Modelář 7

Modelář

ČERVENEC 2005

7

Pod košilkou:

Fokker D.VII

Odhalujeme vše!

Rychlost 12,8 km/h

Whippet

Je hoden svého jména?

Tiffy

smrtelná nákaza Panzerwaffe

Ročník 56 • Cena 65 Kč/78 Sk

07

9 771214 784000

Barikáda 2005

Pro milovníky historie a vojenské techniky byla vyvrcholením oslav konce druhé světové válce akce připravená Městskou částí Praha 4 ve spolupráci s KVH Gardekorps Praha a 2. RCT Praha. V neděli 8. května odpoledne se maketa ulice vybudovaná na náplavce u Branického mostu stala místem předvedení „oživlých obrazů". Na 15 000 návštěvníků přihlíželo za krásného počasí epizodám z pražského povstání od zakrývání německých nápisů, přes odzbrojování německých vojáků, příjezd vojsk SS, až po pomoc Vlasovců
Foto M. Salajka

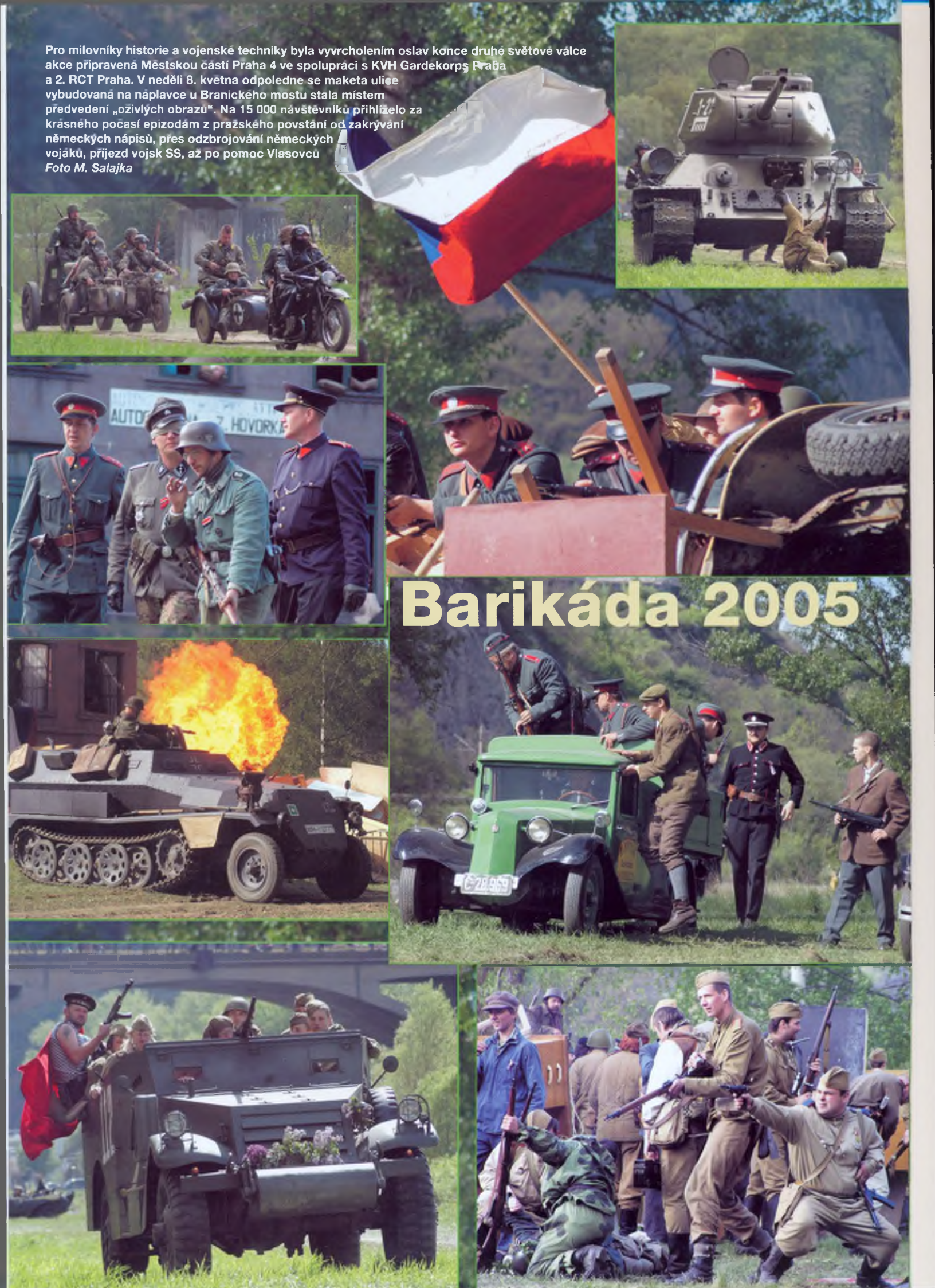

Akce, vedra a prázdniny...

Sotva trochu odezněly oslavy 60. výročí konce války, jež jsme čtenářům pro nedostatek místa ani nemohli přiblížit všechny (a taky jsme to na fóru schytali), čekalo nás dokončení květnového Modeláře, pak příprava historicky prvního Sešitu Modeláře a bez obvyklé oddychové přestávky práce na tomto čísle. K tomu letecké, dělostřelecké a tankové dny, veletrhy, domácí i zahraniční soutěže a teploty kolem 35° C. I když jsme v poslední době věnovali pozornost jak všem možným měřítkům – od 1:32 po 1:700, a kromě vlaků snad i všem odbornostem, jsou čtenáři množstvím článků o „jejich" modelařině a výběrem typů rozděleni na spokojené a nespokojené rovnoměrně, což ukazuje, že jsme se snad trefili. I tak to vypadá, že nás čeká skutečně i obrazně horké léto, že dovolenou zase budeme krást po jednotlivých dnech, ale že svůj časopis opět dostanete včas. Tentokrát nebudu o obsahu příštích čísel nic prozrazovat, komu nestačí avízo, ať si počká. Jen chci upozornit, že jsme tak zavaleni řádkovou inzercí, že i když jsme zavedli tabulku, omezující délku inzerátů, nemůžeme slíbit, že vaše inzeráty vyjdou hned v následujícím čísle.

Užívejte si léto a až se zase vrátíte k modelařině, nezapomeňte nám napsat, co nového jste postavili.

Martin Salajka

OBSAH 7/2005

Tiffy (Hawker typhon Mk. IB early a late	1:48	Petr Dospíšil	4
GMC	1:72	Luboš Zach	10
Fokker D.VII (O. A. W.)	1:48	Petr Marek	14
Vetřelec (Mosquito FB Mk.VI/NF MK.II)	1:72	Jan Divíšek	18
Heinkel He 112B-1	1:72	Libor Jekl	22

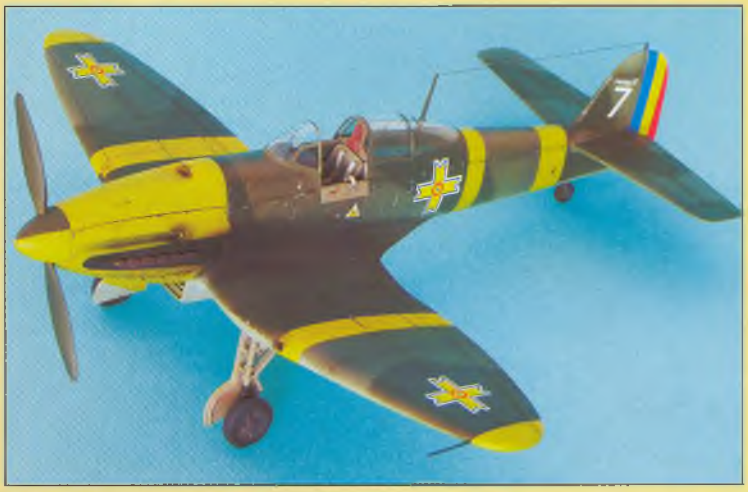

Japonský hamburger (P-40E)	1:48	Marek Mincbergr	24
Červené auto s koněm (Ferrari F2003 GA)	1:24	Petr Hromada	30

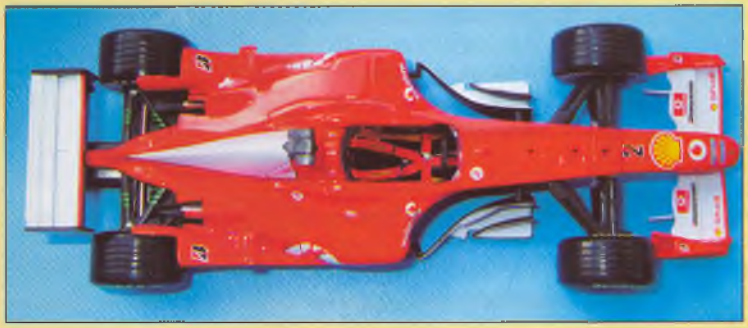

Besip s Wehrmachtem (figurka)	120 mm	Martin Škořepa	32
Bren (Brencarrier Mk. II)	1:72	Petr Vyhlídal	36
Italská Létající pevnost (Piaggio P.108)	1:72	Zdeněk Krčmář	38
Ki-21 Sally	1:72	Tomáš Vrubel	42
Květen 1945 M-26 Pershing	1:35	Martin Brückner	46
CV 33	1:72	Břetislav Kvapil	49
Dopisy Olze (Whippet)	1:72	vnouček Karel	50
Další čtvrtka Schwimmwagen	1:48	Petr Vacek	53
Finský lovec bez lyží (Fokker D.XXI)	1:72	Jan Máče	56
Kamufláže: Fokker D.XXI			

Dánské Fokkery D.XXI nejprve létaly s nátěrem hliníkovou barvou na všech plochách. V polovině roku 1938 však dostaly ochranné zbarvení, které tvořila nepravidelná pole olivově zelené a piskově hnědé na svrchních plochách. Spodní plochy byly natřeny světlou šedomodrou. Znaky na trupu a křídle doplňoval malý kód (v tomto případě J-50 od 2. Eskadrille dánského Härens Flyvertrooper ze základny Vårlose) na kýlovce

Podložka

Jako posyp na podložku jsem použil dekorační písek (koupený v Ikea) a trávu pro modelovou železnici. Obé jsem nabarvil a vystínoval stříkací pistolí a opatřil lehkým dry-brushem. Barely dodal **Griffon** a poprvé ve svém modelářském životě jsem se pokusil vymodelovat nějakého živočicha –v tomto případě psa a příslušníka RAF (sada ICM). Zbytek doplňků je z domácího skladiště.

Závěr

Ke stavbě modelu není co dodat. Hasegawa odvedla opět dobrou práci a modelář si ji vychutná. Je na nás, zda jednoduše zpracovanou výzbroj nahradíme doplňkovou sadou. S barvami Gunze i Tamiya lze dosáhnout dobrých výsledků. Gunze vytváří krásný saténový povrch, ale pro někoho může být nepříjemný jejich silný zápach. S barvami Tamiya ředěnými alkoholem se pracuje velmi příjemně, ale nabídka autentických odstínů je bohužel omezená.

Foto autor

PRAMENY:

Hawker Typhoon, Warpaint
Typhoon/Tempest, Squadron/Signal In Action
Replic No. 34
Wingmaster No. 39, 40

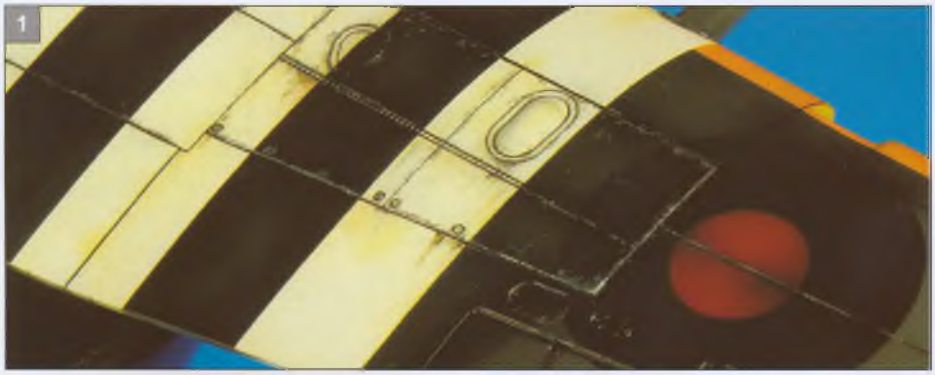

1 Oloupání barvy na hranách je namalováno štětcem světle šedou barvou Vallejo

2 Patina na křídle stříkací pistolí, do spár je zapuštěná barva Vallejo

3 Rakety ze sady Aires vypadají podstatně lépe, než původní ze stavebnice

4 Ke zhotovení klapky chladiče posloužil kruhový profil a zbytky nepoužitých leptů

Jediný dochovaný Hawker Typhoon (MN235) je vystaven v muzeu RAF v Hendonu. Byl, stejně jako 3298 dalších, postavený firmou Gloster a dodán RAF v březnu 1944. Záhy byl poslán k porovnávacím zkouškám do USA, kde byl později krátce vystaven ve Smithsonian Institute. V roce 1968 se vrátil do Británie a od roku 1972 je součástí expozice v Hendonu

Imperial War Museum v Duxfordu vystavuje část trupu Typhoonu Mk IB, díky čemuž si můžeme ujasnit rozmístění přístrojů na palubní desce

Foto M. Salajka

1/48 AFV leptané díly

Hauler

NOVINKY:
T-34/76 m[illegible]ky
T-34/76
T-34/76 nádrže
T-34 ledové břity
CITROEN 11CV
LISTÍ dva typy
OSTNATÝ DRÁT

www.hauler.cz/eshop tel:548 221 072, soobotka@post.cz

www.airbrush-model.cz

airbrush pistole GABBERT

GABBERT

TRIPLEX – airbrush pistole, prodej náhradních dílů a příslušenství, záruční a pozáruční servis včetně pistolí zakoupených u jiných prodejců

RYCHLOSPOJKY, KONCOVKY, VSUVKY, HADICE pro ostatní airbrush pistole a kompresory

mgf

MGF compressors – profesionální tiché kompresory (40dB) pro airbrush a modeláře

e-shop: www.airbrush-model.cz

tel. & fax: +420 543 121 219 e-mail: obchod@airbrush-model.cz

Slovenští čtenáři si mohou objednat Sešit č.1 i starší čísla Modeláře na tel. čísle 672 019 10, 20, 30 nebo na e-mailu predplatne@press.sk

Prodejny na Slovensku

Magnet Press; Vysoká škola manažmentu; Panónska cesta 17; Bratislava
Magnet Press; Grooslingová 62, Bratislava
Magnet Press; Ministerstvo obrany SR (iba pre príslušníkov a zamestnancov MO SR); Kutuzovova 8; Bratislava
Magnet Press; Akadémia Policajného zboru SR (iba pre príslušníkov a zamestnancov PZ SR); Sklabinská 1, Bratislava
Ústredie spoločnosti Magnet Press; Šustekova ul. 8, Bratislava
Aprilla s.r.o.; Hlavná 40; Košice
Modelárstvo u Smika; Hviezdoslavova 4; Trenčín
Plastic hobby kits s.r.o.; Hrnčiarska 2; Košice
Air model; Štúrovo nám. 1; Žilina

Sabo RC modely
A nemáte čo riešiť ...
www.saborcmodely.com

CARSON MODEL SPORT

KYOSHO THE FINEST RADIO CONTROL MODELS

TAMIYA

Graupner

Sabo RC modely
Mickiewiczova 3
81107 Bratislava
sabo_rc_modely@ba.telecom.sk

Otvárací hodiny:
Po-Pia 9.00-18.00
Sobota 9.00-13.00
Tel.:02/526 355 47
Fax.:02/526 355 49
Mobil: 0905 643 389

Betafiniš

NOVINKA mgf

Profesionální, nehlučné kompresory MGF nově na českém trhu.

Hledejte u svých prodejců

Betafiniš s.r.o. - autorizovaný prodejce profesionální stříkací techniky včetně airbrush a vzduchotechnického zařízení

Kompresory speciálně pro modeláře a tiché provozy.
Absolutně tichý chod (40 dB)
Záruční i pozáruční servis
Ceny od 5 130 Kč bez DPH

Obchodní střediska:

Betafiniš s.r.o.
prodejní a servisní pobočka Prostějov;
Svatoplukova ul. 60, 796 01 Prostějov
tel.: +420 608 887 752, fax: +420 582 337 495
e-mail: prodej@betafinis.cz

Marek Rotschein – internetový obchod
tel.: 543 121 219
GSM: 602 792 058
e-mail: obchod@rotschein.cz
e-shop: http://airbrush prodejce.cz

Centrála
Prodej a servis:
Betafiniš s.r.o.
Vranovská 63
Brno - Husovice
tel./fax.: 541 214 085
www.betafinis.cz
e-mail: betafinis@seznam.cz

www.artur-m-c.cz

internetový obchod

s nejširším sortimentem potřeb pro plastikové modelářství v ČR

Chcete dostávat informace o novinkách na svou e-mailovou adresu?

Zaregistrujte se na www.artur-m-c.cz nebo pošlete e-mail na info@artur-m-c.cz.

Artur Model Centrum Slaný vydává také tištěný katalog, který Vám zašleme na dobírku za 79 Kč.

Tato částka vám bude odečtena od Vaší první objednávky nad 400 Kč.

Artur M.C., P.O. Box 79, 274 01 Slaný, tel.: 312 523 556

GMC

BRIEFING	
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	Academy

LUBOŠ ZACH

Stavebnice

Výlisky jsou velice kvalitní, s jemnými detaily a naprosto bez otřepů. Drobné vtaženiny najdeme pouze na třech dílech – dvě jsou na bloku motoru (díl K19), což nás ale příliš trápit nemusí, protože pokud necháme kapotu motoru zavřenou, vidět nebudou. Horší situace je ovšem u dvou dílů J28, což jsou listová pera odpružení zadních náprav. Vtaženiny jsou přesně uprostřed levého i pravého pera, kde budou při pohledu z boku mezi zadními koly vidět. Protože jsem nenašel správný způsob (ani odvahu), jak je odstranit bez poškození okolních detailů, v obou dílech jsem je ponechal. Stavebnice také obsahuje malý aršík obtisků a přehledný stavební návod, který nás ve čtrnácti krocích provede stavbou. Dvě schémata zbarvení, respektive rozmístění obtisků, nabízejí auto se střeštěm nad kabinou a Red Bull Express bez střeště. V jednotlivých krocích návodu je sice zmíněno zbarvení některých částí, u většiny detailů, sestav a podsestav jsem popis zbarvení postrádal.

Podvozek

Stavbu podvozku zahájíme přední částí a již nyní se musíme rozhodnout pro konkrétní obtiskovou verzi a podle toho volit kabinu. Navíják v přední části má totiž jen stroj se střeštěm. Asi proto, že se mi automobil s hladkou a krásně kulatou střechou bez otvoru střeště líbí více, rozhodl jsem se pro druhou variantu, byť bez povedeného navijáku. Opravdu těžké rozhodování. Zároveň sestavíme motor ze tří dílů a dočasně jej odložíme do šuplíku.

Na rámu podvozku (díl J3) jsem zatmelil několik stop po vyhazovačích, pár mělkých propadlin na jeho bocích, a přilepil přední nárazník, vlečný hák, motor, výfukové potrubí a náhon všech tří náprav s diferenciály a kardany. Vše licovalo dokonale. Téměř neznatelnou stopu po dělicí rovině na kardanech a nápravách stačí lehce „přejet" skalpelem a máme začištěno. Stejnou a hlavně přesnou polohu náprav vůči rámu zajistí nalepení předních a zadních listových pružin.

Nasazení zadních pružin je pohodová záležitost, ovšem u předních si z nás výrobce stavebnice a hlavně návodu pěkně „vystřelil". Návod nás totiž nejprve nabádá přilepit pod přední nápravu díl J20, jakousi zalomenou tyč, zřejmě táhlo řízení, což jsem také udělal. Na další stránce návodu se dostaneme k nasazení listových pružin na obě přední polonápravy, ale ouha... pružiny kvůli přilepeným tyčím řízení nelze na polonápravách nasunout až k rámu. Chvíli jsem nevěřícně listoval návodem a zkoumal, zda jsem jej pochopil správně, potom jsem se v duchu zasmál tomu, jak jsem se nechal návodem napálit a začal přemýšlet, jak chybu napravit a zároveň křehký rám podvozku nepolámat. Napadlo mne oka na obou pružinách vodorovně rozříznout žiletkovou pilkou, na poloosy je správně nasadit až k rámu podvozku a zakápnout filmovým lepidlem LN301, které mezi rozřízlé oko a polonápravu zateče a vše pevně „svaří".

Pokračoval jsem nádrží, přilepením obou boků k jejímu prostřednímu dílu a celek jsem přilepil k rámu podvozku.

U všech jedenácti kol (včetně rezervy) stačí linku dělicí roviny na obvodu jen lehce seškrábnout skalpelem či přebrousit jemným brusným papírem a získáme pěkně vypadající kola s jemně znázorněným dezénem. Z dílů J6 a J8 slepíme čtyři sestavy a všechna kola zatím odložíme do šuplíku, stejně jako celou sestavu rámu podvozku.

Kabina

Stavba se nesla v pohodovém duchu a tak jsem se pustil do kabiny. Vyštípl jsem z rámečků všechny potřebné díly, začistil a zkusil nasucho slícovat – vše „sedlo" s naprostou přesností. Já jsem se rozhodl jsem pro variantu bez střeště, kdo chce mít naopak vůz se střeštěm, musí ve střeše kabiny vyříznout a vypilovat otvor. K usnadnění tohoto zákroku výrobce z vnitřní strany kabiny naznačil linkou do hloubky, kde máme řezat. Ovšem linka vytvořila mírnou vtaženinu na vnější straně střechy. Namočil jsem tedy štětec do tmelu Gunze

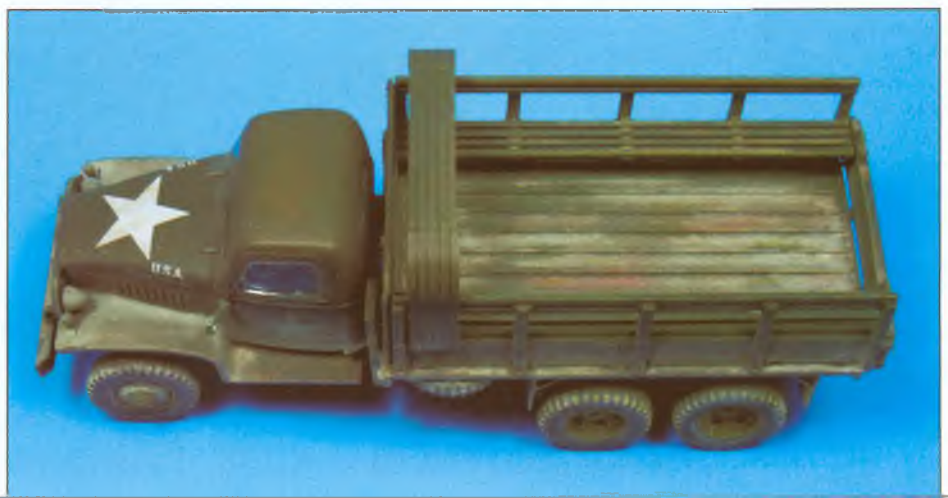

Mr. Dissolvent Putty, celou střechu přetřel, po zaschnutí přebrousil smirkem zrnitosti 2000 namočeným ve vodě a vyleštil pastou Rubbing/Polishing Compound Tamiya.

Následovalo sestavení vnitřku kabiny – přilepení sedadla, volantu, řadicí páky, palubní desky a vlepení skel oken do rámů (padnou jako ulitá). Skla jsem, po vložení do otvorů, zalepil filmovým lepidlem LN 301 tak, že jsem spáry přetřel tenkým štětcem namočeným v lepidle. Vzlínáním a naleptáním hmoty lepidlo bezpečně spojilo skla s rámy. Použití vteřinového lepidla k lepení čirých dílů jsem se obával kvůli nebezpečí zmatnění „skla" výpary kyanoakrylátu. Všechna okna jsem z vnitřní strany zamaskoval maskolem a interiér kabiny nastříkal barvou olive drab namíchanou z barev Tamiya (viz kapitola o barvení).

Bočnice, střecha, kapota, blatníky, chladič – všechny díly kabiny lícují s neuvěřitelnou přesností. Části k sobě stačí pouze přiložit, spoje zalít řídkým vteřinovým lepidlem, po zaschnutí namočit „ušátko" do debonděru a spoje začistit, přilepit světla a přední ochranný rám a máme kabinu hotovou. Pohodová práce...

Korba

Stavba je rovněž bez záludností, opět vše přesně lícuje. Stačí jen zatmelit několik stop po vyhazovačích na vnitřních stranách bočnic a na předním čele korby. Zástěrky před a za zadními koly, tlusté 0,5 mm, jsem nahradil novými, z plastikové destičky tloušťky 0,2 mm. Doplnil jsem ještě výztuhy (zástěrka-korba) z profilů Evergreen.

Zbarvení

V poslední době používám převážně barvy Tamiya. Vyhovují mi proto, že jsou téměř bez zápachu (oceníme, pokud modelaříme v bytě) a rychle schnou. K ředění lze použít i obyčejný technický líh, ovšem originální ředidlo Tamiya je dle mých zkušeností lepší. Při použití lihu jsou totiž zaschlé barvy příliš tvrdě matné. Dalšími přednostmi je, že nastříkaný a zaschlý povrch se při další manipulaci s modelem na hranách neodírá a barvy na plastu i případném základu (Mr. Surfacer) drží velice pevně. K čištění stříkací pistole lze použít líh, který barvy rychle rozpustí.

Ovšem pozor! Líh velice rychle naruší a rozpustí i zcela zaschlou barvu, na což musíme pamatovat hlavně při závěrečném patinování. Povrch raději chráníme lakem (nejlepší zkušenosti mám s laky Vallejo). Snad jedinou nevýhodou barev Tamiya je malá barevná škála vyráběných odstínů, z nichž některé nepůsobí příliš autenticky.

Barva olive drab XF-62 je příliš tmavá, namíchal jsem si proto odstín dle vlastní receptury:

XF-62 olive drab	10 dílů
XF-49 khaki	5 dílů
XF-57 buff	3 díly
XF-53 neutral grey	4 díly

Jako etalon při míchání odstínu mi posloužila akrylátová barva Olive Drab firmy Model Master. Až po vlastní (zaručeně správné a pracně vyvinuté) receptuře jsem objevil v Modeláři 10/2004 článek Pavla Švejdy, v němž je namíchání odstínu olive drab z barev Tamiya jasně popsáno.

Namíchanou barvou jsem nastříkal připravené podsestavy – podvozek, korbu, kabinu, kola, sudy a kanystry. Až potom se z ničeho nic na zadním čele korby objevily tři stopy po

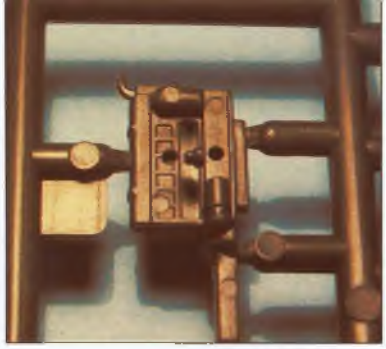
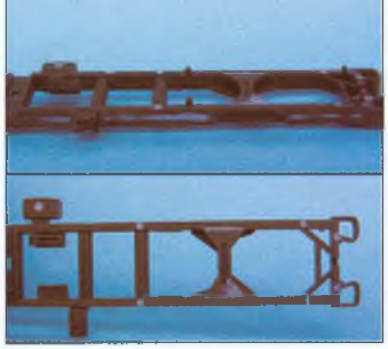

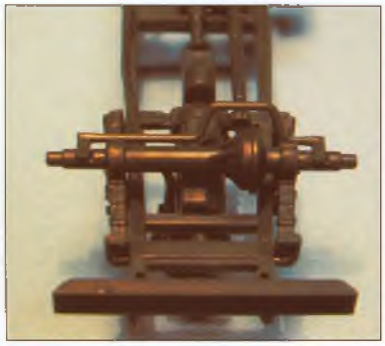
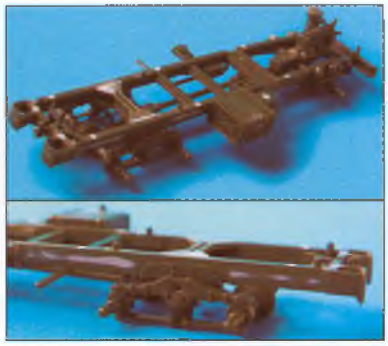

vyražečích, kterých jsem si předtím nevšiml. Zakápl jsem je tmelem Mr. Dissolved Putty na párátku, po zaschnutí přebytečný tmel seřízl skalpelem a zadní čelo nastříkal barvou.

Patina

Povrch podsestav (kabina, korba, podvozek) jsem „napustil" přípravkem Lifecolor **Tensocrom** pískového odstínu, který zateče do všech spár a koutů a znázorní tak usazený prach a písek. Z olejových barev žlutého, okrového a zeleného odstínu jsem namíchal světle zelenou barvu a „suchým" štětcem zesvětlil hrany a všechny vystupující detaily. Pak jsem vše přestříkal lesklým lakem Tamiya a s pomocí přípravku Mr. Mark Softer nanesl obtisky. Jsou velice kvalitní, ale trochu tvrdší.. Naštěstí si s tím Softer bezpečně poradil.

Nevěděl jsem, jak na mřížku chladiče umístit obtisk č. 20 s nápisem CONVOY LEAD VEHICLE, když v místě, kam máme obtisk podle návodu umístit, není žádná rovná plocha či ploška. Zhotovil jsem tedy z plastiku tloušťky 0,2 mm destičku o rozměru 3x10mm, zezadu ji natřel barvou olive drab, na lícovou stranu umístil obtisk a celek přilepil vteřinovým lepidlem zepředu na spodní polovinu chladiče těsně nad nárazník.

Dalším krokem patinování byl wash vodou hodně naředěnými barvami Vallejo. Tlustším štětcem namočeným v roztoku jsem přetíral model a barva se vlivem vzlínání shromažďuje v koutech, rozích a prohlubních. Dalším naneseným lakem byl matný Vallejo, sloužící jako podklad pro nanesení pigmentů. Povrch jsem potom lehce zaprášil stříkací pistolí barvou Tamiya buff XF-57 a v dolních partiích více „přitlačil". Prach jsem místy setřel a tenkým štětcem namočeným v naředěné barvě olive drab znázornil jemné oděrky.

Až nyní jsem korbu, kabinu a podvozek slepil dohromady a zatím nenasazoval kola, abych mohl v jejich okolí (do podběhů a blatníků) nanést bláto, které jsem napodobil nastříkáním neředěné barvy buff při velmi nízkém tlaku vzduchu v pistoli. Tento způsob měl svou premiéru a vcelku se mi osvědčil - „naprskaná" hustá barva jemně a docela věrně napodobí v tomto měřítku zacákání blátem, musíme ovšem dát pozor, abychom si nezabahnili i vyšší partie vozu, tak jako se to stalo mně na přední kapotě a v okolí dveřních oken, kde by se bláto asi moc vyskytovat nemělo.

Závěrečným krokem patiny bylo „ošoupání" některých kovových hran truhlářskou tužkou a nanesení pigmentů na vodorovné části, kde se prach nejvíce usazuje. Pigmenty jsem již nijak nefixoval.

Závěr

Stavebnice je velmi povedená a kromě jedné chyby v návodu snadno sestavitelná. Stavba mne celou dobu bavila a rychle ubíhala. Model působí malými rozměry roztomile a všem zájemcům o pozemní bojovou techniku v tomto měřítku, ale i těm, kdož si chtějí občas odpočinout od letadel (jako já), stavebnici vřele doporučuji.

Foto autor

NAVY
VC-3
P
60101098
920 J 28
★ 304E79IC 27

00492147-S

U.S.A.
60101098
CAUTION
LEFT HAND
DRIVE
C
27

BRIEFING	
MĚŘÍTKO	1:48
VÝROBCE	Eduard

Fokker D.VII (O. A. W.)

PETR MAREK; KPM FRÝDEK-MÍSTEK

Tuzemský výrobce právě vydává svou novinku, prezentovanou jako nejlepší stavebnici letadla Fokkeru D.VII na trhu. Dostaly se mi do rukou zkušební výlisky, ještě bez obalu, návodu a obtisků, také lepty ještě nebyly nabarvené. Popíšu tedy pouze stavbu modelu z „holého" plastu bez jakýchkoliv úprav.

Stavebnice obsahuje, respektive bude obsahovat 34 plastikových dílů, lepty, masky a obtisky pro čtyři verze zbarvení. Povrch dílů je hladký bez propadlin či otřepů. Detaily jsou zhotoveny ostře a čiste, občas se sice najde drobné přesazení forem, ale to lze bez problémů odstranit. Výkresům v publikaci Fokker Anthology 2 výlisky odpovídají naprosto přesně.

Kamufláže

Měl jsem k dispozici pouze náhled čtyř kamuflází z připravovaného návodu: Oblt. Hasso von Wedel (Jasta 24), Ltn. Franz Büchner (Jasta 13), Ltn. d R. Rudolf Stark (Jasta 35b) a neznámý pilot Jasta 58. Ke každé kamuflaži je přidána i malá fotografie pilota nebo letadla. Téměř všechny možnosti nabízejí letadla potažena na všech plochách lozengovým plátnem, takže moc barvení nás nečeká. Obtisky lozenge budou děleny na menší části, čímž by se mělo usnadnit i jejich nanášení. Aršík navíc obsahuje poměrně slušné množství popisek. Vzhledem k tomu že obtisky zhotoví Aviprint, troufnu si tvrdit, že jejich kvalita bude výborná.

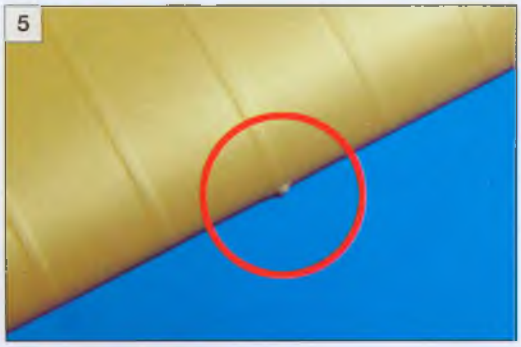

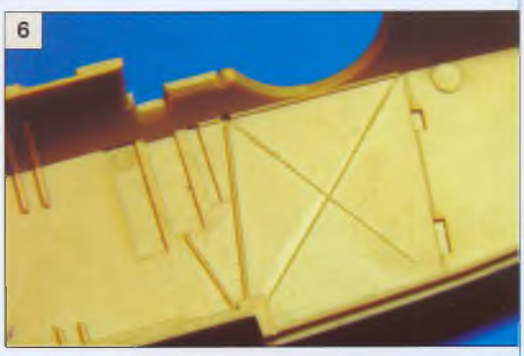

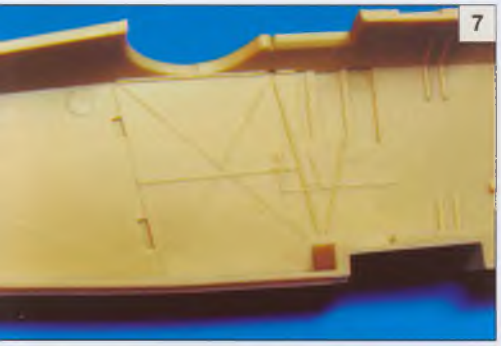

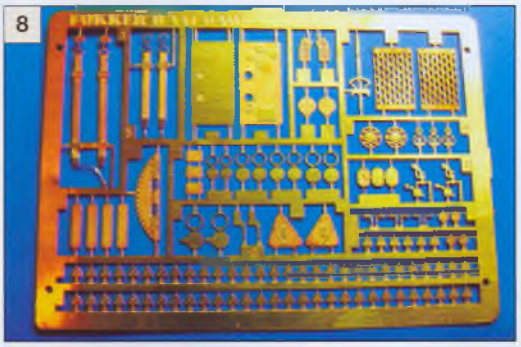

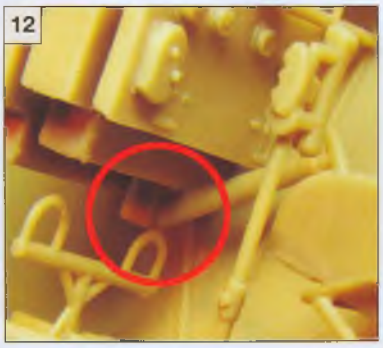

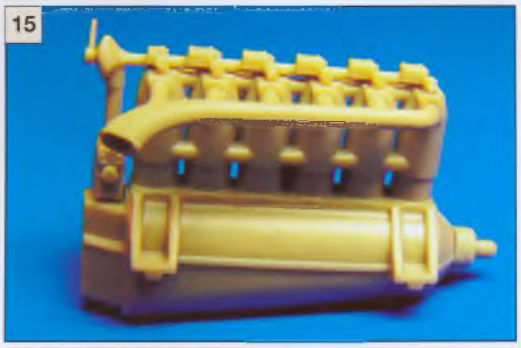

1 Na křídlech jsou znázorněny porty, také prověšení plátna je tak akorát

2 Výrobce vyřešil rozdíl mezi přídělmi letadel jednotlivých sérií dvěma kompletními trupy, odpadá tedy jakýkoliv problém s usazováním rozdílných krytů motorů

3 K dispozici máme dva druhy chladičů

4 Dva typy vrtulí, buď s kuželem, anebo bez něj

5 Je třeba dát pozor na malé výstupky na náběžné hraně křídel. Podle mého názoru mohly být výraznější

6, 7 Vnitřní konstrukce je sice naznačena hezky, ale mohla by být trochu výraznější

8 Sadu plechů jsem nepoužil, protože jsem ještě neměl k dispozici přesný návod. Na první pohled vypadají hezky a jejich užitná hodnota bude patrně maximální. Ve stavebnici bude barvená verze s popruhy, palubní deskou a přístroji

9 Sedadlo usazené na trubkové konstrukci – zbývá jen doplnit popruhy

10 Hezky zhotovená podlaha s ovládacími prvky, pouze kompas se mi zdá malý

11 Také plastiková palubní deska vypadá použitelně

12, 13 Při sestavení pilotního prostoru je trochu problematická palivová pumpa (díl C 10), která se opírá o nožní řízení. Navíc by měla být více na pravém boku kabiny, kam je ve skutečnosti připevněna objímkou k trubkové konstrukci. Drobná úprava, bez problémů

14, 15, 16 Motor vypadá na první pohled velmi slušně, ale k úplné dokonalosti mu ještě něco schází. Výrobce nabízí kompromis, něco mezi motory Mercedes a BMW. Rozdílnost typů je řešena pouze jiným sáním k motoru. Na druhou stranu je třeba přiznat, že v uzavřeném trupu nebude motor téměř vidět a proto řešení plně dostačuje. To, co bude vidět, odpovídá skutečnosti

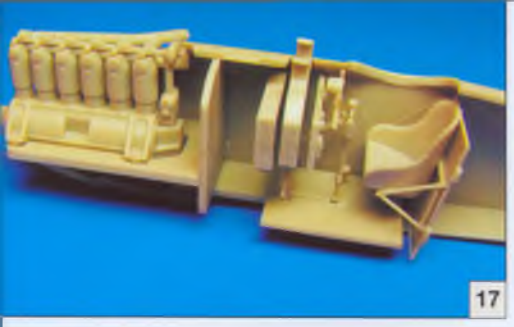

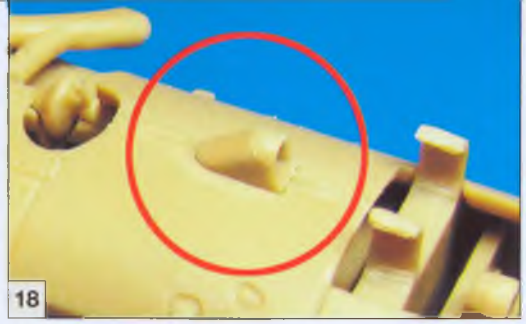

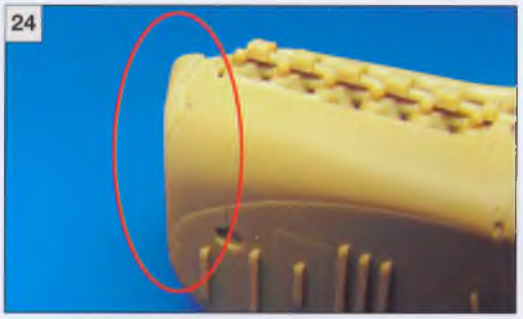

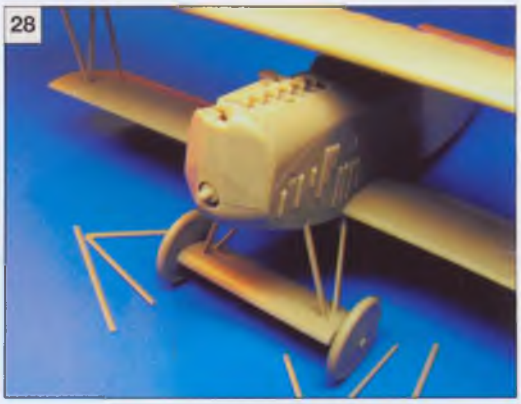

17 Sestavení interiéru je pohodová práce, vše lícuje na desetiny přesně, jedním slovem nádhera. Je to jako skládat Lego

18 Malinký problém byl s usazením dílu C16 (ukazatel stavu paliva), který bylo třeba trochu přibrousit, aby přesně sedl na patřičné místo

19 Obě půlky trupu lícují naprosto skvěle

20, 21 Velmi chytře je vyřešeno naznačení šití plátna na spodku trupu. Mám pouze výhradu – mohlo být trochu detailnější, jako třeba ve stavebnicích D. H. 2 či Morane N

22, 23, 24 Spodní část motorového krytu lícuje přesně, stačí jen lehce přebrousit. Chladič vcelku sedí, drobné nepřesnosti si vyžádají trochu tmelu nebo broušení

25 Spodní křídlo lícuje přesně, ale přesto vznikne mezera, kterou je třeba zatmelit

26 Sestavení podvozku je snadné a rychlé, vše sedí, jak má

27 Plastikové kulomety jsou dobrým základem, při použití plechových dílů budou dokonalé. Také vstup a výstup munice je řešen velmi modelově

28 Spojení horního křídla se spodním je až překvapivě jednoduché: Nejdříve nalepíme vzpěry tvaru N, poté vzpěry baldachýnu, které sestavu přesně vystředí. Podle mého názoru je to velmi jednoduše sestavitelný dvojplošník. Možná by vzpěry mohly být o chloupek tenčí

29 Napojení vzpěr sice odpovídá skutečnosti, ale působí trochu hrubým dojmem

30, 31 Ovládací plochy jsou oddělené, což umožňuje model trochu „rozhýbat". Vše je krásně tenké a čisté

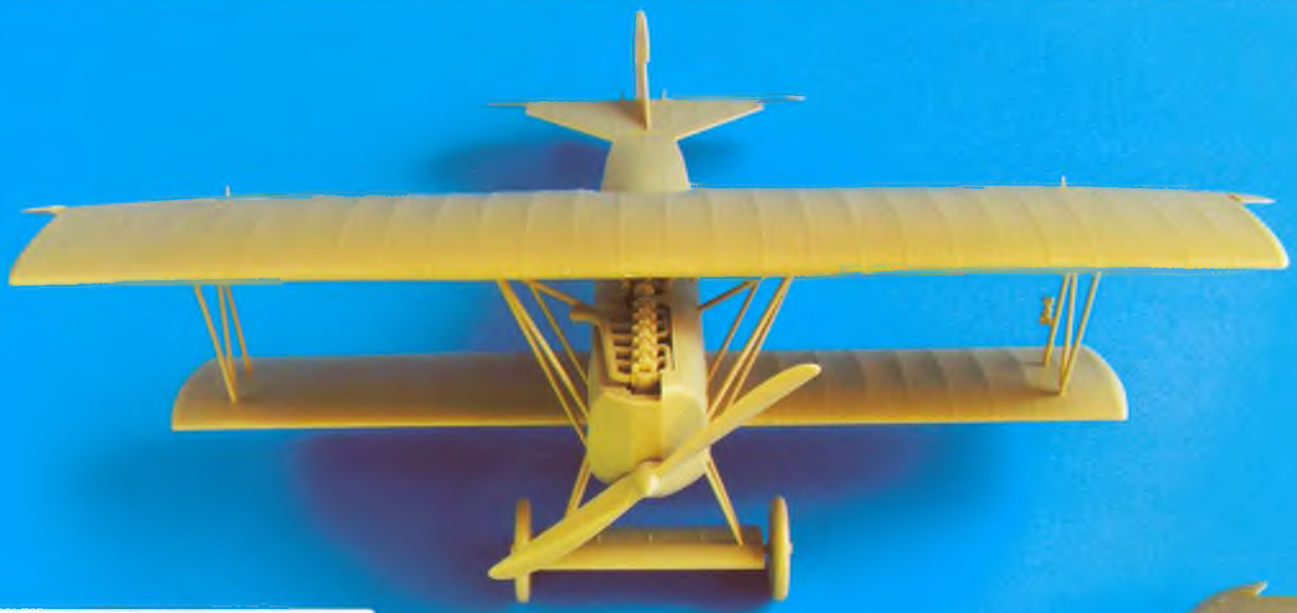

Závěr

Stavebnice má povrch excelentně zpracován. Je velice snadno sestavitelná, bez nejmenších zaludností. Některé detaily sice mohly být zpracovány ještě lépe, ale na celkovém dojmu, nikterak neubírají. Stavebnice firmy Eduard je vynikající volbou pro každého, kdo má strach z dvojplošníků a letadel z první světové války. Navíc kamufláže, které na daný typ existují, jsou natolik atraktivní, že jedna stavebnice prostě nestačí. Závěrem lze pouze konstatovat, že je to frajersky odvedená práce.

Za poskytnuté podklady děkuji Marku Mincbergrovi.

Foto autor

Podklady:

Fokker Anthology 1-3
Fokker D.VII, Squadron/Signal In action

Vetřelec

BRIEFING	
STAVEBNICE	Mosquito FB Mk. VI/NF Mk. II
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	Tamiya
DOPLŇKY	sady odlitků Aires a CMK, lepty Part

JAN DIVÍŠEK

Noční „Dvojky" nebyly jen klasickými nočními stíhačkami, ale byly používány společně s Mosquity Mk. VI při akcích Day Intruder a Night Intruder proti německým letištím a železniční dopravě. Kombinované sestavy NF. II a FB. VI začaly připravovat základnám Luftwaffe hotové peklo svými nenadálými útoky v kteroukoli denní nebo noční dobu. Mezi nejúspěšnější jednotky „Intruderů" patřila 23. peruť. Koncem prosince 1942 přelétlo jejich 18 strojů nonstop přes Gibraltar až na Maltu, kde je očekávaly nové úkoly...

Stavebnice

Ke stavbě modelu noční Mossie jsem si vybral stavebnici Tamiya a k jejímu vylepšení sady odlévaných doplňků Aires, CMK a lepty Part. Je zřejmé zbytečné, abych popisoval stavebnici, protože byla vydána už před několika lety a objevil se již bezpočet recenzí. Proto se zaměřím spíše jen na důležité body. Pro stavbu „z krabičky" je stavebnice téměř ideální a zřejmě se nesetkáte s žádnými problémy. Při použití doplňkových sad se však může vše náhle zkomplikovat. Netvrdím, že to je vinou odlitků nebo plechů, protože většinou lícovaly, jak měly. Problémy jsem si často způsobil sám.

Úpravy

Základní úpravou bylo ztenčení všech odtokových hran, které jsou i u tak vyspělého výrobce až příliš tlusté. Je to snad jediné, co lze stavebnici vytknout. Nejprve jsem odřezal klapky a pohyblivé části ocasních ploch a model onýtoval. I na „dřevěném zázraku" byly nýty, protože všechny části nemohly být ze dřeva. Další úpravou bylo odstranění krytů motorů, zbraní, dinghy atd. Pumovnici nemusíme odřezávat, neboť výrobce už tu díru udělal za vás. Bohužel, stavebnice, na rozdíl od výrobku Hasegawy, vnitřek pumovnice neobsahuje, což je docela škoda. Odlitek **Aires** do otvoru zapadl úplně přesně, až na jednu maličkost. Na délce mu chybí asi 2 mm, takže vznikne mezera, kterou je třeba zaplnit. Kryty pumovnice jsem zhotovil nové, protože mi ani z jedné sady doplňků nevyhovovaly.

Největší problémy mi však dělala zástavba pilotního prostoru, který se mi zřejmě nepodařilo umístit úplně přesně, a tak mne čekaly potíže při slepování trupu. Stěny pilotního prostoru musíme poměrně značně ztenčit a pravou bočnici slícovat i se vstupními dveřmi.

Dnes už bych možná postupoval trochu jinak a nesnažil se pilotní prostor za každou cenu celý nahradit odlitky. Asi bych si tím ušetřil spoustu práce.

Před slepením trupu jsem ještě otevřel zadní dvířka v trupu a vybavil celý interiér, abych posléze zjistil, že stejně nebude skoro nic vidět. Slepení polovin trupu proběhlo celkem bez problémů, až na pár úprav v přední části, způsobené špatně lícujícím pilotním prostorem. Zástavba kulometů Browning do přídě mi nezpůsobila žádné obtíže.

Do podvozkových šachet v křídle jsem podle fotografií doplnil kabeláž a perforované výztuhy stěn šachet. Podvozkové nohy jsem vylepšil lepty Part a kola „podhustil" nad svíčkou. Prsty si při tom spálím skoro pokaždé, ale naštěstí se mi nepodařilo žádné kolo sežehnout.

Dost jsem se bál zástavby protipožární přepážky, motorového lože a motoru, protože když jsem poprvé vysypal všechny díly sady Aires z pytlíku a uviděl, z čeho mám lože sestavit, pomyslel jsem si, že se výrobce asi zbláznil. Následovaly noční sny typu „jak vyrobit detailního komára v pětatřicetině" a jiné (nevím proč se mi zdálo zrovna tohle). Obavy se však ukázaly zbytečnými a nenastal sebemenší problém!

Odkryté chladiče jsem podle sady CMK postavil celé znovu, protože odlitky jsou určené pro stavebnici Hasegawa, která se kupodivu podstatně liší, a do stavebnice Tamiya nepasují! Poslední novostavbou jsou nádrže umístěné zespodu v křídle. Pak už jsem všechny podsestavy slepil dohromady.

Kamufláž

Na stránkách **www.aeromaster.com** jsem si vybral kamufláž a po váhání se rozhodl pro Mosquito NF Mk.II 23. perutě, které létalo bez radaru a s efektními červenými vrtulovými kužely. Dlouho jsem sháněl fotografii toho stroje, až jsem ji nakonec našel doma a podle zákona schválnosti samozřejmě ve chvíli, kdy už byl model hotový.

Stříkal jsem barvami **GSI** ze sady RAF Color, která obsahuje barvy dark green, ocean grey a medium sea grey. Ještě před tím jsem povrch poprášil tenkou vrstvou Mr. Base White 1000 GSI, což je zároveň vynikající pomocník při tmelení drobných škrábanců. „Tmel" jsem použil i na zhotovení vystouplého pásu na křídle, který je patrný na fotografiích. Výrobce ho naznačil rytím do hloubky, ale nemyslím si, že je to nejlepší řešení.

Při nástřiku kamufláže jsem se nechal inspirovat prací Juana Manuela Villalby, kterého jsem měl možnost vidět v akci na letošním ModelBrnu, a jeho krásným Spitfirem (Modelář 8/2004). Model jsem nakonec nastříkal lesklým lakem GSI a nanesl obtisky. Výsostné znaky jsem použil ze stavebnice, popisky a sériová čísla jsou od **TallyHo!** a kódové označení YP-D jsem nastříkal přes šablonu z pásky Tamiya.

Patinu mají na svědomí olejové barvy (umbra pálená, čerň kostní, okr světlý, běloba zinková), křídy, a hlavně stříkací pistole, kterou jsem zesvětloval vnitřky barevných polí a nanesl očouzení za výfuky i kulomety. Na modelu jsem si vyzkoušel patinování černé barvy (kryje spodní plochy). Na závěr jsem Mossie přestříkal matným lakem **Model Master**.

Závěr

Stavba proběhla až na menší obtíže celkem v pohodě. Několikrát jsem během ní přehrál všechny svoje CD skupin Iron Maiden a Metallica, spálil si prsty a málem se přiotrávil ředidlem při stříkací seanci, ale ve sbírce mi přibyl model slavného dřevěného zázraku v patřičně rozkrytované podobě.

...nešlo o nic menšího než o podporu 8. armády operující proti Rommelovi v Tunisku a Libyi. Mossie podnikly řadu útoků na cíle na Sicílii, německé zásobovací kolony a přepravu v Tunisku i vlakové soupravy a jiné cíle v jižní Itálii. Do května 1943 zničila 23. peruť celkem 15 nepřátelských letadel a více než 200 vlaků.

Foto autor

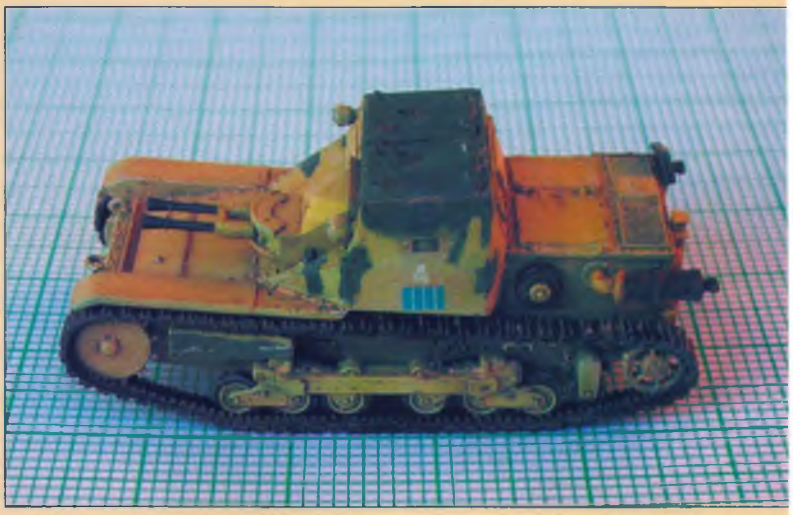

CV 33 - italský drobeček

BŘETISLAV KVAPIL

Na italskou techniku ve dvaasedmdesátině nenarazíme na každém kroku a tak jsem s koupí nezaváhal. Zvlášť když pohled do krabičky odhalil čistě provedené díly z plastu, vybavené jemnými detaily, detailní gumové pásy a nemalý obtiskový aršík.

BRIEFING	
STAVEBNICE	CV 33
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	Doc Models

Z historie:

Ačkoli se v době po první světové válce představa stroje vyzbrojeného kulometem, s pancířem odolávajícím střelám z pušek a kulometů a díky malým rozměrům a rychlosti i dělostřelbě, zdála skvělým řešením, nakonec se koncepce tančíků ukázala být slepou uličkou vývoje tankové techniky. Italský tančík Carro Veloce byl používán v mnoha konfliktech, například v bojích ve Španělsku, Habeši, Albánii, Francii, Řecku, Krétě, Jugoslávii i SSSR.

Stavebnice

Podle rozložení dílů a počtu obtisků odhaduji, že CV-33 nezůstane v produkci firmy osamocená a tuto dedukci mi potvrzují i stránky výrobce www.docmodels.com, které slibují CV 35, plamenometnou i verzi s mostním dílem. Bižuterie v krabičce má pouhých 36 dílů. Vtokové kanálky jsou u jednotlivých součástek zeslabené - snadno se oddělují a dobře začišťují. Pásy jsou gumové s dvěma řadami pěkných zubů. Výrobce si mohl odpustit vylisování firemního loga zespodu vany. Odstranění seříznutím a přebroušením sice není složité, ale takové věci se prostě mezi gentlemany nedělají.

Korba a podvozek

Při sestavování korby narazíme na zajímavou nesrovnalost - na bočnicích jsou v návodu vyznačeny plochy, které by měly tvořit dno přesahů prostoru posádky. Na výliscích nic podobného nenalezneme a musíme si pomoci plastovou destičkou (aby posádka neměla uvnitř průvan). Stavba rychle přibývá, trochu tmelení bylo potřeba u spoje pod blatníky a pod zadním čelem - použití Surfaceru 500 je optimální.

S podvozkovou částí si krajané kapitána Bertorelliho (kdy by neznal seriál Haló, haló) trochu zjednodušili práci. Díl se šesti pojezdovými koly má krásně vyznačené detaily, ale potěmkinovsky jenom z vnější strany. Vnitřní strana je hladoučká bez náznaku disků či úchytů kol. Pokud nikdo nebude modelu koukat "pod sukýnky", mohlo by to tak zůstat. Perfekcionistům to ale nedá a tak jsem rytím vyznačil oddělení obručí u disků a z plastových destiček úchyty středů kol. Napínací kola mají čistě znázorněné loukotě, lépe by vypadaly dva oddělené lepty (pokud by vydržely pnutí pásů). Hnací kolo má v návodu vyznačeny krásné zuby... a na výliscích nic takového nenajdete. Dobrá, oči mi ještě slouží, tak jsem si je v části nezakryté pásem vyrobil z mikroskopických trojúhelníčků plastu. Na fotografiích a výkresech skutečných tančíků jsou vidět lišty, po kterých klouže horní část pásů, které jsem vyrobil z plastových destiček a hliníkového plechu.

Detaily

V přední části není L profil, výroba nového z hliníkové fólie je snadná. Rovněž chybějící tažné háky je vhodné doplnit ze zabroušených drátků. Na svislém čele korby jsem zhotovil prošroubované profily. Oba miniaturní světlomety jsou zaskleny mikroskopickými čočkami skel vlastní výroby.

Kamufláž

Z nabízených jsem si vybral pískovou se zelenými skvrnami z Lybie. Před stříkáním jsem modelu dopřál preshading. Zapouštění olejových barev do spár model posouvalo k uměleckému záměru hodnému Uko Ješity, zkouškou pevnosti rukou je naznačování drobných odřenin. Do spár, rohů a jednotlivých článků pásů jsem seříznutým párátkem vsypával pískový pigment a vzápětí napustil fixativem. Nakonec jsem slepil podsestavy a jemně zaprášil povrch, tentokrát již bez použití fixativu.

Dokončený prcek se tváří bojovně a já se jen těším, až mu přibudou sourozenci v dalších verzích.

Co pochválit: Je to Ital, kvalita dílů, jemné detaily, provedení pásů, celkový dojem.
Co zkritizovat: Jednostranný pojezdový díl podvozku, nad ostatní prkotiny se snadno povzneseme a napravíme je.
Podklady: HPM 10-12/1999

CK PP TOURIST – TEMATICKÉ ZÁJEZDY 2005

9	**18. – 21. 8. MOSKVA, MAKS 2005** – Aerosalon + muzeum Poklonnyje Gory (Rusko)	24 500 Kč
10	**17. 9. LUFTWAFFENMUSEUM BERLÍN** + IPMS Deutschland - výstava modelů (Německo)	1 000 Kč
11	**28. 9. – 1. 10. BRUSEL + OVERLOON** + **MARCHALL** – vojenská a tanková muzea (Belgie)	4 900 Kč
12	**27. – 30. 10. MADRID** – letecké a tankové muzeum (Španělsko)	13 900 Kč
13	**18. – 23. 11. TELFORD** – modelářská výstava a burza (Velká Británie)	7 700 Kč
14	**23. – 26. 11. MILIPOL PAŘÍŽ** – mezinárodní zbrojařský veletrh (Francie)	13 900 Kč
15	**25. 7. – 2. 8. GREAT USA OSHKOSH** – největší setkání příznivců letectví	49 500 Kč
16	**8. – 21. 10. GREAT USA** – Letecká muzea Východu a Jihu	54 500 Kč
17	**22. 10. – 2. 11. GREAT USA** – Letecká muzea Západu	54 500 Kč

Bližší informace a přihlášky
u CK PP TOURIST
Aubrechtové 3102, 106 00 Praha 10
Tel.: 272 650 744, fax: 272 658 435,
mobil: 777 017 478
www.pptourist.cz;
e-mail: ckpptour@volny.cz

M. Salajka:
Na cestách s CK PP Tourist
Poklonnyje Gory

Z NABÍDKY ZÁSILKOVÉ SLUŽBY SPOLEČNOSTI AEROMEDIA a.s.

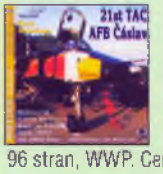

21st TAC AFB Čáslav in detail
Petr Soukop
Historie letecké základny Čáslav od roku 1993 do současnosti. Vložený český text.
96 stran, WWP. Cena 515 Kč / 721 Sk

Dopravní letiště Prahy, 3. díl
Lubomír Dudáček
Kniha se zabývá obdobím let 2001 až 2005 a přináší nejnovější a ucelené informace o výstavbě Pražského ruzyňského letiště a letadlech. Tentokrát s 50% podílem barevných stran!
264 stran, MBI. Cena 630 Kč / 882 Sk

Historie větroně L-13 Blaník
Albert Orlita
Vývoj, výroba, export, modifikace a vůbec vše co se týká padesátileté historie legendárního kluzáku. Kniha se vhodně doplňuje s filmem Legenda jménem Blaník.
109 stran, Agentura J.L.M.
Cena 98 Kč / 137 Sk

Avenger TBM/TBF in detail
František Kořán, Michal Ovčáčík
Fotografický manuál věnovaný americkému palubnímu letounu ze druhé světové války. Publikace obsahuje 60 stran barevných fotografií a technické výkresy ve formě přílohy v rozsahu 12 stran.
76 stran, WWP. Cena 467 Kč / 654 Sk

De Havilland Mosquito
Robert Jackson
96 stran, vyd. Jan Vašut.
Cena 149 Kč / 209 Sk

Dewoitine D.520
Bartłomiej Belcarz
Francouzský stíhací letoun ze druhé světové války. Publikace obsahuje zajímavé barevné bokorysy a dobové fotografie, kresby a technické výkresy. V anglickém jazyce.
Mushroom Model. Cena 398 Kč / 557 Sk

MiG-21 in detail
F. Kořán, J. Martinek, M. Khol, P. Soukop
Fotografický manuál zaměřený na verze MiG-21MF/UM. Jako doplněk dva složené archy technických výkresů. Text v anglickém jazyce.
232 stran, WWP. Cena 739 Kč / 1034 Sk

Westland Welkin
M. Velek, M. Ovčáčík, K. Susa
Monografie britského výškového letounu věnovaná verzím F MK.I, NF Mk.II a doplněná zajímavými snímky, technickými výkresy a barevnými bokorysy. V AJ s vloženým českým překladem hlavní části textu.
28 stran, 4+ Publications. Cena 299 Kč / 419 Sk

Zero
Martin Caidin
Kniha podrobně popisuje vývoj japonského stíhacího letounu Mitsubishi A6M, období jeho největší slávy i jeho smutný konec. Doplněno fotografiemi.
152 stran, Toužimský & Moravec.
Cena 179 Kč / 250 Sk

Amphibious Jeeps in detail
F. Kořán, F. Sýkora, J. Moštěk
Obojživelná vozidla Ford GPA, GAZ-46 MAV a Škoda 973. Publikace obsahuje množství kvalitních barevných fotografií.
72 stran, WWP. Cena 467 Kč / 654 Sk

Velká válka - fotografie z muzeí Čech a Moravy
Václav Hajný, Alexander V. Petříček
Publikace je sbírkou černobílých a kolorovaných fotografií, které zachycují objektivní a skutečný pohled na nejrůznější situace v období první světové války prožívala lidská společnost na frontách i v zázemí.
126 stran, Para Bellum. Cena 510 Kč / 714 Sk

Velká válka - Rakousko-uherské a německé válečné letectvo
V. Hajný, A. Petříček, M. Břínek
První kniha edice 'Velká válka' předkládá čtenářům soubor tématicky navazujících dobových fotografií, pohlednic a kreseb z prostředí letectva, leteckého pozemního personálu a jednotek četných druhů kooperujících vojsk centrálních mocností, které věrně vypovídají o nadšení, zklamání, triumfu i utrpení účastníků prvního celosvětového válečného konfliktu.
132 stran, Para Bellum. Cena 496 Kč / 695 Sk

Velká válka - Rakousko-uherské armádní letectvo
Jan Zahálka
Druhý díl edice Velká válka přináší další z pohledů na letectvo ústřední mocnosti. Kniha se výhradně věnuje rakousko-uherským letounům postupně nasazovaným na frontách Srbska, Černé Hory, Bukoviny a Haliče, rumunského Sedmihradska, v Albánii, italských jižních Tyrolech, Korutanech, Benátsku, podél Istrijského poloostrova, dalmatského pobřeží až k albánské Rači.
157 stran, Para Bellum. Cena 359 Kč / 503 Sk

GAZ-67 Tchapayev in detail
F. Kořán, A. Knížek, M. Burian
Ruský terénní vůz ze druhé světové války. Vložený list s českým popisem. 36 stran, WWP. Cena 285 Kč / 399 Sk

Co by bylo, kdyby?
Představy vojenských historiků o tom, co se mohlo stát
Robert Cowley
Co by se stalo, kdyby se Napoleon dokázal včas zastavit? Stal by se vládcem Evropy? Nebo kdyby se kvůli rozmaru počasí nemohlo uskutečnit vylodění v Normandii? Byl by Hitler přesto poražen? Nebo kdyby Řekové nezvítězili v bitvě u Salamíny? Jak by vypadala naše civilizace bez vkladu Řeků? Vojenské dějiny jsou pro takové spekulace obzvlášť hodné, neboť výsledek některé bitvy často na desetiletí, někdy i na staletí rozhodne o tom, jakou cestou se bude ubírat vývoj celých národů či dokonce kontinentů.
320 stran, Academia. Cena 245 Kč / 343 Sk

Harley Davidson Soldiers in detail
F. Kořán, J. Hübner J, J. Moštěk
Motocykly Harley Davidson - modely WLA a WLC. V anglickém jazyce s vloženým českým překladem popisků fotografií.
48 stran, WWP. Cena 405 Kč / 567 Sk

Stavitelé, obránci a dobyvatelé pevností
Vladimír Kupka
Tuto knihu věnoval autor památce všech známých i dávno zapomenutých stavitelů, obránců a dobyvatelů pevností jako lidí neobyčejně statečných a vytrvalých, kteří kromě fyzické zdatnosti, psychické odolnosti, odvahy i nadšení museli také disponovat rozsáhlým znalostmi v řadě oborů a právem se řadili mezi vzdělance své doby. Obsah tvoří na 120 podrobných životopisů osobností spojených s fortifikacemi, kteří se od 16. do 20. století zapsali do dějin vojenské historie a pevnostního stavitelství.
486 stran, Libri.
Cena 495 Kč / 693 Sk

Hasičské automobily a historie hasičství
Neil Wallington
700 archivních i aktuálních fotografií, text doprovázený fotografiemi a kresbami podává základní informace o historii boje s ohněm od dob antického Říma až po současnost. Zachycuje vývoj hasičských stříkaček od prvních jednoduchých ručních čerpadel až po nejmodernější a technicky nejpokročilejší hasičské automobily. Abecedně řazená hesla poskytují informace o 165 nejznámějších světových výrobcích hasičských vozidel.
256 stran, Rebo Productions.
Cena 599 Kč / 839 Sk

Publikace objednávejte na adresách:
v České republice - Aeromedia, a. s., Baranova 38, 130 00 Praha 3, tel.: (+420) 222 728 090
ve Slovenské republice - Magnet - Press Slovakia, s. r. o., P. O. Box 17, 850 00 Bratislava, tel./fax: (+421-2) 67 20 19 52-3.
Předplatitelé časopisu Modelář u společnosti Aeromedia a Megnet-Press Slovakia mají slevu 10 % z ceny objednaného zboží!
Veškerý sortiment zásilkového obchodu si rovněž můžete objednat na www.letectvi.cz a www.press.sk

LIBOR JEKL

BRIEFING	
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	RS Models

Heinkel He 112B-1

Český výrobce převážně odlévaných stavebnic vydáním plastikové stavebnice Heinkelovy předválečné stíhačky příjemně překvapil nejen příznivce Luftwaffe. Obsah stavebnice je uložen v měkké krabičce, na jejíž spodní straně nalezneme užitečné fotografie strojů rumunského a německého letectva, foto palubní desky a motorového prostoru. Kéž by se takovým využitím obalu inspirovali i jiní výrobci! Uvnitř nás čeká jeden rámeček s plastovými díly, podtlakově tvářený překryt kabiny, obtisky a stavební návod; vše baleno zvlášť a eventuální riziko poškození dílů je tedy minimální.

Pohled na plastové díly oku přímo lahodí – jemně rytí do hloubky, decentní provedení plátnem potažených ploch, hladký povrch, prakticky žádné otřepy či jinak poškozené díly. Na stejně dobré úrovni jsou i drobné detaily jako podvozkové nohy či kola, snad jen překryt kabiny by mohl mít ostřeji definované rámování, což ale nic nemění na příjemných prvních dojmech. Změní je stavba?

Návod

Je tvořen jedním přeloženým černobílým listem formátu A4. Na první straně se anglickým jazykem vládnoucí modeláři dozví něco málo z historie vývoje a nasazení předlohy. Stavba je rozdělena do tří fází, vše je dostatečně přehledné a nechybí ani doporučení jak nabarvit jednotlivé detaily, ani převodní tabulka doporučených barev Humbrol a Agama. Pochopitelně nalezneme i schémata zbarvení a označování nabízených strojů.

Stavba

Jako obvykle začíná sestavením pilotního prostoru. K dispozici máme vcelku detailní sestavu dílů, tvořenou podlahou, přední a zadní přepážkou, sedadlem, řídicí pákou a pedály nožního řízení. Boky trupu v místě kabiny mají naznačenu vnitřní konstrukci a ovladače, vše je sice poněkud hrubší, ale použitelné.

Jediné, co v kokpitu chybí, jsou poutací pásy, které si zhotovíme sami, nebo si pomůžeme leptanými doplňky. Také palubní deska, která nemá naznačeny „budíky" (jejich obtisk budeme na aršíku hledat marně), potřebuje vylepšit vzhled. Použil jsem podobnou z domácího vrakoviště. Pro oživení modelu jsem se rozhodl otevřít pilotní prostor a odklopit boční dvířka.

Při lepení krytů motoru si nezapomeňte ujasnit, kterou verzi vlastně stavíte, protože německá se od exportních strojů liší. Bohužel kryty do výřezů v trupu nesednou ideálně, takže nás čeká trochu práce navíc.

Zajímavým doplňkem je motorové lože s protipožární přepážkou. Výrobce možná plánuje vylepšenou verzi stavebnice s odlitkem motoru, možná chtěl jenom detailůchtivým modelářům ulehčit práci.

Stavba vcelku příjemně ubíhala až do okamžiku lícování křídla s trupem. Již pouhým okem bylo patrné, že spojit tyto dvě podsestavy jen tak „z chodu" nepůjde. Hlavním důvodem byly příliš dlouhé díly horní poloviny křídla

v místě napojení na trup. Nezbylo, než je pilkou zkrátit, ale poté už vše do sebe doslova zaklaplo.

Podtlakově tvářený překryt kabiny jsem z důvodů, které rozvádím dále, nahradil výrobkem firmy Falcon, rozříznutým na tři díly. Přestože byl navržen pro stavebnici firmy Heller, na trup sedl docela přesně. Tím byla stavba v podstatě hotova, podvozek a další drobné detaily jsem dolepil až po povrchové úpravě.

Posledním stavebním zádrhelem byl špatný tvar krytů podvozkových noh, které jsem seříznutím jejich spodní hrany upravil na požadovaný tvar. Do levé poloviny křídla jsem doplnil Pitotovu trubici, na kterou se ve stavebnici zapomnělo.

Tvarová přesnost a detaily

Stavební díly jsem hodnotil podle výkresu a fotografií z publikace Squadron/Signal He 112 In Action. Z hlediska rozměrů a proporcí není stavebnici v podstatě co vytknout, přesto mé nepříliš bystré oči zachytily určité rozpory. Prvním, méně podstatným, je malá šípovitost vodorovné ocasní plochy.. Tím hlavním je podle mého názoru zcela špatný tvar překrytu kabiny, především čelního štítku. Díl ve stavebnici je krátký a příliš „strmý", také zadní část překrytu se mi zdá krátká. Rozhodně to není překryt verze He 112B, spíše by se mohl podobat tvaru překrytu prototypu He 112 V9. Pokud bych měl tedy stanovit nejhorší část stavebnice, je to čirý díl.

Nenadchnou ani mělké a detailů prosté podvozkové šachty, ale na druhou stranu na nás alespoň neciví díra do křídla. Naopak mezi lepší detaily rozhodně patří detailně provedený vysouvací chladič, podvozkové nohy a kola.

Kamufláže a obtisky

Stavební návod nabízí „dvojpohledy" (vždy levý bokorys a půdorys) japonského světle šedého stroje (1938), letadlo Luftwaffe ze stavu III./JG 132, které v létě 1938 operovalo z Fürstenwalde, a rumunský He 112E neidentifikovatelné jednotky, roku 1941 sloužící v Bukurešti.

Rozhodl jsem se pro nejpestřejší rumunský He 112E (označení exportní verze). Z podkladů jsem vyčetl, že je to letoun jednotky *Escadrilla 52*, *Grupul 5 vanatoare*, který v období před červnem 1941 operoval z bukurešťského letiště Pipera, kamuflovaný německými odstíny RLM 65 na spodních plochách a RLM70/71 na horních. Použil jsem barvy Aeromaster, žluté identifikační doplňky jsem nastříkal barvou Gunze Mr.Color.

Obtiskový aršík na první pohled vypadá pěkně, krycí lak je lesklý a soutisk, až na středy malých kokard v rumunských křížích a bílý lem křížů, dobrý. Co asi nebude zcela správně, jsou barvy. Pochybuji, že červená barva japonských „koblih", německých pásů na směrovce a pruhu v rumunské trikoloře byla stejná! Práce s obtisky je však příjemná, netrhají se a pro okopírování povrchu nebylo potřeba použít ani změkčovací přípravky. Také jejich krycí schopnost na tmavém podkladu je velmi dobrá.

Závěr

Na otázku položenou v úvodu lze jednoznačně odpovědět, že i stavba potvrdila celkově velmi příznivé první dojmy. Přes zmíněné nedostatky je to stavebnice povedená a řekl bych, že i hodně nedoceněná. Výrobce ji nabízí v několika obtiskových přebalech, takže na své si mohou přijít nejen příznivci Luftwaffe, ale i španělského, maďarského, rumunského a japonského letectva. Někde na internetu jsem četl názor zahraničního recenzenta, že tato stavebnice se bude v konkurenci letité, leč levné Hellerovy stavebnice špatně prodávat. Přál bych si, aby tomu tak nebylo, vždyť při porovnání stavebnic je rozdíl několika desetiletí patrný na první pohled. Výrobek RS Models za vynaložené prostředky rozhodně stojí.

Na tomto místě by bylo vhodné zmínit, že RS Models nabízí také odlévané stavebnice prototypů He 112 V3 a V6. Obě jsou vyrobeny ve velmi vysoké kvalitě včetně obtiskového aršíku. O nich snad ale někdy příště.

Foto autor

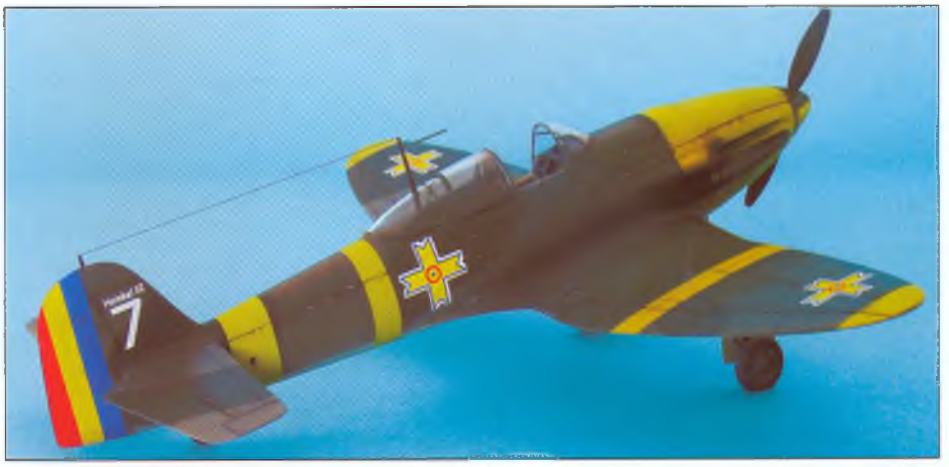

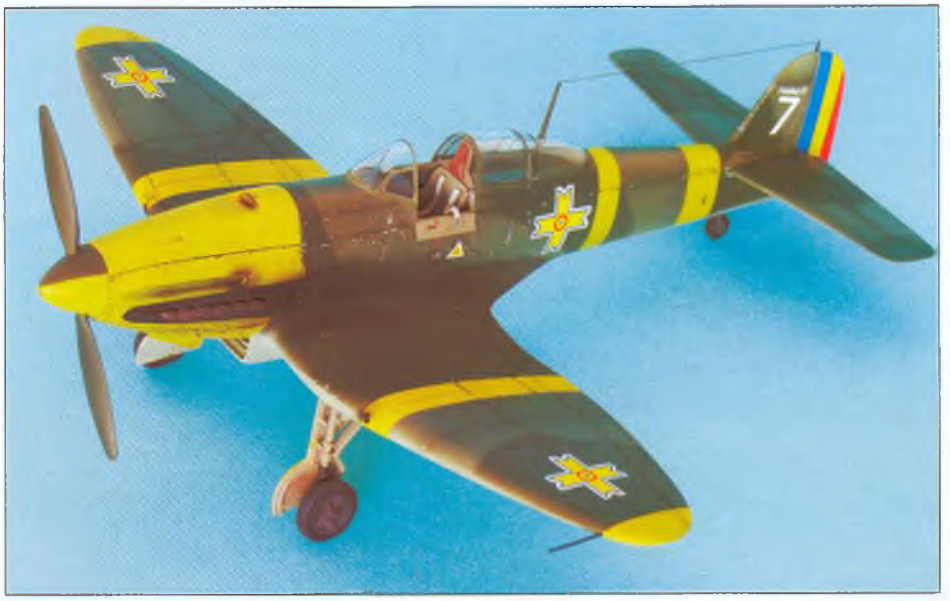

BRIEFING	
STAVEBNICE	P-40E
MĚŘÍTKO	1:48
VÝROBCE	Hasegawa

Japonský hamburger

MAREK MINCBERGR

Představte si, že sedíte ve vyhlášené restauraci a těšíte se, jak si pochutnáte na šťavnatém steaku. Pak vám však místo nádherného kousku masa přinesou hamburger. Sice na zlatém podnosu, ale je to mleté maso. Což o to, stále je to hovězí a hlad zažene, ale o kulinářském zážitku se už nedá mluvit. Stejné pocity jsem zažíval, když jsem otevřel krabici s velmi očekávanou novinkou firmy Hasegawa a pustil se do stavby „Pé-čtyřicítky".

Japonci totiž přistoupili k Warhawku ve svém stylu posledních let – vymačkat z forem co nejvíce variant. Výsledem je trup rozkrájený na velký počet dílů (příď trupu, vložka před výfuky, hřbet trupu za pilotním prostorem, záď trupu s kýlovkou a směrové kormidlo). Křídlo pak má ve stejném duchu samostatné „vložky" náběžných hran s ústími hlavní kulometů a krycí plechy kulometů na spodní ploše křídel. Z toho všeho je zřejmé, že si Hasegawa připravila cestičku ke všem verzím P-40, od D po N. Nedivil bych se, kdyby se v rámci limitovaných edic objevily i takové chuťovky, jako P-40N-1. To je jedna strana mince. Tou druhou je velký nárůst pracnosti stavby modelu, daný neustálým hlídáním geometrie a vzájemné polohy při sestavování dělených částí modelu.

Pohled do krabice

Začnu pohledem na díly tak, jak jsou ještě v rámečcích. Povrch dílů je čistý, bez škrábanců. Pár propadlin jsem našel na spodní ploše křídla za podvozkovými šachtami a na krytech podvozku. To se dá – až na rozšklebené spáry na vnitřní straně malých krytů podvozku – považovat za normální. Na drobných dílech je k nalezení otřep v místě dělicí roviny formy. Zvlášť nepříjemně se odstraňuje z výfuků. V podvozkové šachtě jsou mezi nosníky stopy po vyhazovačích. Tedy správněji nejen tam, ale v tomto místě se neod-

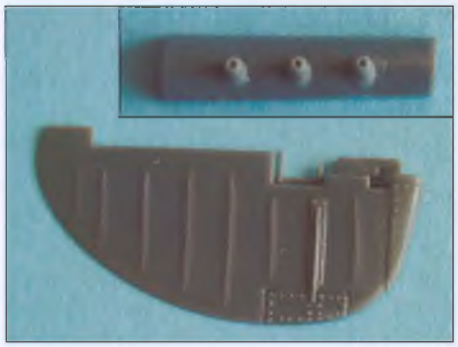
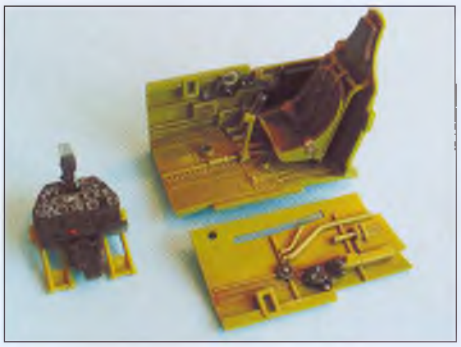

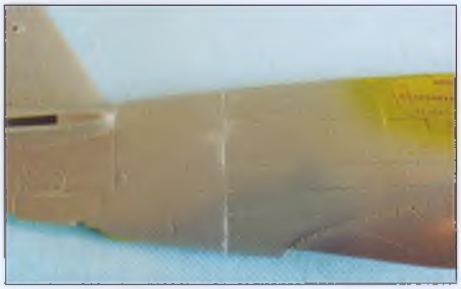

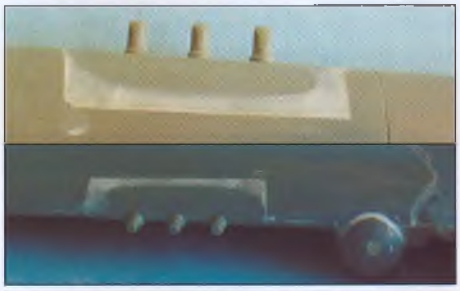

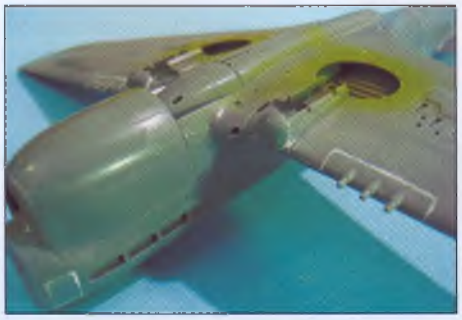

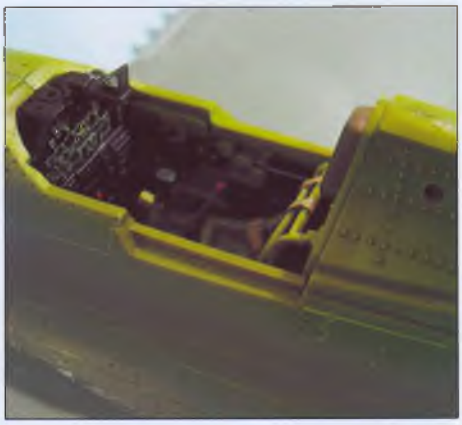

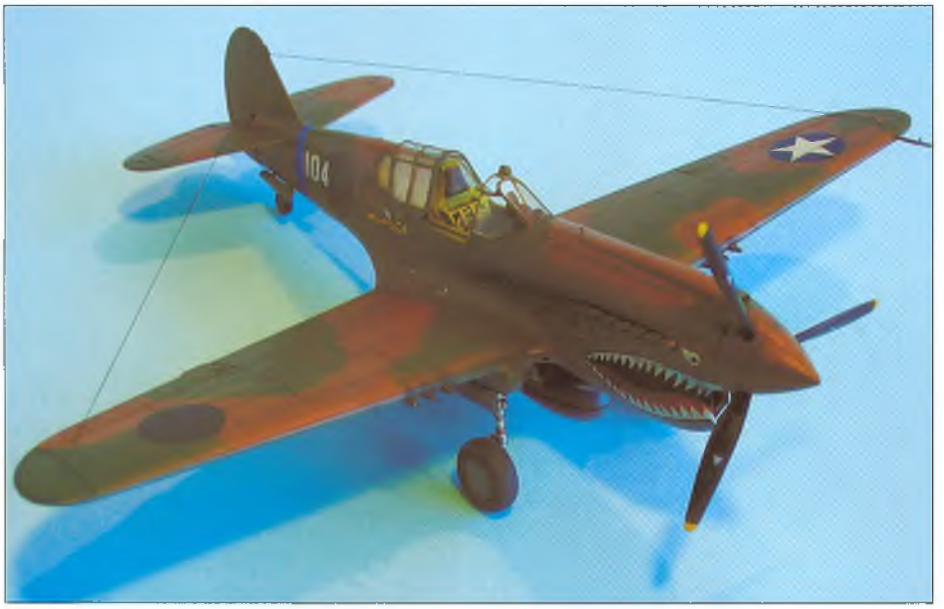

straňují zrovna nejlépe. Navíc nosníky nemají být kolmé na podélnou osu letadla, ale lehce negativně šípovité.

Jako milovníka plátěných letadel mne zklamalo velmi výrazné znázornění propnutí plátna na konstrukci křidélek a pohyblivých částí ocasních ploch. Obdobně výrazné je znázornění nýtů a šroubů. Na některých místech totiž Japonci znázornili nýty vystupující nad povrch v kvalitě, která se hravě vyrovnává nýtování à la Airfix nebo Revell z let šedesátých. Zatímco například v šachtě podvozkové nohy to lze využít pro patinu, pod okny za kabinou nebo na vyvažovacích ploškách kormidel doporučuji práci s brusným papírem.

Poslední výtku při pohledu do krabice si zaslouží rytí. Je nerovnoměrné – většinou krásně jemné, na několika místech však velmi hluboké a výrazně širší (typicky kryty zásobníků munice na křídle). Nezřídka je v rozích přetažené.

To by byla kritika, nyní je tu čas na pochvalu. Především čiré díly. Jsou křišťálově čisté a i přes zavřený překryt kabiny je dovnitř pěkně vidět. Překryt je možné bez úprav přilepit otevřený. Hasegawa dává na výběr i způsob zpracování pozičních světel. Jejich „kapky" jsou na patřičných místech jako součást výlisků. Na modeláři záleží, zda je pouze nabarví, nebo podle návodu obrousí, vyvrtá v jejích místě otvor a přilepí čiré díly. Hlavně kulometů není třeba odvrtávat, neboť dálněvýchodní lis to již udělal za nás. Na trupu je již také kolejnice pro posuvný díl kabiny (firma Mauve na to u svého Warhawka vyšších verzí zapomněla a lepič byl nucen sáhnout po náhradě od firmy Griffon). Mezi díly je k nalezení i fotokulomet. Pokud jde o výzbroj, je k dispozici jedna 500lb puma jako alternativa k přídavné palivové nádrži. Pro každou variantu jsou dodávány příslušné (odlišné) vzpěry.

Stavba

Konec dívání do krabičky, je čas přistoupit ke stavbě. Podle návodu začíná pilotním prostorem. V podstatě mu není co vytknout, stačí jen doplnit pár drobností a je vystaráno. Opravdu velmi pěkný. Hezké sedadlo lepíme na rám, podlaha je klenutá (ve skutečnosti to není podlaha, ale horní potah křídla). Na ní i na bočnicích je spousta detailů. Palubní deska je hodně podrobná, s výrazným znázorněním přístrojů i ovládacích prvků. V obtiscích jsou dvě různé sady přístrojů. Jedna znázorňuje jen přístroje a prostor mezi nimi je čirý, u druhé je prostor vyplněn černou. Použil jsem zpola čirý obtisk na horní část palubky a spodní jsem jen ošetřil dry-brushem. Po relativně dlouhé práci s obtiskem (znázornění v plastu je opravdu výrazné) soudím, že je možné se obejít bez obtisků úplně a plast jen patinovat.

Do pilotního prostoru jsem doplnil poutací pásy, které nejsou ani na archu obtisků. Při sestavování vybavení pilotního prostoru jsem také přišel na jednu nectnost této stavebnice – veškeré uložení drobných dílů má vůli. Pedály je možné při lepení na palubní desku posunout v usazení o půl milimetru, díra v podlaze pro páku ruční hydraulické pumpy je také výrazně větší než průměr páky. Vrcholem je umístění zarážek pro podvozkové šachty ve spodním křídle, které se mohou pohybovat v rozpětí jednoho milimetru. Netuším, proč jinde vše sedí na desetinky, ale tady je výsledek horší.

Pilotní prostor šel sestavit dobře a i po slepení trupu do něj zespoda perfektně zapadl. To samé lze říci o sestavě chladiče, i když zpracování přívodu vzduchu (ve skutečnosti tři samostatné tunely s klenutými stěnami) by mohlo být lepší. Stavebnice nabízí v podstatě rozdělení celého prostoru deskami. Koneckonců, dovnitř zas tolik vidět není.

Po slepení sestav chladiče a pilotního prostoru jsem přestal návod brát jako popis stavebního postupu, ale jen jako „rozstřel", kam který díl patří. Nechtěl jsem totiž spáchat harakiri. Pokud přistoupíte na hru, že u podélně rozsekaného trupu slepíte nejprve levý a pravý kousek podsestavy a pak vše do sebe teleskopicky zasunete, připravte se na tragédii. Varován kolegy, kteří obdobně řešené stavebnice stejného výrobce již stavěli, jsem nejprve sestavil celé poloviny trupu a ty pak slepil. Základem je držet se rytí na bocích trupu (občas nenavazuje nejlépe) a profilu trupu. To je občas také oříšek (vložka hřbetu trupu).

Spoj trup–ocas je třeba nejprve lehounce obrousit, protože dělicí roviny nejsou kolmé

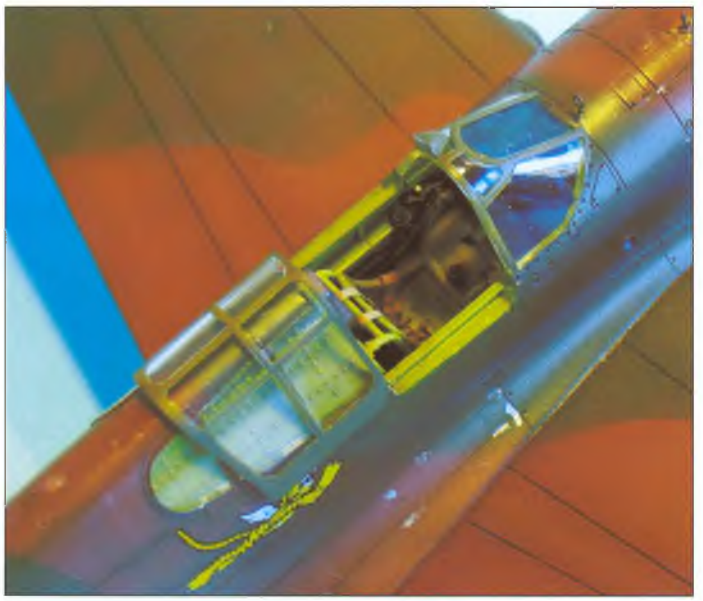

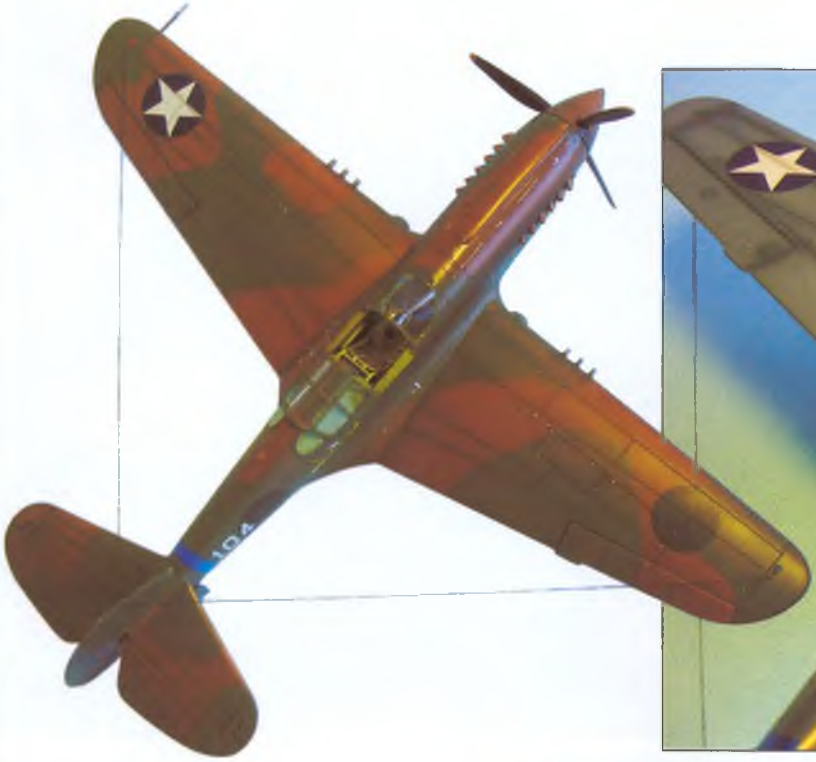

na podélnou osu trupu a poloviny trupy by byly prohnuté do banánu. Po přiložení obou slepených polovin trupu k sobě je jasné, proč to všechno. Na různých místech vznikly mezi polovinami trupu mezery (například na spoji vloženého hřbetu za kabinou). Není to příjemné, ale spáry se tmelí a brousí mnohem lépe, než schody na příčných spojích trupu, které by vznikly při postupu podle návodu.

V tuto chvíli jsem si oddychl, že nejhorší mám za sebou. Zcela cimrmanovsky však po fázi očekávání přišla fáze zklamání. Postaraly se o ni opět díly, kterými se odlišují různé verze „Válečného jestřába". První byla vložka v trupu před výfuky. Verze M a N tu mají mřížku chlazení motoru, předchozí nic. Ovšem to „nic" je tam potřeba ve formě vložky dodat. Myšlenka dobrá, provedení nikoli. Vložka je menší a tenčí než díra, do které se lepí. Obdobně je to s vložkami s hlavněmi kulometů v náběžné hraně křídla. Profil křídla je totiž v zadní části otvoru tlustší než výška vložky. Tmelit, brousit, tmelit, brousit.

Přední „čepice" boulí šachty podvozku (díly A11 a 12) také nesedí nejlépe. Navíc vyboulená šachta podvozku přecházela do profilu spodní plochy křídla krásně klenutě. Hasegawa nás chce přesvědčit, že konstruktéři skutečného letadla znali jen úhelník. Naštěstí stačí přechody jen trochu tmelit a přebrousit.

Blížíme se do finále. Návod nabízí volbu mezi plnými disky kol a odlehčenými. Nenašel jsem však fotografii Ečka s jinými, než plnými. Mezera mezi směrovkou a kýlovkou je v horní části větší, než bych očekával, řešením by byl kousek plastu na kýlovce.

Před kabinu patří náhradní zaměřovač (muška a záměrný kříž), které ve stavebnici jsou. Když jsem je chtěl připravit pro lepení, muška mi z pinzety odlétla do paralelního vesmíru, při pokusu o odvrtání záměrného kříže, se mi díl rozštípl, takže jsem je nahradil doma vyrobenými. O posuvném překrytu kabiny jsem se již zmínil. Větrný štítek sedne na trup perfektně, zadní skla jsem musel zlehka přibrousit, aby sedla.

Zbarvení a obtisky

Stavba je hotova, zbývá barvení a obtisky. Takže, jaké jsou možnosti? Japonci se asi rozhodli, že budou vydávat zajímavé kamufláže až v rámci „limitek". Podle mého vkusu (který ovšem nikomu nevnucuji) jsou totiž nabízené kamufláže trochu nudné. Jeden stroj v barvách RAF od 23. FG z Číny (ex Létající tygři) a olivovo-šedý stroj 49. FG. Alespoň, že oba mají žraločí tlamu. Pokud jde o obtisky – klasické japonské prkno. Naštěstí vodičky Gunze fungují dobře.

Finito!

Upřímně, jsem ze stavebnice trochu rozmrzelý. Prostě jsem při jménu výrobce čekal víc – pohodovou a bezproblémovou stavbu a ne relativně velké množství stavebních nepřesností. Je to sice nejlepší „Ečko" na trhu, ale nejlepší automaticky neznamená skvělý. Stavebnice je v základu dobrá, ale vysloveně trpí ekonomickým hlediskem. Co se týká P-40, mám chuť si postavit i verzi N (Hasegawa ji už vydala). Jenže budu mít chuť na další hamburger, kde bude okurka nahrazena cibulí a přidán sýr s tatarkou? Možná si místo něj dám korejské nudle s českým pivem. A co vy, jaké máte chutě?

P. S.

Pokud se divíte, že nikde nehodnotím tvarovou a rozměrovou přesnost, je to záměr. Například pokud jde o délku trupu, našel jsem v různých podkladech diametrálně odlišné rozměry a z nich vyberte ten správný a podle něj hodnoťte... Hotový model jako zmenšená P-40E rozhodně vypadá. *Foto autor*

Curtiss P-40E-1 Kittyhawk (výrobní číslo 19669, uvádí se i 19177, sériové číslo 41-25158) byl postaven v Buffalu a připraven pro RAF jako ET482. V dubnu 1942 byl předán RNZAF, kde létal s označením NZ3009. Společnost The Old Flying Machine Company z Duxfordu jej provozovala v létech 1994-1997 a 1998-2002 v různém zbarvení. V současné době má podobu letadla americké dobrovolnické jednotky Flying Tigers, od loňského roku létá na Novém Zélandu

Foto M. Salajka

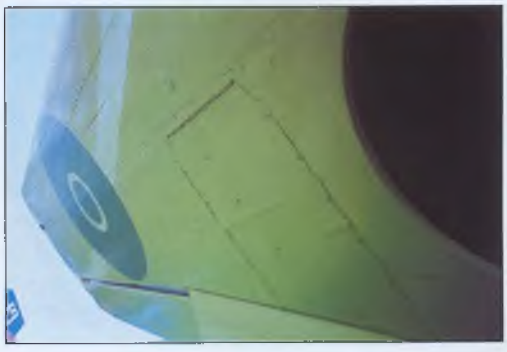

663

88
663

BRIEFING	
STAVEBNICE	Ferrari F2003 GA
MĚŘÍTKO	1:24
VÝROBCE	Revell

Ferrari

je červené auto s koněm...

PETR HROMADA

Pochybuji, že by se v současnosti našel někdo, kdo neslyšel slova jako Ferrari, Michael Schumacher... Řekl bych, že alespoň vzdáleně tato slova něco připomenou i Křovákům v Africe. Snaha vysvětlit, oč se jedná, by byla nošením dříví do lesa. Proto snad jen upřesním, že v sezóně 2003 se německo-italský fenomén formule 1 (Schumacher + Ferrari) dočkal rozporuplných zážitků. Především díky problémům s pneumatikami Bridgestone německého jezdce při GP Maďarska potupně o jedno kolo předjel mladík Alonso. Tým ale nepolevil a vůz F2003 GA dovezl Schumachera na konci sezóny k dalšímu titulu mistra světa. Snad ještě připomenu, že GA je zkratka jména Gianni Agnelliho, který stál až do své smrti v čele automobilky Fiat a tedy i Ferrari...

Jelikož je Schumacher Němec a v této zemi platí daně i firma Revell, asi nepřekvapí, že se firma snaží sestavit co nejkompletnější nabídku šampiónových monopostů. O problematice měřítka jsem se zmiňoval už při recenzi Toyoty TF102. Ale nechť, Revell má takovou pozici, že si formule v měřítku 1:24 může dovolit.

Ke stavebnici jsem se dostal vlastně omylem. Původně jsme byli s redakcí domluveni na jiné formuli, ale distribuce mi omylem zabalila koníka z Maranella. Když mi balíček přišel, podivil jsem se, ale ze zvědavosti jsem ho prozkoumal. A rozhodl jsem se, že vracet ho už nebudu. Co bylo důvodem?

Proti předchozí přinesla stavebnice výrazný posun kvality. Díly jsou tenčí, přesněji zhotovené a lépe lícující. Detaily jsou sice také vylepšené (nechybí platonický náznak motoru), leč zatím jsou stále hlavní slabinou. Tvary auta jsou velmi zajímavé, verze F2003 GA na sobě nemá snad jedinou rovnou plochu. Rozhodujícím faktorem nakonec byly mistrovsky provedené obtisky, tentokrát obsahující i znázornění uhlíkových kompozitů.

Jak jde stavba od ruky? Už ze zvyku jsem napřed sestavil karosérii. Klidně se můžete držet návodu, ale jak bude model vypadat, ovlivníte v této fázi stavby. Opět se nelze vyhnout poměrně značnému tmelení, karosérie se sestavuje z kompletní vrchní části, dna přídě a bočnic. Vybrousit tmel ze vstupů vzduchu k chladičům není právě med, ale zvládnout se to dá. Já si stavbu zpestřil tím, že jsem odřízl podle naznačeného rozhraní příď vozu a tak jsem tmelil i destičku z víčka od jogurtu, která napodobila příslušnou přepážku. Nos vozu se spoilerem jsem sestavil zvlášť. I přes mou benevolenci se mi podařilo vše sesadit tak, že pro focení lze příď fixovat na model tenkou páskou izolepy a tím mohu pořídit i fotografie nerozřezaného modelu.

Po dokončení jsem karosérii nastříkal již popsaným způsobem – leštění brusným papírem, Mr. Surfacer White 1000 ve spreji a po dalším doleštění barva Tamiya TS-49 Bright Red. Následovalo další leštění smirkem a pastou Tamiya Compound Finish. Po nalepení obtisků (Ferrari si může dovolit nepřehánět množství a velikost reklam) jsem celek odložil a pustil se do detailů.

Detaily jsou slabinou modelu. Když to vezmu od krajů na střed, tak hlavní kámen úrazu představují brzdy. Jsou naznačeny (ne právě hezky) jako klasické disky s čelistmi. Vůz však měl brzdy kapotované, tedy v podobě bubnu vyplňujícího kolo, v němž je skryt brzdový disk. Z bubnu pak vystupují směrem k trupu nasávací koše, jejichž tvar se během sezóny měnil. Docela dlouho jsem hledal způsob, jak brzdy zhotovit. Nakonec jsem rozřezal několik reklamních propisovaček (děkuji farmaceutickým firmám za zásobu...). Tuto „kulatinu" jsem z trupové strany částečně uzavřel plastovou destičkou a navlékl jsem ji na ramena závěsů. Na destičku jsem přilepil sací koše z odřezků starých přídavných nádrží z vrakoviště. Na stranu, která je uvnitř disku, jsem nalepil tenkou hliníkovou podložku pod šroub. Na takto sestavený buben se dalo kolo naprosto přesně navléknout a i když shoda s předlohou není 100%, výsledek je rozhodně uspokojivý.

Přepážku na odkryté přídi jsem polepil „karbonovým" obtiskem firmy **F1 Specialities**, táhlo řízení kol jsem polepil hliníkovou fólií **Plus Model**, což vypadá velmi efektně. Z nařezaných profilů **Evergreen** jsem zhotovil hydraulické válce (podklady na detaily mi poskytl internet a kolega Aress, kterému tradičně děkuji). Zadní zavěšení kol jsem zpracoval obdobně jako přední, jen s tím rozdílem, že jsem přidal osy kol opět z profilů Evergreen. Pokud je naleštíte měděnou pastou **Agama**, budou vypadat skvěle.

Chybně jsou na modelu znázorněny deflektory, což jsem bohužel zjistil až dodatečně a nemohl jsem je už předělat. Vodorovná plocha, která spojuje svislé díly, má být mnohem menší, v podstatě jen v podobě jakýchsi zubů. Bohužel jsem nesehnal fotografie bez copyrightu, a tak musíte pátrat na internetu sami.

Přední spoiler není třeba měnit, na zadním jsem upravil horní segment. Jednak jsem probrousil na odtokové hraně malé zoubky, jednak jsem z páskového profilu Evergreen doplnil lištu („Gurney flap"), rovněž na odtokové hraně. Doplnil jsem ještě drobné kýly na střed vodorovných segmentů.

Výstupy výfuků jsou bohužel elipsovité, ale podařilo se mi je odvrtat tak, že jsem několik otvorů nad sebou probrousil do jednoho správného tvaru. Opět doporučuji pasty Agama, na výfuky jsem použil zlatou a hliníkovou, které jsem nanášel nepravidelně na sebe.

Zapomněl jsem se zmínit o vybavení kokpitu. Ve skutečnosti je velmi chudý, větší pestrost mu dodá použití „karbonových obtisků" ze stavebnice. Mezi obtisky jsou i žluté bočnice kokpitu. Volant je znázorněn relativně slušně, kokpitu prospěje výroba nových pásů z papíru, které vybavíme sponami **Reji**. Doporučuji je také polepit logy Sabelt, které vystřihnete z obtisků stavebnice.

Obtisky jsou opět vynikající, chybějící reklamy na tabákové výrobky jsou dnes bohužel standardem. Zatím jsem nenašel výrobce, který by je jako doplňky nabízel. Ale i bez reklam vůz vypadá atraktivně.

Možná trochu překvapivě jsem si vybral vůz dvojky týmu, Brazilce Barichella. Schumacherových aut stavím více, proto jsem si dovolil tentokrát postavit malý pomníček oddanému a loajálnímu pilotovi.

Dnešní vozy se během sezóny velmi mění. Zdá se mi, že stavebnice nabízí verzi z francouzské GP, čemuž nasvědčuje nepřítomnost tabákových reklam a nastavení zadního spoileru.

Zbývalo dokončit kola. Disky nevypadají po nastříkání nejhůře, gumové pneumatiky jsou bohužel příliš lesklé, a tak výhledově plánuji jejich přestříkání popraškem černošedé matné barvy. Bude vypadat velmi efektně, když z původních brzd odřežeme matice kol a nalepíme je do disků. Je pravidlem, že matice vpravo jsou modré, vlevo červené, vhodnější je použít metalické barvy.

Tím je model Ferrari 2003 GA hotov. Pokud se pro něj rozhodnete, určitě se vám bude líbit. Ta trocha námahy za model úspěšného, ale hlavně překrásného vozu, stojí.

Foto autor

BRIEFING

MĚŘÍTKO	120 mm
VÝROBCE	Tamiya

MARTIN ŠKOŘEPA

Besip s Wehrmachtem

Na úvod musím poznamenat, že vůbec nemám rád Němce. Tedy ty, kteří během druhé světové války exportovali svou „panskou rasu" takřka po celém známém světě. Na druhou stranu mám rád firmu Tamiya, jejíž stavebnice jsou zárukou kvality a jejichž další nezanedbatelnou předností je snadná dostupnost. Když jsem si jednou v obchodě prohlížel stavebnice, upoutala mne štíhlá krabice s pěknou kresbou stojícího vojáka. Prohlédl jsem si oba rámečky, podrobně obličej figury, a bylo rozhodnuto.

Sestavení

Návod v krabičce nehledejte. Během stavby se nemusíte bát žádného zádrhelu, je však třeba pozorně odstranit všechny viditelné švy na styku polovin forem. Doporučuji nasucho vyzkoušet lícování paží, zejména pravá (třímající v ruce kulomet MG 42) může způsobit problémy. Já to bohužel neudělal a přidělal jsem si tak starosti navíc. U brašny s výbavou na čištění kulometu (na opasku pod pravou rukou) jsem z plastikové destičky doplnil zaslepení zadní strany.

Jsem zvyklý barvit vše zvlášť, figuru kompletuji až úplně na závěr. Všechny díly jsem proto připevnil na kousky špejlí, sloužící při barvení jako držátka. Rozhodně je třeba pamatovat na zákon schválnosti: vidět bude právě to místo, které jsme nenabarvili.

Barvení

Na internetu jsem se pokoušel dohledat všechny součásti uniformy a jejich zbarvení, ale neuspěl jsem zcela. Součástky, které se mi povedlo najít, jsem poupravil podle fotografií – osvědčily se mi internetové obchody, nabízející válečné reálie. Když jsem neměl jiný podklad, barvil jsem podle obalu. Barvení jsem začal nastříkáním dílů sprejem Fine Surfacer Primer Tamiya. Dopustíte-li se nějaké chyby, rozhodně na figuru nesahejte, podobné snahy totiž skoro vždy končí broušením. Příliš velkého množství barvy se zbavíte silným fouknutím, nikoli vdechnutím. Surfacer rozhodně nevoní, takže ho používám na půdě. Je citlivý na teploty pod bodem mrazu, barva se pak nechová dobře a někdy se i loupe. Pozor i na náhlé teplotní výkyvy, figura se totiž může orosit.

Potom jsem stříkací pistolí nanes na obličej akryl Tamiya XF-15 (Flat Flesh), na celou figuru barvu XF-65 (Field Grey). Rukavice, šál na krku a hlavě jsem zatím ponechal v barvě surfaceru.

Plášť a kalhoty

Část kalhot, která vzhledem k zakrytí pláštěm není vidět, představuje přímo ideální prostor pro vyzkoušení postupů barvení. Akryly jsem začal používat asi před deseti léty. Bohužel jsem byl zvyklý z dob používání syntetických emailů na nepsané pravidlo, že barva musí bezpodmínečně krýt. U akrylové techniky tomu tak rozhodně není. Pracujeme s jednotlivými vrstvami, přičemž každá nová vrstva částečně přejímá vzhled předchozích. Můžeme si to představit jako vrstevnice na mapě, z nichž každá má jiný odstín. Vzhledem k tomu, že lidské oko rozezná asi sedm miliónů odstínů, může být vrstev opravdu hodně.

Jako základ jsem použil XF-65. Zjistil jsem totiž, že se akryly Tamiya dají velmi dobře míchat s akrylovými barvami jiných výrobců (Citadel, Vallejo Model Color a Vallejo Air). Namíchané odstíny lze ředit vodou, případně ředidlem Tamiya pro akrylové barvy. Budete-li barvy mezi sebou míchat, raději si předem vyzkoušejte vlastnosti směsi.

Obecný postup je následující: Nejprve namalujeme první světla, potom stíny a jako třetí další světla. Vrstev tvořících světla a stíny bývá samozřejmě více. Když jsem maloval tuto figuru, rozdíl mezi prvními dvěma vrstvami byl vidět jen pod silným světlem.

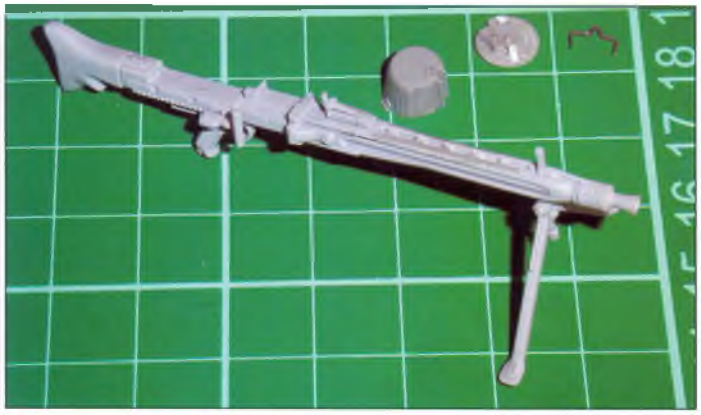

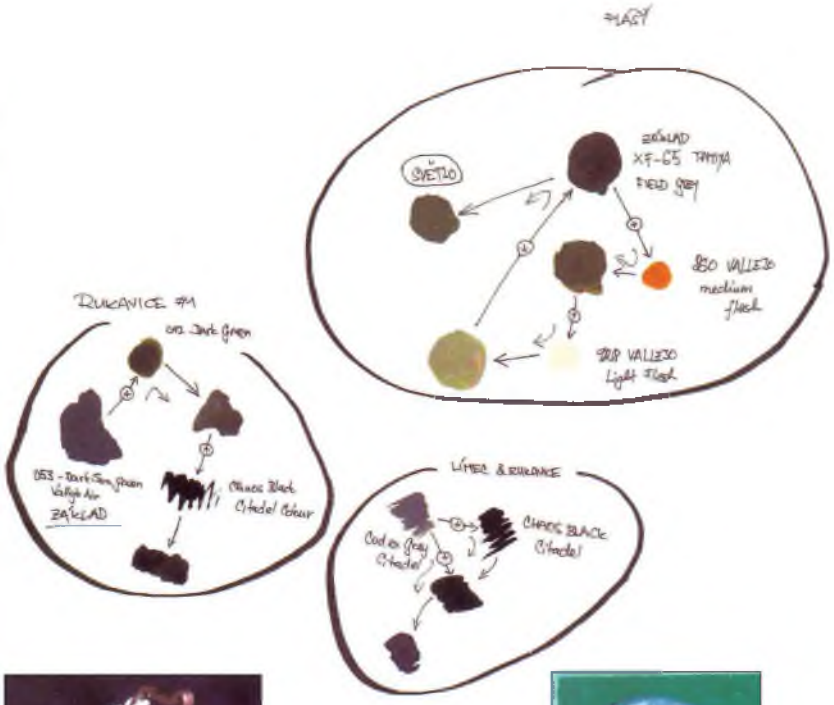

První světla na uniformě jsem namíchal ze základní XF-65, Vallejo 860 (Medium Flesh s přídavkem Vallejo 928 (Light Flesh), která vše více zesvětlí. Stínů jsem dosáhl ztmavením odstínu Tamiya XF-65 barvou Vallejo 984 (Flat Brown) a velmi malým množstvím černé Citadel (Chaos Black). Na používání černé a bílé jsem velmi opatrný. Tyto dvě barvy působí radikální změny odstínu a zejména u bílé mám pocit, že by se měla používat v množství menším než malém.

Jednotlivých vrstev je na figuře asi dvacet. Než jsem je začal nanášet, natřel jsem černě boty a vystínoval je (šedou a černou). Pak jsem slepil, vytmelil a vybrousil spodní část pláště, což je potřeba udělat ještě před jeho nabarvením. Boty jsem mezitím zamaskoval páskou Tamiya.

Obličej

Obličej jsem namaloval stejně jako plášť. Vrstev bylo asi deset. Namíchal jsem si odstín z barev Vallejo 860 (Medium Brown) a 928 (Light Flesh) a Citadel (Elf Flesh - světlá barva, kterou lze vynechat). Rty jsem zvýraznil přidáním barvy Vallejo 802 (Sunset Red). Strniště na bradě jsem namaloval směsí velmi řídké modré barvy a Vallejo Medium Flesh. Vzhledem k tomu, že jsem nebyl spokojen, přemaloval jsem obličej, zejména bradu, celkem třikrát. Špičku nosu jsem přetřel velmi slabou vrstvou červené barvy Vallejo (802 Sunset Red).

Oči

Nejsou na malování nejjednodušší. Na figuře jsou již naznačeny, ponechal jsem je tak. Bělma jsem nechal a panenky namaloval modrou barvou. S dostatečně jemným štětcem (3/0, Isabey, Kolinsky) to byla záležitost na pár minut. Po důkladném proschnutí jsem opatrně namaloval šálu šedou směsí (053 Dark Sea Green + 012 Dark Green + Chaos Black). Zaschlý šedý nátěr jsem pak přetřel velmi řídkým odstínem šedočerné (053 + Chaos Black + voda). Nakonec jsem vše dry-brushem zesvětlil.

Přilba a zbraně

Protože jsem na zasychající figuře nemohl pracovat, pustil jsem se do přilby a zbraní. Přilbu doplněnou o čtyři výstupky (úsťový brzdař promine mou neznalost termínů) jsem nastříkal XF-65 a natřel nepravidelné flíčky bílé barvy, technikou suchého štětce jsem jí zesvětlil. Na některých místech jsem pak opět barvou XF-65 vrátil původní odstín. Dal jsem si hodně záležet na tom, abych se vyhnul sebemenšímu náznaku pravidelnosti. Nakonec jsem přilbu natřel bílou olejovou barvou a z některých míst barvu štětcem opatrně vytřel.

Pro znázornění barvy kovu na figurách neznám lepší barvy než Citadel, konkrétně Mithril Silver, Chainmail a Boltgun Metal. Metodou suchého štětce se dá velmi snadno dosáhnout efektu podobného brynýrování na skutečné zbrani. Zásobník jsem doplnil o držadlo zhotovené z drátu vyklepaného do čtyřhranu. Po slepení jsem ho natřel XF-65 a šedou barvou znázornil odřeniny. Z olověného pásku jsem zhotovil řemen na MG42, přezku a karabinu z drátu a kousku alobalu. Řemen jsem natřel černě, vystínoval šedočernou barvou. Vše jsem slepil sekundovým lepidlem.

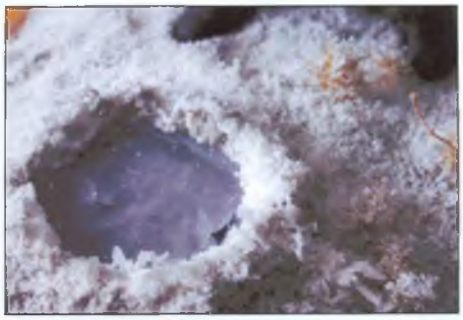

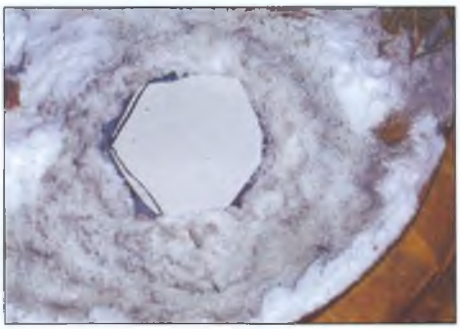

Podstavec

Již od počátku jsem měl jasnou představu, jak a kam figuru umístím. Zimní uniforma přímo vybízela k vytvoření zimní krajiny, ke které patří sníh a led. Ke znázornění travin jsem použil nasušenou Kostřavu luční. Sníh je z instantní krupicové kaše Myška Krupička. Její výhodou je, že má správnou barvu a je poloprůhledná. Nanesl jsem ji na korpus vyrobený z modelovací hmoty DAS s ubrousky nalepenými disperzním lepidlem, nastříkanými spreji Tamiya a dotvarovaný šlehaným tmelem Onetime. „Sníh" jsem přilepil lakem na vlasy. Nakonec jsem vše několikrát opatrně přelakoval matným lakem Vallejo.

Led a rampouchy

V knize Richarda Windrowa Terrain Modelling (Osprey Publishing) je popsáno, jak zhotovit zamrzlý rybník. Vytvořil jsem v podložce prohlubeň odpovídající velikosti, její boční stěny nabarvil šedou barvou, dno černou. Na kousek čirého plastiku jsem nakapal vosk. Destičku jsem otočil hladkou stranou nahoru, aby tvořila horní vrstvu zamrzlé hladiny. Rampouchy jsem zhotovil pomocí tavné pistole – zahřáté lepidlo stačí vytáhnout do požadovaného tvaru. Po chvilce cviku vyrobíme rampouchy bez potíží. Jen pozor, je-li lepidlo příliš roztavené, chová se skoro jako voda. A docela pálí! Po zatuhnutí se rampouchy dají velmi dobře řezat, lepit sekundovým lepidlem a navíc mají příhodnou barvu.

Závěr

Přímo z krabičky postavíme velmi pěknou figuru, kterou zvládne namalovat i úplný začátečník. Drobné nedostatky jsou opravdu jen drobnými nedostatky a za málo peněz v tomto případě získáme hodně muziky. Figura může posloužit jako doplněk kvalitní stavebnice Schwimmwagenu (Eduard) nebo Kübelwagenu (Tamiya). A proč Besip s Wehrmachtem? Nápis na ceduli (objevil jsem ji na jedné fotografii) varuje před rychlou jízdou. Je jasné, že se na silnicích za 65 let zase tak moc nezměnilo.

Foto autor

T167505
5

5
54

54

T167505
CS

54

5

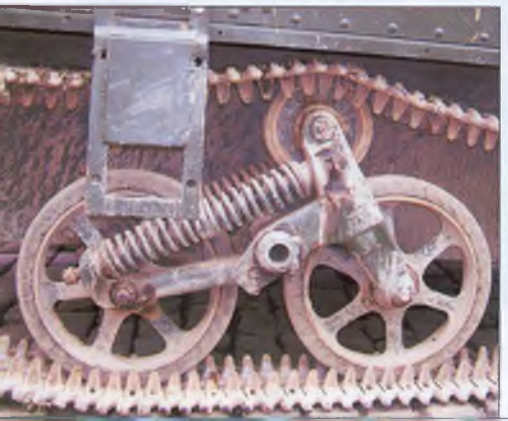

BREN

PETR VYHLÍDAL

BRIEFING	
STAVEBNICE	Brencarrier Mk. II
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	Planet Models
DOPLŇKY	batohy CMK, barvy Agama, olejové barvy, křídy, tempery, vteřinové lepidlo HVP, Herkules, sádra, statická tráva

Brencarrier je ve vojenské historii stejným pojmem jako Sherman, Churchill nebo Halftrack. Byl používán na bojištích druhé světové války jak na východě, tak západě, jak v poušti, tak džungli a historie jeho nenápadné služby se uzavřela až dlouho po jejím konci. Byl rovněž ve výbavě naší obrněné jednotky na západě, i čs. jednotky na východní frontě. Přesto však je poněkud opomíjen výrobci stavebnic a v měřítku 1:72 se objevil až nyní (stavebnice Airfix je v měřítku 1:76).

S jistým optimistickým nadšením jsem zjistil, že zajímavé vozidlo se objevilo v nabídce firmy, se kterou jsem dosud neměl žádné zkušenosti. V pevné krabičce toho skutečně mnoho není - sáček s odlévanými díly a návod. Součástky jsou zhotoveny velmi dobře, zvláště korba mne zpracováním přímo nadchla. Totéž však nelze říct o dílech podvozku, odlitých jako jeden celek. Drobné díly jsou až na pár výjimek kvalitní. Návod je velmi stručný a stavitelům doporučuji si opatřit návod stavebnice v měřítku 1:35 firmy Tamyia, z nějž se dozví podstatně více. Obtisky ani leptané díly malá stavebnice neobsahuje.

Pokud vám nevadí vzhled podvozku, případně postavíte model do vzrostlé trávy či obilí, bude stavba velmi rychlá a pohodová. Máte-li jiné plány, musíte se s ním potrápit. Na úrovni konce korby jsem postupně odbrušoval blánu spojující kola a pásy, díky čemuž vzala za své šířka pásů i kol. Zbytek blány jsem opatrně vypíchal jehlou a začistil. I když si přidáme práci s broušením a nastavováním pásů, výsledek stojí za to. Pak už jen postupně nalepujeme díly na korbu a dopiňujeme drobnosti (podle návodu stavebnice 1:35 Tamyia). Není na škodu ztenčit blatníky.

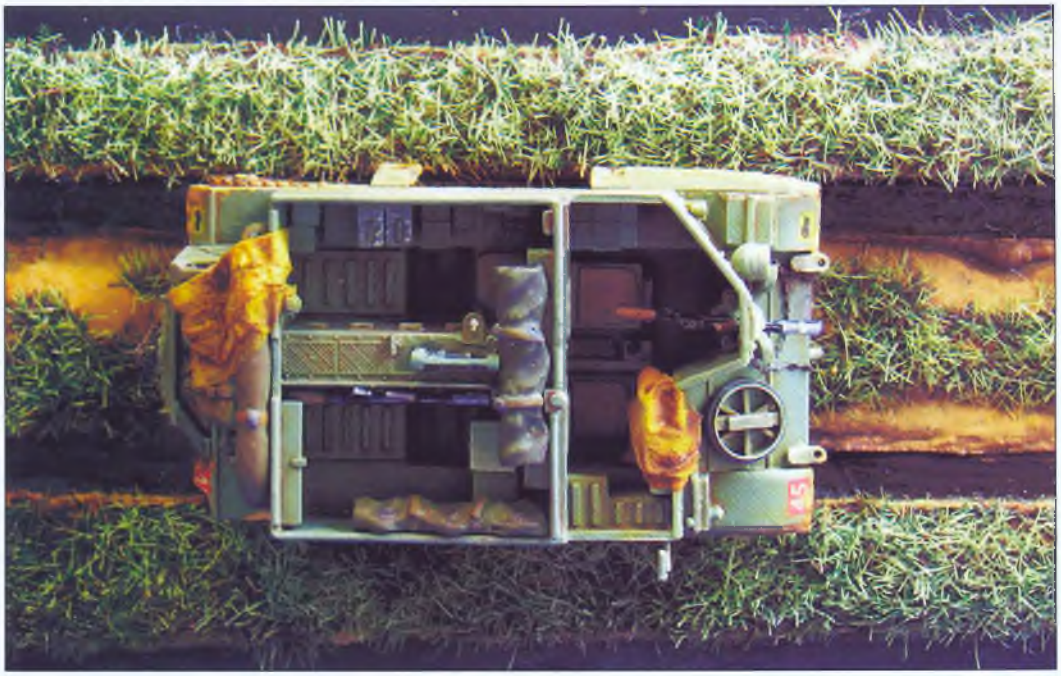

Celý model jsem natřel akrylovou barvou Agama B10. Na patinování interiéru jsem použil olejové barvy a nastrouhané křídy. Zvnějšku jsem model opakovaně natíral různými odstíny olejových barev rozředěných v sikativu, čímž jsem zdůraznil nýtování a spoje, celek jsem opět opatrně zaprášil křídami. Jednotlivé vrstvy fixují lesklý a matný lak Agama (stříkací pistoli jsem použil teprve na závěr a vše přestříkal matným lakem). Jelikož model obtisky neobsahuje a nic jsem nenašel ani v nabídce prodejců doplňků, použil jsem ob-

tisky z jiných stavebnic. Chybí jen značka mostního čísla a sériové patří jinému vozidlu, ale snad mne za to nikdo nebude lynčovat.

Na dřevěnou destičku jsem ze sádry, lepidla Herkules, temper a vody vytvaroval terén, nalepil na něj statickou trávu a vše přestříkal matným lakem. Lesklým lakem jsem odlišil čerstvé bahno ve vyjetých kolejích.

Stavebnice Brencarrier je velmi kvalitní, ale také dražší. Mohl by ji zvládnout i méně zkušený modelář. Nedostatkem je zjednodušený podvozek a velmi strohý návod. Absenci obtisků (zvláště pro naše jednotky v zahraničním odboji) považuji v současné době snad až za ostudu.

Foto autor

PODKLADY:

návod stavebnice 1:35 Tamiya
Britské tanky díl I, Concord
HPM, ATM - různá čísla

BRIEFING	
STAVEBNICE	Piaggio P. 108
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	Special Hobby

Italská Létající pevnost

ZDENĚK KRČMÁŘ

Konečně! Největší dvaasedmdesátina firmy Special Hobby je tady! Již dlouho se objevovaly zprávy, že MPM chystá model jediného italského čtyřmotorového bombardéru Piaggio P.108. Před časem mi kamarád koupil v jednom pražském bazaru „vakáč" tohoto bezesporu krásného stroje od firmy Airmodel. Na internetu se mi podařilo objevit několik fotografií hotového modelu, takže postavitelný asi je, ale já jsem nenašel odvahu se do něj pustit. Tak dlouho jsem váhal, až se objevila pořádná stavebnice.

Stavebnice

Nejdříve se na nás „usmějí" čtyři rámečky ze středně šedé hmoty, obsahující 88 dílů, na zbývajícím je 13 součástek čirých. Dále objevíme sáček s odlitky, kterých je – pokud jsem dobře počítal – 58. Jelikož lze ze stavebnice postavit i model první série, některé díly nepoužijeme.

Třináctistránkový návod nás bude provázet celou stavbou, z přiloženého aršíku máme na výběr ze dvou kamuflážních schémat. První představuje „kořistní" stroj, používaný letectvem USA, druhý italský letoun. Zbarvení detailů (odstíny Gunze) je popsáno v jednotlivých krocích návodu. Podrobnosti na povrchu jsou vyznačeny rytím do hloubky, které je kvalitní, jen na spodku trupu ho musíme zvýraznit rydlem. Paneláž jsem porovnával s výkresy z publikace Ali D' Italia P.108, se kterými se neshoduje. Kde je chyba, jsem nezkoumal. Doplnil jsem plnicí hrdla nádrží, která mi na modelu chyběla. Rovněž musíme vyřezat reflektory, na křídle jen naznačené.

Osmnáctiválce Piaggio P.XII nejsou vystiženy nejlépe, chtít po výrobci jejich odlitky z polyuretanu by asi bylo moc troufalé, a tak musíme vystačit s tím, co stavebnice nabízí. Obtisky vytiskla firma **Aviprint** a na první pohled vypadají pěkně. Jak se s nimi pracuje, se mělo ukázat. Obrázek na krabici je povedený, ale znak římského práva (fasces) před kabinou je opačně!

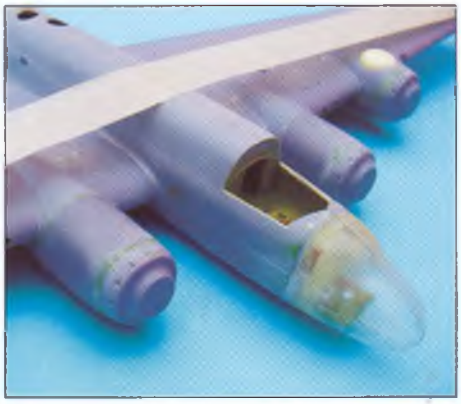

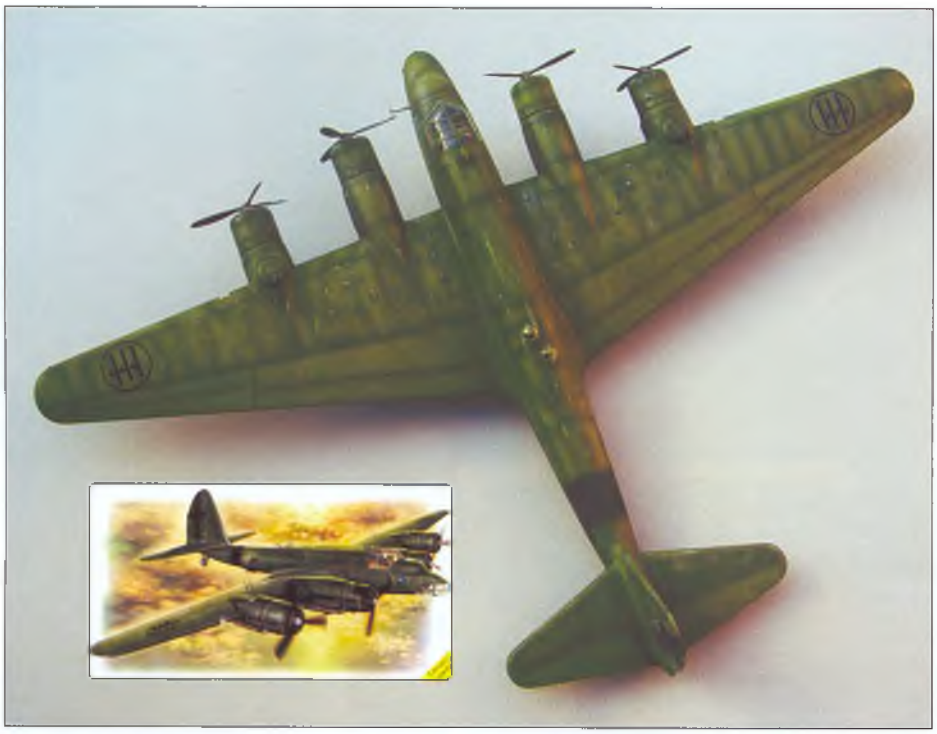

Historie

Ve čtyřicátých létech minulého století nastoupil u společnosti Piaggio jako šéfkonstruktér leteckého oddělení ing. Giovanni Paolo Casiraghi, který dlouho pracoval u americké firmy Waco. Tento muž výrazně obohatil vývojový program firmy. V roce 1937 začal konstruovat nový moderní čtyřmotorový bombardér, později známý jako P.108, který si v ničem si nezadal ani s americkým typem B-17A, kterému se nápadně podobal. Výzbroj byla ve dvou hydraulicky ovládaných střeništích, uložených v motorových gondolách křídla a ovládaných z kopulí na hřbetě trupu. Boční střeniště na trupu byla osazena jedním kulometem ráže 7,7 mm, první série měla ještě přední věž s kulometem ráže 12,7 mm. Spodní část letounu chránila vysouvatelná věž Breda G s kulometem ráže 12,7 mm. Velmi dobré letové výsledky přiměly italské vojenské letectvo k objednávce dvanácti kusů ověřovací série. Při havárii jednoho z těchto strojů přišel o život Mussoliniho syn Bruno, který se hodně zasadil o uvedení Piaggia do výzbroje. Po jeho smrti v srpnu 1941 byla 274. Squadrilia (jediná vyzbrojená P.108) pojmenována po bývalém veliteli Bruno Mussolini. Celkem bylo postaveno osm letadel I. série pro osmičlennou osádku a čtyři kusy II. série se šestičlennou osádkou.

Stavba

Začal jsem křídlem, neboť jsem byl zvědavý, jak si výrobce poradil s tak velkými díly. Poradil si výborně. Části nebyly vůbec pokroucené, a tak slepení polovin křídla bylo jen rutinní záležitostí. Než sekundák zaschnul, nachystal jsem si gondoly motorů. Po obroušení hran křídel jsem vlepil na místo odlévaná střeniště. K určení jejich správné polohy musíme použít fotografie (například z publikace Ali D' Itália). Po zvětšení otvoru na vsazení střeniště jsem odlitky zevnitř zajistil gelovým sekundákem.

Styčné plochy gondol je nutné před přilepením na křídlo „přejet" brusným papírem. Na přilepení jsem použil gelové lepidlo, které také zčásti nahradí tmel, který v této fázi stavby potřebovat budeme. Použil jsem oblíbený zelený **Squadron** a na zahlazení **Surfacer** 500. Broušením sice zrušíme rytí, ale to nevadí, protože není nijak složité a žiletkovou pilkou ho lehce opravíme. Je to k nevíře, ale tím jsou obě poloviny křídla hotové.

Z rámečku jsem „vycvakal" poloviny krytů motorů a po začistění styčných ploch jsem je slepil řídkým sekundákem. Žiletkovou pilkou jsem nařízl žaluzie a trochu je zbrousil. Na horní část krytů musíme nalepit lapače vzduchu (PUR 12), ale na místo příliš nesedly, takže jsem jim musel pomoci. Skalpelem jsem upravil úhel zkosení, ale i tak opět došlo na Surfacer 500. Po přilepení spodního lapače vzduchu a zabroušení spojů vně i zevnitř byly kryty připraveny k instalaci motorů. Předtím však musíme ještě výrobcem doporučeným odstínem H 312 nastříkat vnitřní plochy krytů.

Každý motor je tvořen pouze jedním dílem - kruhovou přepážkou s polovinami krytů. Nic lepšího však nemáme, a tak i když doplníme nějaké dráty, zůstane jen karikatura. Při stavbě trupu jsem nedodržel návod a nejprve k polovinám trupu přilepil příslušné poloviny

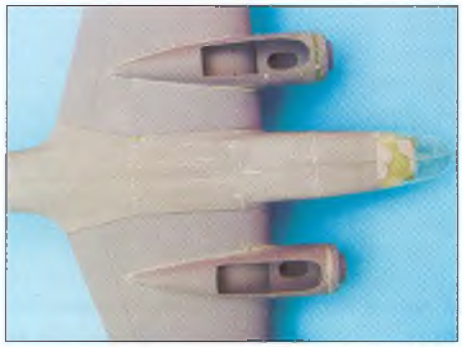

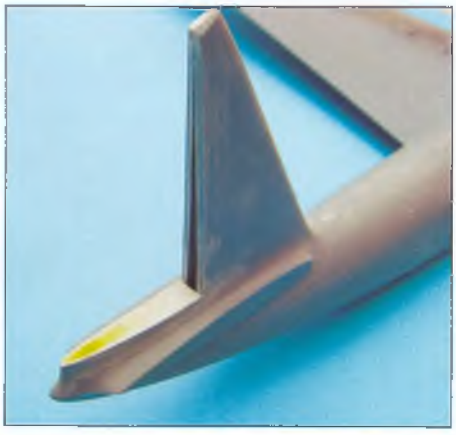

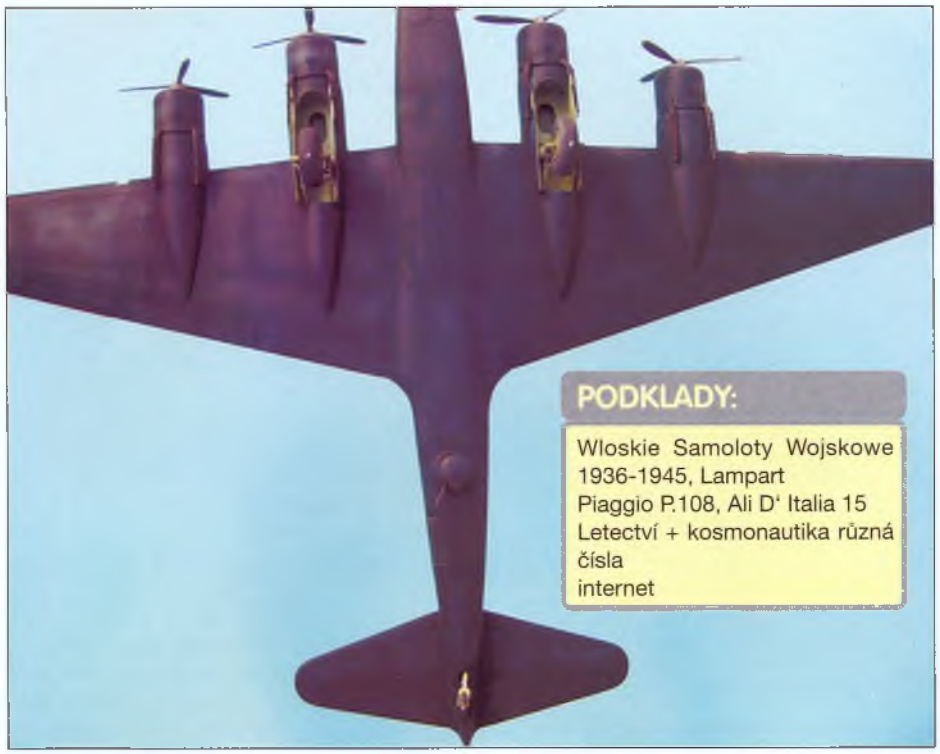

PODKLADY:

Wloskie Samoloty Wojskowe 1936-1945, Lampart
Piaggio P.108, Ali D' Italia 15
Letectví + kosmonautika různá čísla
internet

„proskleného" čela. Na spodní části trupu mi mezi díly vznikl dosti velký otvor. S tím si poradíme až po slepení trupu dohromady.

Pilotní prostor je docela pěkně zpracován; škoda jen, že výrobce pozapomněl na boční pulty – dva odlitky by se do krabice ještě vešly. Podle fotografií jsem ze zbytků leptů sestavil aspoň přibližný tvar bočních pultů. Přístrojovou desku jsem nastříkal zesvětlenou černou barvou a na jednotlivé přístroje použil obtisky firmy **APC Decals**.

Podle kamaráda „italoznalce" jsem namíchal správný odstín interiérové barvy. Podle výrobce stavebnice máme použít H 312, ale já jsem uvěřil dlouholetým zkušenostem a odstín si namíchal sám.

Po nastříkání a patině interiéru jsem trup nasucho sestavil, zajistil ho páskou Tamiya a spoj zalil řídkým vteřinákem a posléze spoj zatmelil gelovým. Nesmíme zapomenout na přepážky, jedna z nich se nám postará o správné vzepětí křídel.

Protože kormidlo postrádá závěsy, odřezal jsem ho a závěsy zhotovil z plastových destiček. Velmi mne překvapil překryt kabiny – příkladně tenký, čirý a dokonale licující s trupem.

Nejhorší částí stavby bylo spojení trupu s křídlem. Vzepětí sice pohlídá trupová přepážka, ale jinak to byl horor. Nalepení levé poloviny křídla bylo bez problémů. Na spoji sice vznikla menší spára, ale s tím jsem jaksi počítal. O to horší byl spoj pravého poloviny. Po jejím nasazení na trup jsem si všiml, že má asi o 2 mm nižší profil. Pro jistotu jsem si šel oči omýt čistou vodou a přeměřil jsem křídlo šuplerou. Bylo to tak!

Polovina křídla musela ven. Spoj horní a spodní části jsem debondérem rozlepil a postupně jsem musel odstranit i motorovou gondolu. K trupu jsem znovu přilepil jenom horní část. Po zaschnutí lepidla jsem spodní část slícoval se spodní stanou trupu a také zalepil. Klínový otvor v náběžné hraně jsem zatmelil pomocí tyčinek Evergreen a gelového lepidla a spoj křídlo-trup jsem přetmelil Mr. Dissolved putty Gunze. Po zaschnutí jsem spoj následující den obrousil. Zejména na spodní straně trupu bylo broušení dost. Tím jsem odstranil veškeré rytí, které jsem pak musel žiletkovou pilkou opravovat, ale s výsledkem jsem docela spokojený.

Nalepení VOP proběhlo bez problémů. Sice ke slovu přišel zase tmel, ale nic tragického. Posledním „hororem" bylo nalepení vrtulových listů do náboje. Tímto byl model nachystán k barvení.

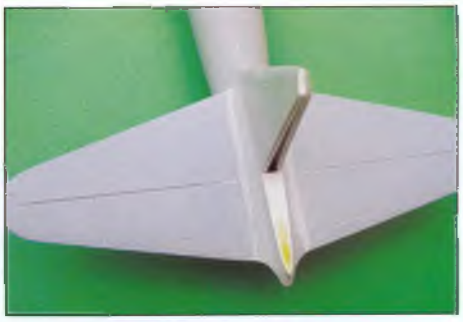

Zbarvení

Nejdříve jsem napustil do umyvadla vlažnou vodu, přidal jar a starším zubním kartáčkem jsem model pořádně vydrhnul. Po ofoukání fénem a dvoudenním uležení, vyplněném prací na „drobotině", stavba pokračovala. Jelikož masky pro tento model nejsou na trhu, musel jsem si pomoci proužky pásky Tamiya a maskolem Gunze. Po hodině nezáživné práce jsem mohl uchopit Hansu 581 a nastříkat první vrstvu barvy – „interiérovou" zelenou. Tu jsem přestříkal Surfacerem 1000 a po dvanáctihodinovém uležení jsem celý model pohladil dvoutisícovkou (zrnitost brusného papíru) pod vodou. Protože jsem si za vzor zvolil olétaný stroj, nastříkal jsem celý model základní „kovovou" (metalizer MM – nerez 1402), abych se měl později přes zelenou barvu k čemu probrousit. Po vyleštění metalizéru jsem na model nastříkal tři jemné vrstvy lesklého laku Model Master.

Vlastní kamufláž jsem začal nástřikem tmavě zelené barvy, jejíž odstín jsem volil více méně odhadem. Po zvýraznění linek paneláže tmavším odstínem a zesvětlení vnitřků panelů odstínem původní zeleně jsem brusným papírem 2000 lehce obrousil kamuflážní barvu. Místy jsem se probrousil až na základní „kov", místy jsem sedřel různé vrstvy zelené barvy, takže model dostal zajímavou patinu.

Místa, na skutečném letadle potažená plátnem, jsem nastříkal ještě více zesvětleným odstínem původní zelené barvy a žebrování zvýraznil velmi naředěným odstínem černé. Následoval pololesklý lak **Model Master** a na „plátěný povrch" matný lak **Gunze** (lak Model Master neudělá tak tvrdý matný povrch). Spodní plochy jsem nastříkal odstínem získaným smícháním RLM 66 (černošedá) a černé barvy, zesvětleným odstínem jsem decentně odlišil vnitřní plochy panelů. Černá barva nahradila původní světle šedou a bílou barvu pruhu a kříže až při přeřazení stroje k nočním akcím. O tom, v jaké agonii se nacházela Itálie na sklonku války, svědčí i to, že černá barva nezbyla na zatření červeného čísla 1 s bílým lemem na pravé straně trupu.

Obtisky sedly jako přibité a po nátěru „vodičkou" Gunze perfektně přilnuly bez stopy po stříbření! Celý povrch jsem zmatnil lakem, naznačil očouzení za výfuky a úniky provozních kapalin, nainstaloval drobotinu a napnul antény. Model putoval – po mezipřistání na ModelBrnu 2005 – do vitrínky mezi ostatní.

Závěr na závěr

Podle mého názoru je Piaggio povedená stavebnice. Moc by mne zajímalo, zda chyba s křídlem vznikla u výrobce, nebo na mé straně. Ani jeden z větších dílů nebyl pokroucen, což nebývá často ani u renomovaných výrobců pravidlem. Modelu by určitě prospěla doplňková sada s motory a třeba závěsníky pod trup. Možná by nebylo od věci zamyslet se i nad bočnicemi pilotního prostoru, zvláště když je do kabiny tak pěkně vidět. Pochvalu zaslouží i firma Aviprint za velmi kvalitní obtisky.

Foto autor

BRIEFING	
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	MPM

Ki-21 Sally

TOMÁŠ VRUBEL, KPM FRÝDEK-MÍSTEK

Protože pacifická oblast je pro mne tím pravým ořechovým, zaradoval jsem se při pohledu na krabici firmy MPM. Byl jsem zvědavý, jak zvládnou Japonce české ruce. Navíc patřím k chronickým rozřezávačům, a tak má zvědavost byla ještě větší. Nebudu se rozepisovat o historii tohoto stroje a o jeho použití, neboť to obsahuje návod, a popisovat, jak tyto těžké bombardéry byly na začátku války snad všude, je zbytečné.

Stavebnice

MPM dodává na trh dvě verze, které se odlišují především hřbetním střelištěm. Já si vybral starší typ s velkým proskleným „hrbem" místo střelecké věže. Doufám, že MPM vyslyší tiché prosby milovníků Dálného východu a pacifické oblasti a vydá transportní verzi. Topsy, jak se ve spojeneckém kódu na-

zývala, totiž vycházela přímo ze Sally a lišila se pouze trupem.

Jako vždy jsem začal sháněním podkladů. Když člověk ví kam a za kým zajít, vždycky se nějaký ten The Maru Mechanic najde. A co je lepšího na Japonce, než japonské podklady! Problém je, že si v rozsypaném čaji nepočteme. Po prostudování a uvážení, co otevřít a rozříznout, jsem se dostal ke stavbě. Protože na trhu není nic, čím bych mohl model vylepšit, nezbývalo mi, než vše dodělat vlastními silami.

Stavba

Nejprve jsem očistil všechny nálitky a otřepy, proříznul spáru mezi křídlem a ovládacími plochami a očistil odlévané díly. Jsou určené ke stavbě pilotního prostoru, stanoviště bombometčíka/střelce, podlahy s trupovou nádrží, sedadla hřbetního střeliště, palubních kulometů a motorů. Kruhovou anténou jsem zhotovil novou.

Díly jsou pěkně zpracované až na díl 36, který patří do podvozkové šachty. Podle mne je nadbytečný nebo špatný. K nabarvení vnitřku trupu jsem použil japonskou interiérovou barvu **Model Master** 2119. Po vybarvení a vystínování křídou jsem mohl začít sestavovat. Prostory osádky stačilo oživit žebrováním konstrukce a kabeláží. Ve střelištích jsem přidal na stěny zásobníky střeliva, ve střední části trupu ještě navíc padáky pro střelce. Pumovnici jsem zhotovil převážně z plechu a plastových destiček. Z plechu jsou rovněž vrata pumovnice. Nastal však malý problém – co do ní ? Řešení se naskytlo v podobě pum ze stavebnice B6N Tenzan (Fujimi). Teď to bylo akorát!

Následovalo hřbetní střeliště. Podle materiálů, které jsem měl k dispozici, je trupová palivová nádrž oddělena od střelců přepážkou s průchodem. Možná, že výrobce měl za předlohu nějakou polní úpravu, u japonských strojů jeden nikdy neví. Po krátkém uvažování jsem se tím dále netrápil a přepážku vypustil.

Zhotovení bočního střeliště u vstupních dveří spočívalo v instalaci jednoduché podpěry kulometu (z drátu) a v úpravě okna. Horní část trupu s vybavením pro uložení zbraně horního střelce chybí, proto je nutno tuto část dodělat. Rovněž kulomet v horním střelišti byl jiný – zdvojený, navíc s atypickými zásobníky!

Zbývá stanoviště spodního střelce, které se výrobci stavebnice také příliš nepovedlo.

Největší část spodního prosklení byla podélně rozpůlená a části se pomocí kladkového systému zasouvaly na boky dovnitř trupu. Tím vznikl otvor, kterým byl vysunut kulomet do palebné pozice. Držení zbraně a zároveň zlepšení manipulace s ní zajišťovala jakási hrazdička. Část návodu o tomto střelišti je velký nesmysl. Použitelná je snad jen zbraň, k níž je třeba doplnit mířidla.

Při stavbě doporučuji čirý díl CP 6 rozříznout podélně a části vlepit do polovin trupu. Odsunovatelné části okna jsem vyříznul, zhotovil z průhledné folie a vlepil na stěny trupu. Vstupní dveře jsou zhotoveny ze dvou vrstev plechu, mezi které je vložen čirý film.

Připravené poloviny trupu můžete slepit a po zaschnutí zatmelit a vybrousit. Použil jsem tmel **Tamiya** Putty.

Dále nalepíme prosklení a překryt kabiny. Horní část překrytu pilotního prostoru jsem vyříznul a nahradil acetátovou fólií v otevřené poloze. Rovněž odsouvatelná část horního střeliště je zhotovena z fólie.

Následovalo pečlivé tmelení a broušení. Možná je to rukama, ale bylo toho dost! Při pozdějším dokončení modelu nezapomeňte zhotovit stínidla na odklápěcí části kabiny pilotního prostoru. Použil jsem staniol, což nebyla nejšťastnější volba. Za kruhovou anténou je třeba vyfrézovat tři otvory pro výstražné majáky.

Teď se můžete pustit do křídla. Začal jsem zhotovením klapek z plechu. Výsledek nebyl nejhorší. Následovaly motory, jejich gondoly, podvozkové šachty a nohy hlavního podvozku. Nejprve musíme vyříznout křídlo v podvozkové šachtě. Ve stavebnici je šachta špatně. Díl č. 37 je nutno upravit, nebo nahradit jinou přepážkou. Ve skutečnosti měla šachta tvar jakéhosi válce, který začínal přepážkou kousek za výfukem a končí zároveň s hlavními kryty. Dále pokračovalo pouze vybrání pro vzpěru hlavní podvozkové nohy. Celou šachtu, přepážku i vybrání musíme zhotovit znovu.

Hlavní podvozková noha je v modelu poloviční, ve skutečnosti pokračovala až k horní části gondoly motoru, kde byla uchycena. Konstrukce je dosti složitá a nohy se při zatahování zhruba v půli lomily. Při zatažení došlo k zasunutí signalizace vysunutého podvozku na horní části gondoly. Kryty podvozku jsem zhotovil nové. Kola hlavního podvozku jsou „upuštěná", prosednutí pneumatik si tak těžký stroj přímo vyžádal.

Poslední velkou úpravou byly pohonné jednotky. Pomocí frézy šlo ztvárnit i zadní část obou hvězd motoru. Postačilo dodat zbytek těla motoru, přívod paliva, vahadla a výfuky. Zbývající část motoru dotvořil polyuretan z vlastních zásob, bohužel přesnější původ si už nepamatuji. Výfuky jsou vytaženy z trubičky. Přívod paliva, vahadla, kabeláž a hadice, jakožto i motorové lože tvoří dráty různých průměrů. Na spodní část motoru umístíme olejový chladič. Na závěr stačilo zhotovit z plechu klapky a kryty motoru.

Po kompletaci všech částí přišlo na řadu opět tmelení a broušení. Po vyhlazení povrchu nadešla chvíle kamufláže. Překryt kabiny a prosklení zakryjeme maskami **Eduard**. Stavebnice maskovací fólie obsahuje, a tak nám stříkání kamufláže usnadní. Tato sada obsahuje také Hinomaru.

Celý model jsem sjednotil hliníkovou leštitelnou barvou Model Master 1401, následovalo nastříkání Hinomaru (**Gunze Sangyo** červená H 414) a bílého pruhu na konci trupu (bílá H 11). Náběžné hrany jsou stříkány žlutou Gunze H 24. Hlavní kamuflážní odstíny šedozelené a zelené tvoří H 60 a H 62 stejného výrobce. Použil jsem ředidlo pro lihové barvy **Agama**. Po doplnění pozičních světel a drobných opravách jsem model zaškrábáním mírně oprýskal a zašpinil křídou. Vše zafixoval lak Model Master 1469.

Finální úpravy čítaly zhotovení a nalepení signalizačních majáků, signalizace vysunutého podvozku, pitotovy trubice a natažení antén, pro které jsem použil vlasy.

Nebudu se vyjadřovat ke kvalitě stavebnice, protože každá má své klady a zápory. Rovněž nepatřím k těm, kteří honí milimetry na výkresech. Ani hodnocení typu „byla to pohodová stavba" nesnáším. Pro mne je každá stavba pohodová, jinak bych to přece nedělal! Takže na závěr: Fajn Japonec!

Za poskytnutý vzorek děkuji své ženě.

Foto P. Marek

eduard

www.eduard.cz

S EDUARDEM SE STAVÍ LÍP

DH 2
1/48

Bristol F.2B Fighter
1/48

Fokker D.VII
1/48

EDUARD MODEL ACCESSORIES, spol. s r.o., MÍROVA 170, 435 21 OBRNICE, e-mail: info@eduard.cz, www.eduard.cz

Květen 1945

M-26 Pershing na našem území

MARTIN BRÜCKNER

BRIEFING	
MĚŘÍTKO	1:35
VÝROBCE	Tamiya
DOPLŇKY	Motorová zástavba Calibre35, drobnosti ze sad Tamiya, Italeri a Academy, figurky Dragon

Historie předlohy

Počátkem února roku 1945 začala na západní frontě operovat první dvacítka nových amerických tanků M-26. Pershing se měl stát přelomovým typem, jenž poskytne americkým tankistům rovnocennou zbraň proti německým tankům. Při prvních vzájemných střetech se potvrdilo, že Pershing se svým protějškům vyrovná v některých parametrech pancéřování a pohyblivosti. Americký kanon však nedosahoval kvalit německého ráže 88 mm. Na počátku roku 1945 byl schválen do sériové výroby pod bojovým jménem General Pershing. Tanky M-26 osmé obrněné divize 3. americké armády Generála Pattona se zúčastnily i osvobození Plzně.

Do roku 1946 bylo postaveno asi 2500 obrněnců, jehož slavné chvíle měly teprve přijít. V červnu 1950 totiž začala válka v Koreji a do oblasti bojů byly přesunuty jednotky vyzbrojené tanky M-26, které přispěly k zastavení laviny severokorejských a čínských T-34. Zároveň byla tímto typem odstartována nová konstrukční linie, která vyvrcholila tanky M-48 a M-60.

Stavebnice

Patří mezi špičku. Korbu tvoří spodní a vrchní část, která má oddělené kryty motoru a převodového prostoru, což umožňuje otevření bez nutnosti řezání a pracných úprav, díly věže mají hezky propracovanou strukturu odlévaného povrchu. V několika rámečcích jsou umístěna pojezdová kola a funkční torzní tyče. Zkušený modelář ví, jak si poradit, pokud bude chtít umístit podvozek na zvlněný terén. Pěkné jsou detaily kulometu, schránek na náboje, kanon s ústovou brzdou a další drobné části. Dělicí rovinu budeme hledat jen stěží, při stavbě vystačíme s ostrým nožem, nůžkami a kouskem brusného papíru. Plastik je tvrdý a dobře opracovatelný, netřepí se. Gumové pásy s pěkně znázorněnou vnější strukturou článků, byly (asi kvůli nevhodnému umístění v krabici) trochu pokroucené. Obtisky nabízejí verze z evropského bojiště a války v Koreji.

Stavba

Díky zástavbě motoru jsem stavbu rozdělil do čtyř podsestav na vrchní korbu, vanu podvozku s pérováním a koly, věž a motorový prostor. Nepřinese žádné složité opracování dílů, stačí být pozorný při sestavování pojezdových napínacích kol a pérování.

dových kol jsem přilepil napevno zakápnutím lepidla. Poté stačí vsadit sestavu na dno korby a zasunout do dílu H 17 výfuky.

Na stránce www.ferreamole.it/Mates/pershing_mon/M26_ lo.Jpg najdeme detaily motoru, podle nichž jsem doplnil několik hadic palivové soustavy. Vrchní díl korby na spodní dosedne bez obtíží, je třeba ubrat asi 1 mm materiálu z vrchní části odlévaných dílů 18 a 19. Sadu Calibre35 mohu bez výhrad doporučit.

Zbarvení, obtisky a patina

Základem je odstín olive drab, na vrchní část korby kvůli dobrému přilnutí obtisků s příměsí lesklého laku. Vybral jsem si podobu stroje 8. divize z území osvobozeného území ČSR. V časopise ATM 5/2003 byl uveřejněn článek s kresbou M-26 na území Plzně. Původně jsem chtěl vyjít z tohoto článku a upravit tank podle kresby na zadní straně časopisu. Mělo to však dva háčky. Obtisky se shodují s článkem a kresbou v číslech a v označeních na bocích korby, masce a hlavní kanonu, ale rozcházejí se u čísel na bocích věže. Nevím, kde je chyba. Nakonec rozhodlo, že jsem nechtěl do výborné stavebnice za poměrně vysokou cenu zajíždět žiletkovou pilkou a podobnými nástroji. Dal jsem přednost označení ze stavebnice, bez poškození blatníků a bočních krytů pásů, které nabízí článek v ATM. Obtisky mají výborný soutisk, lem je po vyschnutí a přelakování lesklým lakem neznatelný.

Spodek korby s pojezdovými koly jsem pro zvýraznění zaprášení spodku vozidla zlehka přestříknul pískovou barvou **Agama** A13M, hrany všech součástí jsem zvýraznil suchým štětcem. Nepoužil jsem čistou bílou barvu, protože můj poslední model se mi zdál „přebělený", proto jsem do bílé olejovky Koh-I-Noor přidal zemitou hnědou Agama R5M a jemným štětcem s delším chlupem znovu „přetáhnul" hrany prachem z bílé křídy.

Tankisté

Moje volba padla na figurky **Dragon** (US Tank Crew NW Europe 1944). Po otevření se jeví vše v pořádku: hezká drapérie šatů, detaily obličejů a velmi pěkné barevné kresby. Navíc dostáváme rámeček s některými typy zbraní a ženijních součástí výstroje. Vše jsem lepil bez tmelení, na spáry mi stačilo vteřinové lepidlo. Pořád se mi ale něco nezdálo, a tak jsem měřil. Ukázalo se, že figurky Tamiya jsou příliš jemné. Například průměr pasu vchází po přepočtu na 350 mm, šířka v ramenou asi 420 mm, zatímco figurky Dragon mají v pase asi 500 mm a v ramenou 600 mm. Znatelně větší jsou i obličeje, ruce a přilby tankistů. Figurky se k sobě nehodí, rozdíl ve velikostech je příliš znatelný. Tankisty jsem nakonec složil ze zbytků figurek Tamiya, které mi vyhovovaly svými pózami. Ze sady Dragon jsem použil pouze sumky a pouzdra pistolí.

Pěchota

Sadu figurek Dragon US Infantry; 2nd Armored Division mohu doporučit. Proti tankistům nejsou tak mohutné a k figurám Tamiya se dobře hodí. Při barvení jsem míchal odstíny barev podle výborných kreseb na krabičkách Dragon. Použil jsem syntetické emaily Humbrol a Agama, po nich wash a suchý štětec (směs okr, běloba a tmavá hnědá).

Dioráma

Základem jednoduché diorámy je deska z tvrdého dřeva, jemně cinkovaná frézou, namořená sadolinem. Terénní vlnu vyřezanou ze zbytku polystyrénu jsem přilepil epoxidem. Po zakrytí okrajů malířskou páskou jsem nanesl tlustou vrstvu čirého lazurovacího laku a přes jemné sítko ji posypal obyčejným říčním pískem. Okraje jsou posypány vláčkovým posypem, kopeček statickou trávou. Patníky z balzy jsem nastříkal lakem a do něj vtupoval pigmenty StarDust. Pro oživení jsem přidal zvoničku firmy **Plus model** a ukazatel. Plot je z mně neznámé sušené rostliny, tankové zátarasy, bedna a klíče z různých sad doplňků.

Závěr

Jak stavebnici Tamiya, tak doplňkovou sadu Calibre35 mohu vřele doporučit. Doufám, že tato nenáročná dioráma někomu připomene vojáky, kteří před šedesáti lety došli z Normandie do Čech.

Foto autor

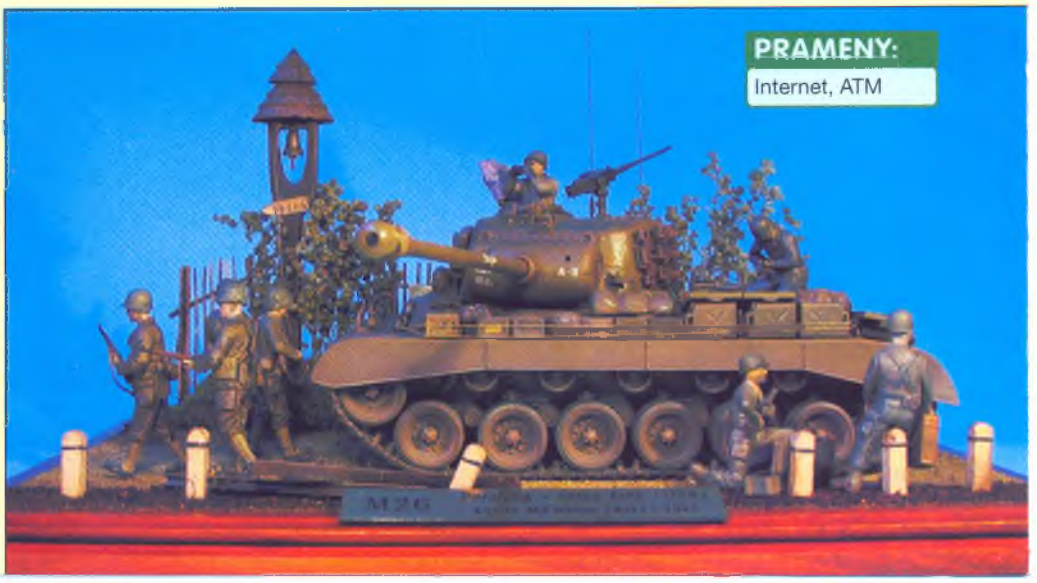

PRAMENY:
Internet, ATM

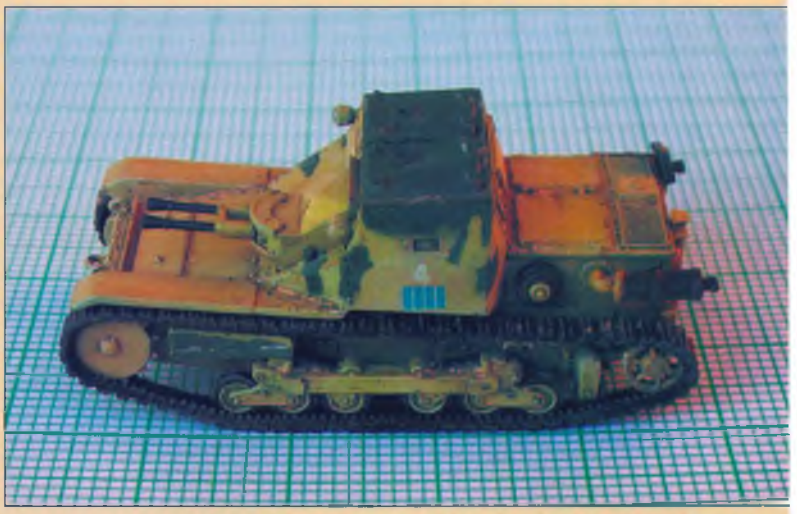

CV 33 - italský drobeček

BŘETISLAV KVAPIL

Na italskou techniku ve dvaasedmdesátině nenarazíme na každém kroku a tak jsem s koupí nezaváhal. Zvlášť když pohled do krabičky odhalil čistě provedené díly z plastu, vybavené jemnými detaily, detailní gumové pásy a nemalý obtiskový aršík.

BRIEFING	
STAVEBNICE	CV 33
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	Doc Models

Z historie:

Ačkoli se v době po první světové válce představa stroje vyzbrojeného kulometem, s pancířem odolávajícím střelám z pušek a kulometů a díky malým rozměrům a rychlosti i dělostřelbě, zdála skvělým řešením, nakonec se koncepce tančíků ukázala být slepou uličkou vývoje tankové techniky. Italský tančík Carro Veloce byl používán v mnoha konfliktech, například v bojích ve Španělsku, Habeši, Albánii, Francii, Řecku, Krétě, Jugoslávii i SSSR.

Stavebnice

Podle rozložení dílů a počtu obtisků odhaduji, že CV-33 nezůstane v produkci firmy osamocená a tuto dedukci mi potvrzují i stránky výrobce www.docmodels.com, které slibují CV 35, plamenometnou i verzi s mostním dílem. Bižuterie v krabičce má pouhých 36 dílů. Vtokové kanálky jsou u jednotlivých součástek zeslabené - snadno se odděluji a dobře začišťují. Pásy jsou gumové s dvěma řadami pěkných zubů. Výrobce si mohl odpustit vylisování firemního loga zespodu vany. Odstranění seříznutím a přebroušením sice není složité, ale takové věci se prostě mezi gentlemany nedělají.

Korba a podvozek

Při sestavování korby narazíme na zajímavou nesrovnalost - na bočnicích jsou v návodu vyznačeny plochy, které by měly tvořit dno přesahů prostoru posádky. Na výliscích nic podobného nenalezneme a musíme si pomoci plastovou destičkou (aby posádka neměla uvnitř průvan). Stavba rychle přibývá, trochu tmelení bylo potřeba u spoje pod blatníky a pod zadním čelem - použití Surfaceru 500 je optimální.

S podvozkovou částí si krajané kapitána Bertorelliho (kdy by neznal seriál Haló, haló) trochu zjednodušili práci. Díl se šesti pojezdovými koly má krásně vyznačené detaily, ale potěmkinovsky jenom z vnější strany. Vnitřní strana je hladoučká bez náznaku disků či úchytů kol. Pokud nikdo nebude modelu koukat "pod sukýnky", mohlo by to tak zůstat. Perfekcionistům to ale nedá a tak jsem rytím vyznačil oddělení obručí u disků a z plastových destiček úchyty středů kol. Napínací kola mají čistě znázorněné loukotě, lépe by vypadaly dva oddělené lepty (pokud by vydržely pnutí pásů). Hnací kolo má v návodu vyznačeny krásné zuby... a na výliscích nic takového nenajdete. Dobrá, oči mi ještě slouží, tak jsem si je v části nezakryté pásem vyrobil z mikroskopických trojúhelníčků plastu. Na fotografiích a výkresech skutečných tančíků jsou vidět lišty, po kterých klouže horní část pásů, které jsem vyrobil z plastových destiček a hliníkového plechu.

Detaily

V přední části není L profil, výroba nového z hliníkové fólie je snadná. Rovněž chybějící tažné háky je vhodné doplnit ze zabroušených drátků. Na svislém čele korby jsem zhotovil prošroubované profily. Oba miniaturní světlomety jsou zaskleny mikroskopickými čočkami skel vlastní výroby.

Kamufláž

Z nabízených jsem si vybral pískovou se zelenými skvrnami z Lybie. Před stříkáním jsem modelu dopřál preshading. Zapouštění olejových barev do spár model posouvalo k uměleckému záměru hodnému Uko Ješity, zkouškou pevnosti rukou je naznačování drobných odřenin. Do spár, rohů a jednotlivých článků pásů jsem seříznutým párátkem vsypával pískový pigment a vzápětí napustil fixativem. Nakonec jsem slepil podsestavy a jemně zaprášil povrch, tentokrát již bez použití fixativu.

Dokončený prcek se tváří bojovně a já se jen těším, až mu přibudou sourozenci v dalších verzích.

Co pochválit: Je to Ital, kvalita dílů, jemné detaily, provedení pásů, celkový dojem.
Co zkritizovat: Jednostranný pojezdový díl podvozku, nad ostatní prkotiny se snadno povzneseme a napravíme je.
Podklady: HPM 10-12/1999

Dopisy Olze: *„Ahoj babi, koupil jsem si Whippeta…“*

BRIEFING	
STAVEBNICE	Whippet
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	Emhar

Ahoj babi,

předem mého dopisu přijmi mnoho pozdravů a omluv, že jsem se tak dlouho neozval. Píši až nyní a jedním z důvodů je, že letos o prázdninách jsme byli s kamarády z našeho modelářského klubu (to je ten kuchař, doktor, učitel, student a strojvedoucí metra) na malém výletě po sladké Francii. Jelikož v autě, kterým jsme jeli, byli samí modeláři, byla to taková okružní jízda po válečných muzeích, hromadách betonu a památkách z první světové války. Vím, že na tu dobu máš špatné vzpomínky, když děda tenkrát přišel o nohu, ale když jsem se procházel po bojišti u Verdunu, neodolal jsem a koupil jsem si v krámku se suvenýry stavebnici britského středního tanku Whippet.

Je tedy pravda, že za těch 12 Euro, které krabička stála, jsem si mohl koupit nějaké kvalitní francouzské víno, ale víš, že jsem zapřísahlý abstinent. Ta stavebnice za to stála!

V krabičce je zabaleno 25 dílů z šedého plastiku, návod a obtiskový aršík pro osm verzí (včetně japonské, ruské a kořistní německé). Na zpáteční cestě jsem stavebnici důkladně prostudoval a zjistil, že výlisky jsou čisté a kvalitní, pouze bočnice a pásy, které jsou vcelku a sestavují se ze dvou polovin, si zaslouží více péče. No a tak si představ, že hned druhý den po našem návratu jsem se chopil filmového lepidla, skalpelu a brusného papíru a pustil jsem se do stavby. Za víkend jsem měl hotovo a ještě jsem stihl s dětmi dojít do ZOO (sedí vedle mne – mám Tě pozdravovat). Jediné úpravy, které jsem na tanku musel udělat, byly: naznačení plechů na pásech (skalpelem), doplnění madel poklopů z drátků a bedny z plechovky od piva (ani nevím, kde se u nás doma vzala – asi od Daniely). Pak jsem odvrtal výfuky a kulomety, ztenčil zadní kryt a „odbahňovače“, vytmelil některé škvíry a mohl jsem začít malovat.

Nechci tě zbytečně unavovat postupy, tak jen ve zkratce: bílý základ, preshading černou (to je to, čemu říkáš „podstříknutí" černou barvou) a potom lehký nástřik panzer green a zesvětlení základní barvy přidáním žluté (vše Vallejo). Pomocí pásky Tamiya jsem nastříkal červenobílé rotní označení a po zaschnutí barev jsem nanesl obtisky a vše přelakoval pololesklým Vallejem. Na filtry jsem použil pískovou a hnědou Humbrolku a ředidlo White spirit.

Jestli si pamatuješ, babi, jak jsi mi vloni k vánocům koupila olejové barvy Umton, tak přesně těmi jsem udělal wash (byla to umbra přírodní a kaselská hněd) a těmi od dědy jsem napodobil rez a stoky od vody (okr světlý, zlatý, siena přírodní). Vše jsem zablátil pastely, doplnil bedny, celty a kanystry (od CMK) a mohl se věnovat podstavci. Právě ten jsem dostal s velkou slávou od strejdy Michala. Terén na podstavci jsem vyrobil z tmelu Molto, sloupy z párátek a patníky z plastového profilu. Na stromy a křoví jsem použil kořínky, co jsem si u vás vykopal na zahrádce, statickou trávu jsem koupil ve vláčkařském obchodě. Nalepil jsem cedulku a mohl si dát do vitríny další „prováleční" kousek. Od vaší poslední návštěvy jich tam opět pár přibylo, proto až příště přijedete, vezmi si brýle – ne jako minule!

Závěrem pozdrav Tobě i dědovi a pokud Vám důchod chodí stále ještě patnáctého, tak se budeme určitě snažit šestnáctého přijet.

P. S.: Pokud bys chtěla být na vnoučka pyšná, kup si časopis Modelář, protože když se jim můj model bude líbit, mohli by mi tam otisknout článek. Ale to Ti dám ještě vědět…

Tak ahoj a opatrujte se

Váš vnouček Karel

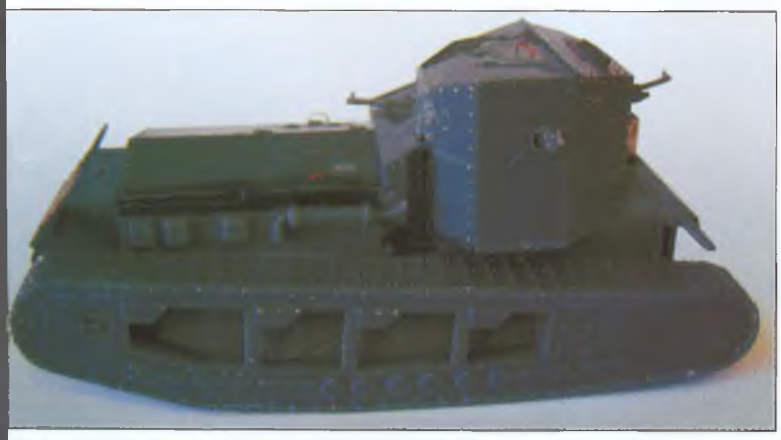

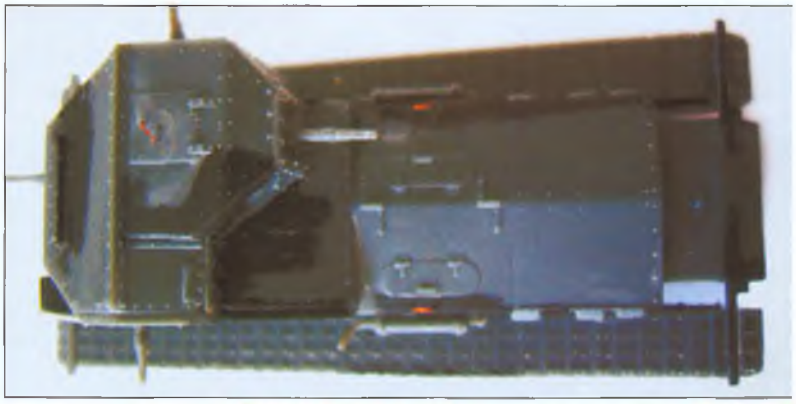

Stručná historie tanku Whippet

Vyráběn od roku 1917 firmou Foster a Co. (výrobce britských tanků řady Mark)
Posádka: 4 muži ve věži, uložené za dvěma motory (řidič + obsluha kulometů)
Výzbroj: 3–4 kulomety Hotchkiss, ráže 7,7 mm
Pancéřování: ocelové desky o tloušťce 5 – 14 mm
Bojová hmotnost: 14 tun
Délka: 6 m
Výška: 2,6 m
Šířka: 2,7 m
Bylo vyrobeno přes 200 kusů
Kořistní německá verze byla označována Beute Panzer Wagen A, exportní verze sloužily v Rusku a Japonsku do roku 1931

PETR VACEK

Další čtvrtka: Schwimmwagen

Stavebnice

Další čtvrtková technika v nové krabičce s pěkným černým lemováním a malůvkou strakatého „Schwimma" obsahuje 64 naprosto čistých dílů a nabízí možnost postavit čtvero kamuflážních verzí (pískovou, pískovo-zelenou, pískovo-zeleno-hnědou a šedou), takže je z čeho vybírat. Mám připomínku k verzi z března 1944, která má podle podkladů mít širší pneumatiky a jiný ochranný kryt přední nápravy, ale i přes tuto chybu jsem zvolil právě tuto verzi.

Při stavbě jsem použil leptanou sadu **Hauler**. Jak už bývá u stavebnic Tamiya zvykem, díly jsou zhotovené prvotřídně a bez otřepů, pouze je potřeba tu a tam začistit dělící roviny. Neuspokojila mne zadní část vnitřní podlahy, která je i přes sedadla dost vidět. Nezbývalo než ji vylepšit.

Další úprava spočívala v zatmelení vnitřních boků vany, která byla ve skutečnosti vcelku, což technologie výroby stavebnice nedovoluje. Po zatmelení a vybroušení jsem doplnil už jen vnitřní výztuhy vany.

Stavebnici není téměř co vytknout, přesto jsem se pustil do několik drobných úprav. Ztenčil jsem a vybrousil držák zadní svítilny, ztenčil tyč řízení, nahradil řadicí páku a zhotovil nový kryt výfuku (Ve stavebnici je příliš tlustý, ze sady Hauler sice tenký, ale z tvrdého plechu a nelze jej pořádně vytvarovat do potřebného zaoblení, a tak to byl jediný díl, který jsem s doplňkové sady nepoužil). Podávací tyč lodního šroubu jsem zhotovil z tenkého drátu, stejně jako oko na krytu lodního šroubu a trubičky na bocích

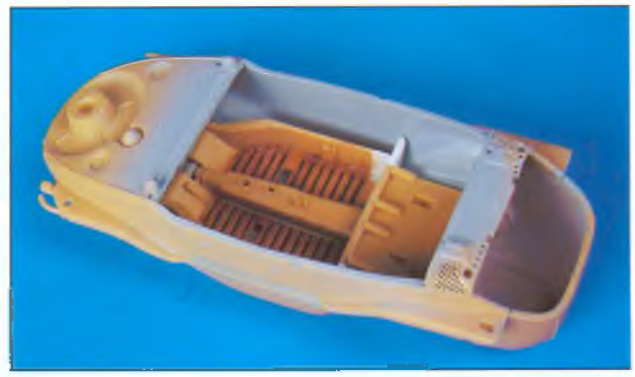

BRIEFING	
MĚŘÍTKO	1:48
VÝROBCE	Tamiya
DOPLŇKY	lepty Hauler

karosérie, které sloužily jako zvedací body.

Obtisky jsou bez problémů, pouze je potřeba mírně sestřihnout poznávací značky, aby přesně sedly na svá místa.

Sada Hauler

Rámování předního okna je zhotoveno efektně a jednoduše, také ostatní díly jsou jednoduché na zpracování. Vytknout se dají snad jen chybějící spodní držáky pušek a méně přehledný stavební návod, jinak vše lícuje velice přesně a lept lze využít beze zbytku. Na model jsem ještě přidal pušku a kanystr ze stavebnice Kettenkradu a sekyru z další sady nářadí Hauler.

Kamufláž

Za předlohu zbarvení jsem si vybral vozidlo divize Gross Deutschland, použil jsem barvy Tamiya. Po nastříkání pískové (směs XF-60 a XF-55) jsem celé auto vymaskoval lepící gumou a tmavou zelenou XF-61 nastříkal hady. Po lesklém laku X-22 a nanesení obtisků s pomocí vodiček **Agama** došlo na patinovaní napouštěním hodně rozředěných barev **Vallejo**.

Po dokonalém zaschnutí jsem model sjednotil nastříkáním hodně naředěné barvy XF-60, podběhy a exponovaná místa jsou ztmavená silně zředěnou XF-64. Sedadla jsou barvena směsí barev XF-64, XF-55 a XF-64 a po zaschnutí napuštěna rozředěnou černou barvou Vallejo a přelakována polomatným lakem Vallejo. Nevím, zda zvolený postup s vymaskováním lepící gumou byl nejvhodnější, protože přechody mi připadají dost ostré. Příště to zkusím od ruky, protože u jednoho Schwimma asi nezůstane.

Stavebnici můžu vřele doporučit, protože i bez zmíněných úprav je stavba pohodová a výsledný model krásný.

Foto J. Sobotka

Podklady:
Schifer Military History VOL .31(VW at War)
Model Detail, Photo Monograph No 3

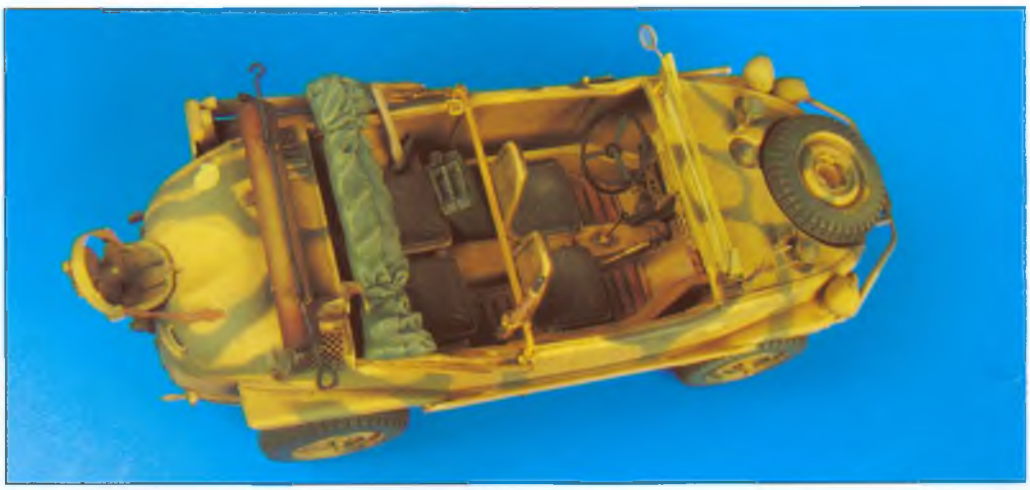

AED 92-77

BRIEFING	
STAVEBNICE	Fokker D. XXI
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	MPM

Finský lovec bez lyží

JAN MÁČE

Před několika léty jsem absolvoval neskutečnou dřinu při sochání čehosi, co by se alespoň trochu Fokkerově „Jednadvacítce" podobalo, ze staré stavebnice Frog/Novo/Intech. Později jsem přidal i poněkud příjemnější zkušenost se stavbu odlévaného D. XXI s motorem Twin Wasp Junior. Když se plastiková stavebnice objevila v nabídce MPM, zajásal jsem štěstím. Po první „krabičkové" verzi, která představovala letoun holandského letectva, se totiž konečně objevilo i něco pro mne – Fokker D. XXI Suomi III. Sarja.

Stavebnice

Tradiční kartónová krabička nese pohlednou kresbu Stanislava Hájka, znázorňující vítězství D. XXI nad gardovou I-16 někdy v květnu 1942. Že se celá efektní scéna odehrála pouze v autorově fantazii (Fokker FR-98 v inkriminované době nedosáhl žádného ze svých 7,5 zaznamenaných sestřelů) mne nechalo zcela klidným, zato modré svastiky změněné na nechutnou mřížku (že by skrytá reklama na Woknouws?) mne doslova zdrtily!

To hlavní však na mne čekalo po otevření krabičky. Ve dvou rámečcích ze šedého, středně měkkého plastiku se nalézá 49 čistě zhotovených plastikových dílů, které doplňují tři čiré a střed vrtule z polyuretanu. Vše nádherně čisté, bez zjevných propadlin či větších otřepů.

Nemnohé linky paneláže jsou znázorněny velmi pěkným rytím do hloubky. Jedinou výhradu mám ke znázornění plátěného potahu trupu, křidélek a ocasních ploch, které je podle mého názoru příliš hrubé. Velmi pěkné jsou čiré díly, zhotovené klasickou technologií, díky čemuž odpadá pracné vyřezávání podtlakově tvářených dílů. Rozměrově i proporčně se díly zdají být bez větších či patrnějších problémů.

Při zběžné prohlídce stavebnice jsem narazil na zřejmě největší nedostatek – chybějící lyžový podvozek! Skutečnost u Fokkeru D. XXI vpravdě šokující. Slavné finské stíhačky totiž s lyžemi létaly velmi často a pro nejvýznamnější etapu jejich bojového nasazení v Zimní válce je lyžový podvozek zcela charakteristický. Toto opomenutí výrobce je neodpustitelné a zájemce o stavbu zimní „Jednadvacítky" nutí poohlédnout se po zbytcích starších polyuretanových stavebnic. V současné době je v prodeji i krabičková verze s lyžovým podvozkem.

Další chyby jinak pěkné stavebnice již nebyly tak závažné, ale kvalitu přece jen poněkud snižují. Na levém boku pod kabinou chybí přední hrana odklopných dvířek (která tak vlastně nejsou ani vyznačena), na motorovém krytu chybí zámky plechů, výfuk postrádá typickou „trubičku" v přední části a několik dalších drobností. Většinou jsou to sice snadno odstranitelné maličkosti, ale stavbu zbytečně komplikují.

Návod

Je poněkud problematický. V anglickém textu je poměrně dost chyb, jména finských letišť jsou zajímavě zkomolena a podstatné výhrady je možné mít i ke schématům zbarvení. Z pěti nabízených variant tří letounů jsou dvě špatně. Fokker D. XXI s označením FR-97 v březnu-dubnu 1940 zcela jistě létal s lyžovým podvozkem a měl černou směrovku s bílým číslem 2, což návod opomíjí. U stroje FR-100 (bílé X) již byly v srpnu 1942 nainstalovány na křídlo pevné sloty.

Bez větších problémů či úprav lze ze stavebnice postavit pouze tři podoby stroje FR-98 – z května a června 1941, v původním olivovém zbarvení na svrchních plochách, a z května 1942 již v kamufláži doplněné černými poli. Obtisky jsou velmi pěkné, bohužel s modrými svastikami nesmyslně rozdělenými.

Stavba

Povzbuzen nádherným vzhledem výlisků jsem se s chutí pustil do stavby. Protože se blížil termín odevzdání článku a po ročním usilovném zedničení jsem si příliš nevěřil, rozhodl jsem se postavit model bez větších úprav a dodělávek. S nadějí na rychlou a bezproblémovou stavbou jsem se pustil do díla.

Zpočátku to vypadalo, že vše půjde podle plánu, ale záhy jsem narazil na chybu, kterou jsem nedokázal přejít mávnutím ruky – celý pilotní prostor je špatně! Při porovnání s fotografiemi pilotního prostoru skutečného letadla totiž snadno zjistíme, že žádný z dílů stavebnice neodpovídá předloze!

Trubková konstrukce přepážek i podlahy kabiny je znázorněna tlustými plnými díly s reliéfem pouze naznačeným. Dokonce ani nádherná přístrojová deska neodpovídá podobě u finských strojů. Sedadlo je dost tlusté, řídicí páka i pedály si přinejmenším zaslouží výrazné doplnění detailů.

Po zhodnocení kvality pilotního prostoru jsem se rozhodl revidovat své předsevzetí a tuto část alespoň trochu upravit. Protože jsem nehodlal otvírat překryt kabiny, nechal jsem spodní část pilotního prostoru bez větších úprav, pouze jsem na sedadlo doplnil pásy. Nemodelové přepážky jsem kousek pod vrchní hranou trupu odřízl a celou sestavu zalepil do trupu. Po slepení polovin trupu a jejich vytvrdnutí jsem viditelné části trubkové konstrukce nahradil novými, zhotovenými z plastikových tyčinek. I přes zdánlivou komplikovanost tato operace proběhla rychle a bez problémů. Je pouze nutné dobře měřit výšku nové konstrukce, aby se bez problémů vešla pod překryt. Pro zaryté detailisty mám jeden tip – na trubkové konstrukci za pilotem byl pro případ nouzového přistání v tundře často připevněn pár lyží s hůlkami.

Po překonání komplikací s pilotním prostorem již stavba nepřináší větší úskalí. V několika recenzích jsem si přečetl, že nesedí rytí křidélka na pravé polovině křídla. Při stavbě jsem však na podobný problém nenarazil.

Sestavení trupu, křídla i VOP je bez větších problémů a vyžádá si pouze minimální tmelení. Při lepení trupu však doporučuji pečlivě studovat podklady. Teprve v pátém bodu stavebního návodu je totiž uvedeno, že za kabinou máme ve hřbetě trupu vyříznout podélné okénko. V této fázi stavby je to však podle mne příliš pozdě. Mnohem výhodnější je otvor vyříznout v polovinách trupu ještě před jejich slepením.

Vzpěry VOP (díly C11/12 nebo A26) jsou poněkud kratší. Náprava je ale dost obtížná, znamená prakticky výrobu nových vzpěr.

Náročnější je sestavení krytu motoru ze čtyř dílů, které se k sobě lepí natupo. Chce to trochu pozornosti a komplet dobře zajistit proti posunutí. Po dostatečném vytvrdnutí spojů (pozor, není možné tmelit, nalézají se na místech, kde u skutečného letadla byly hrany plechů) doporučuji zadní hranu krytu výrazně ztenčit. Maketa motoru Mercury působí vcelku pěkně, nicméně detailista může doplnit táhla, hadičky a trubičky. Vzhledem k široce otevřenému krytu je to docela žádoucí. Stavebnice také bohužel postrádá znázornění typické trojúhelníkové výztuže čelního prstence krytu motoru.

Ani sestavení vrtule ze tří listů a středu není zrovna pohodová operace, protože je nutné dodržet stejné nastavení listů.

Posledním problémem, na který jsem při stavbě narazil, bylo nalepení překrytu pilotního prostoru na trup. Čirý díl je zřejmě širší než trup, a tak zejména v zadní části vznikne dost patrný přesah, který se těžko odstraňuje.

Tím základní stavba v podstatě končí. Pro větší modelovost jsem ještě odvrtal výfuk, nasávací otvory a Venturiho trubici. Hlavně kulometů jsem nahradil novými z injekčních jehel.

Povrchová úprava

Nebyla nijak komplikovaná – nástřik akrylátovými barvami **Aeromaster** a lesklým lakem téže značky. Obtisky, ovlivněné „vodičkami" Aeromaster, na povrch přilnou opravdu skvěle, ale malé svastiky na trupu se po aplikaci Setu a Solu poněkud „rozvlnily" a jejich srovnání nebylo zrovna nejjednodušší, což však byl spíše projev mé nešikovnosti.

Protože mne dosud nezasáhla vlna moderního patinování pomocí nejrůznějších Preči Post, šel jsem na to „postaru". Ke slovu tak přišly pastely, tuha a rýsovací tuš. Inu, doba kamenná je doba kamenná. Poté již zbývalo pouze natáhnout anténu a výztuhy ocasních ploch.

Závěr

Fokker D. XXI od firmy MPM je vcelku podařený. Jeho stavba je i přes popsaná úskalí rychlá a docela pohodová. Stavebnice je jako stvořená pro zoufalce mého typu, který si po dlouhé pauze chce postavit pěkný model. Nebýt těch několika nedodělků a chyb, byl by to téměř „definitivní model". Ale i tak díky. A mimochodem, ve skříni na mne již čeká další kousek, který si však chci náležitě vychutnat a vypiplat. O jeho podobě mám jasno – tedy pokud někdy najdu chybějící lyže, které jsem před léty někam založil pro případ, že se někdy budou hodit.

Foto P. Duspivová

PRAMENY:

Keskinen K., Stenman K.: Fokker D. XXI (Mercury), Suomen Ilmavoimien Historia 3A

Keskinen K., Stenman K.: LeR 1, Suomen Ilmavoimien Historia 20

ACADEMY

Dlouhou dobu byl na trhu jedinou stavebnicí **M551 Sheridan** v měřítku **1:35** velmi starý

a z dnešního pohledu poměrně primitivní výrobek firmy Tamiya s otvory pro „motorizaci", později přebalovaný firmou Academy Minicraft, nebo velmi drahá odlévaná stavebnice firmy Jaguar. Nová stavebnice firmy Academy s označením **13011** nemá se starou nic společného. Při bližším průzkumu nalezneme výlisky velmi slušné kvality, gumové pásy a tři obtiskové verze z období vietnamské války (Body Count - Počítání těl 1971; Canary cage - Kanárčí klec 1969 a Hard core - Tvrdé jádro 1969). Nepřehlédněte množství náhradních šroubů, nýtů a spon na rámečcích stavebnice. Jako u většiny pětatřicítek firmy Academy, můžete na stavebnici nahlížet ze dvou pohledů. „Ústoví brzdaři" a „přepočítávači nýtů" zdůrazní některé tvarové nepřesnosti (hlavně v oblasti polohy podvozkových kol, podivně vypadající krytky na podvozkové vaně, chybějící gumové patky v článcích pásů, nepřesný tvar poklopu řidiče a štítu kanónu), na druhé straně se ozvou běžní modeláři a lepiči a budou argumentovat tím, že je to nejlepší Sheridan na trhu, hotový model jako Sheridan vypadá, určitě si ho nespletete s tankem jiného typu a stavebnice od jiného výrobce se neobjeví dříve, než za deset let. Academy se v budoucnu chystá vydat i modernější verzi, která bojovala v Panamě a zúčastnila se operace Pouštní Štít.

Druhou novinku je **P-51 Mustang „North Africa"** v měřítku **1:72** (**12401**). Pravděpodobně kvůli lepšímu komerčnímu využití je na krabičce označení P-51 Mustang „Severní Afrika", ačkoli obě nabízené obtiskové varianty jsou fotografické verze Mustangu označované F-6A-NA a v návodu je uvedena insta-

lace kamery. To je také to jediné, co se dá stavebnici jemně ryté do hloubky s pěknými obtisky vytknout. Drobné detaily jsou výtečné, výrobce nabízí i možnost otevřít klapku na spodní části trupu. V krabici nalezneme i „drobný doplněk" - stavebnici Jeepu s přívěsným vozíkem. Za vzorky děkujeme dovozci firmě MPM.

AIRES

Pro časné verze **F-4D** z produkce firmy Hasegawa v měřítku **1:48** je určena sada s pilotním prostorem včetně vystřelovacích sedadel (**4245**). Pro snadnou zástavbu tohoto doplňku je třeba ztenčit stěny plastových výlisků a vědět si rady s fotoleptanými díly, kterých ve stavebnici několik je. Celkem bylo vyrobeno 825 kusů letadel verze D, pro mnohé modeláře mohou být atraktivní 32 kusy dodané do Íránu. Zajímavá je skutečnost, že se F-4D Phantom stal prvním letadlem používajícím laserem řízenou munici GBU-10/Mk.84, a že na tomto typu sestřelil plukovník Steve Ritchie pět MiGů-21.

Už před časem byla vydán **detail set** pro **P-51D** firmy Tamiya v měřítku **1:48**. V sadě

4252 byl obsah redukován a máme v něm díly na kompletní motorovou zástavbu včetně oplechování, takže stačí pouze odříznout plastové díly přesně podle rytí a vlepit už hotovou zástavbu. Detaily na některých dílech jsou velmi povedené, například perforace.

Pokračuje vývoj doplňků pro nový **F-8 Crusader** firmy Academy v měřítku **1:72**. Sada

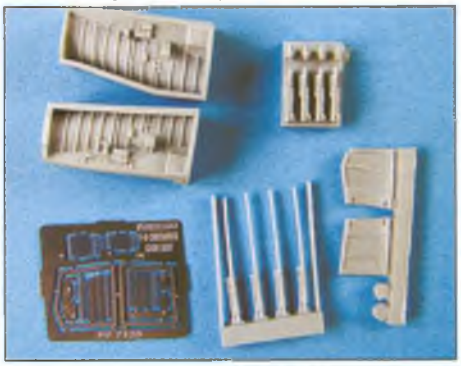

má označení **7120** a nalezneme v ní obě **zbraňové šachty** s kulomety Browning. Počítejte s tím, že budeme muset ztenčovat vnitřní stěnu vstupu vzduchu. Součástí sady je fotolept s osazením krycího plechu a vodiče nábojů.

Posledním doplňkem jsou **zatížená kola** pro pozdní verze **Me 109** v měřítku **1:48** (**4246**)

ANDREA MINIATURAS

Mezi figurkáři se asi nenajde žádný, který by neznal alespoň od vidění výrobky firmy Andrea Miniaturas. Tak, jako je ve figurkářské branži Verlinden označován kvalitou a cenami za úroveň hypermarketu Tesco, je Andrea na úrovni proslulého a luxusního domu Harrods. Firma založená počátkem osmdesátých let si vysloužila ostruhy mnoha inovativními přístupy a novinkami. Bariéru figurkářského světa prorazila svými modely odlévanými z bílého kovu, s rezinovými a fotoleptanými doplňky. Naši modeláři zaznamenali například palubu a později celou ponorku VII-C v měřítku 1:35 (vydána v roce 1996). Z firmy se stal figurkářský koncern vydávající nejen figury, ale i vlastní knihy a řadu akrylových barev. V současnosti sídlí vedení firmy v Madridu, výroba s pěti sty zaměstnanci, kteří každý měsíc zhotoví 200 000 figur (včetně barvených), se přesunula do Číny. Firma se nezabývá pouze figurami vojáků, ale zabíhá do všech odvětví lidské činnosti. V poslední době získala mezinárodní uznání figurou mnicha z knihy a filmu Jméno růže, kterého hrál Sean Connery. Mezi poslední novinky ve velikosti **54 mm** patří **Last Daimyo** (**SG-F107**) japonský šlechtic, který si najímal do svých služeb samuraje, **Hilllary** v podobě z výstupu na **Everest** v roce **1953** (**SG-F105**), přičemž součástí stavebnice je i skála, figurkář si může užít při tvorbě zasněženého povrchu, **Pirát - zombie**

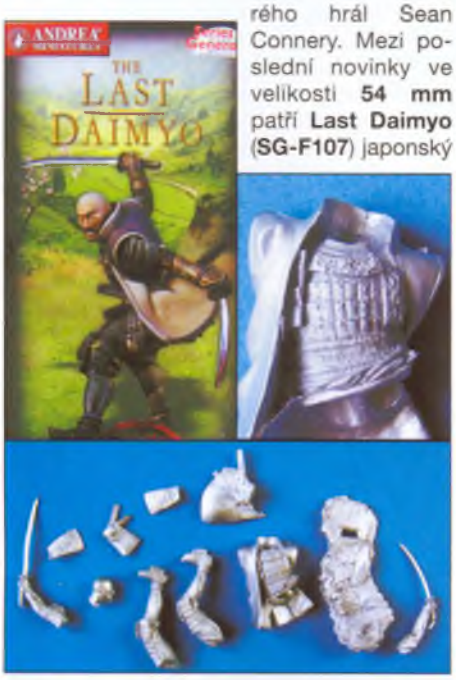

tak, jak ho známe z filmu Piráti z Karibiku - Prokletí Černé Perly (**SG-F106**) a **Divoký Bill Hitchcock** (**S4-F35**). Figurky jsou výborně zpracované, podoba tváří se skutečnými lidmi včetně výrazu je až zarážející. Kvalita

odlití je prvotřídní bez sebemenší nepřesnosti a posunu formy, šev po dělení formy je sotva znatelný.

Mezi větší figury patří sada **The break - Eastern front 1942** (Odpočinek, východní fronta 1942), která obsahuje odlévanou figuru německého motocyklisty užívajícího si zaslouženou cigaretu a jeho motocykl ve velikosti

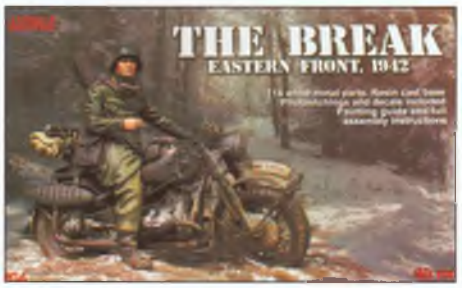

90 mm. Stavebnice se kládá ze 115 odlévaných dílů a velkého archu fotoleptů. Voják má na sobě typický pogumovaný nepromokavý oděv, jehož povrch je pololesklý. Stavebnice má označení **S8-S04** a počítejte s tím, že za ní zaplatíte přes 130 Euro, což odpovídá jezdecké figuře ve stejném zmenšení.

Mezi další položky z výrobního programu firmy patří **akrylové barvy**, které nápadně připomínají jak tvarem lahvičky, tak citrónovou vůní obsahu Vallejo na štětec. Andrea pro modeláře připravuje kompletní barvicí systémy. Proto teď vydala **sadu šesti barev s pleťovými odstíny** a barevným návodem typu „krok za krokem", které mají pomoci začínajícím modelářům s jedním z nejobtížnějších aspektů figurkařiny - barvení pleti.

Už podruhé je vydávána v edici **modelářských manuálů** kniha **Napoleonic models in miniature**. V knize je popsáno mnoho postupů, které se týkají jak konverzí, tak barvení figur z napoleonského období. Asi nejlepším kouskem z celé publikace je busta Polského hulána, kterého je díky skvělé technice malby těžké odlišit na fotografiích od živého člověka. Mimo tuto bustu se seznámíme s tvorbou diorám 54 mm a 25 mm, figurami všech možných měřítek i historickými výzkumy na téma zbarvení uniforem napoleonského období.

Výrobky firmy Andrea na náš trh dodávají firmy Pecka Modelář a www.valka.cz.

BÍLEK

Už před nějakým časem vydala firma Italeri stavebnici JAS-39A Gripen v měřítku **1:72**. Vzhledem k tomu, že do výzbroje našeho letectva byla zařazena pouze v detailech odlišná verze **JAS-39C**, bylo jen otázkou času,

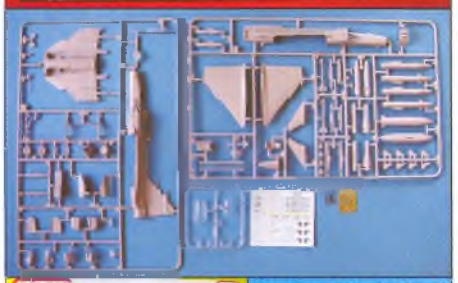

kdy se objeví v přebalu firmy Bílek (**984**). Ten je koncipován maximálně „user friendly", protože mimo obtisků naší verze obsahuje i drobný fotolept, který řeší odlišnosti verzí A a C. Mimoto je k dispozici i několikastránkový modelářský manuál s pérovkami detailů včetně pilotního prostoru, náčrtky rozvržení výzbroje a barevným čtyřpohledovým schématem. Mnoho fotografií tohoto stroje včetně podrobných hodnocení stavebnic naleznete v 1. sešitu Modeláře.

DRAGON

Jagdtiger byl největším a nejtěžším prokazatelně bojově použitým vozidlem německých tankových vojsk. Je proto trochu s podivem, že v měřítku **1:72** byla doposud na trhu pouze spíše podprůměrná stavebnice firmy Esci (později přebalovaná Italeri), která znázorňovala verzi vyráběnou firmou Henschel. Dragon na trh jako první uvedl verzi **Porsche**, která má odlišný podvozek, lze ale čekat, že verze Henschel se později objeví

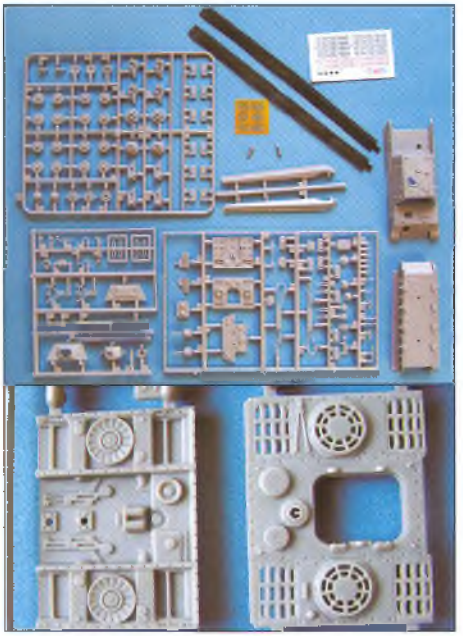

také. Vozidel s podvozkem Porsche bylo vyrobeno celkem jedenáct. Opakovaně a mylně uváděný počet devět ve skutečnosti označuje vozidla přidělená bojovým jednotkám a nezahrnuje prototyp, jehož podvozek se po četných zkouškách poničil, a vozidlo, které neprošlo kvalitativními testy pancíře a bylo odesláno do tankové školy. Stavebnice byla původně základem hotových modelů s kovovou korbou (ve stavebnici je naštěstí plastová), takže nářadí není oddělené, ale součástí pancířů. Přímo ze stavebnice můžeme postavit oba stroje bez zimmeritu (podvozky 305010 a 35012). Domnívám se, že čísla 314 by měla být černá a ne červená jako v návodu. Obtisky nám díky bohu nabízejí řady čísel v obou barvách, takže nevzniká problém. Kolega David Bílek mě upozornil na problém s dílem zadního pancíře nástavby (C43), který částečně překrývá přední dvojici mřížek nad motorovým prostorem, takže by je nebylo možné odmontovat. Náprava je snadná a nezabere ani minutu. Díl C43 po obvodu oříznete podle usazovacích lišt a místo zvenku ho vlepte do výřezu zevnitř korby, nebo oříznete nástavbu po celé délce o tloušťku dílu C43, čím dojde k posunutí zadního pancíře dopředu. Stavebnice obsahuje aršík se třemi druhy čísel, každé ve čtyřech řadách, a drobný fotolept se síťkami nad mříže. K vylepšení si můžeme pořídit soustruženou hlaveň firmy Aber. Za vzorky děkujeme dovozci, firmě Bílek Export Import.

EDUARD

Stavebnic **Bristol F.2b** v měřítku **1:48** v balení **Profipack** (**8126**) je poslední v řadě této edice. Po letech, kdy jsme si zvykli, že měsíc

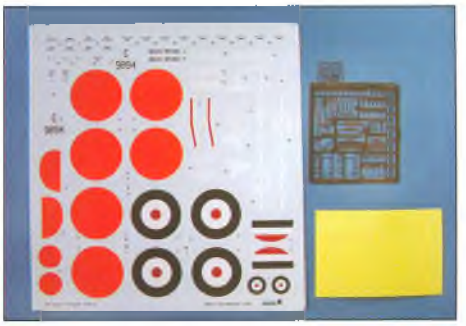

po „normální" stavebnici vyjde Profipack, firma Eduard zavádí nový způsob distribuce různých verzí stavebnic. Bristol je velmi členité letadlo, takže je pořádně velký i arch fotoleptů přidaných do Profipacku. Mimo tří britských kamuflážních verzí nabízí i zajímavý holandský letoun označený oranžovými kruhy a sloužící ještě v roce 1924. Stavebnice zaujme nejen zpracováním detailů, ale i netradičně velkými rozměry a bohatostí výzbroje.

A co bude dál? Na norimberském veletrhu se zástupci firmy prsili, že jejich Fokker bude skvělý. Na ModellBrnu mohli zájemci vyfasovat k pokusnému slepení výlisky Fokkera D.VII. Recenzi Pod košilkou si můžete přečíst už v tomto čísle a dojmy Petra Marka potvrzují i mé zkušenosti. Myslím, že nebudu přehánět, když napíšu, že Fokkera považuji za nejlepší českou stavebnici všech dob a pravděpodobně nejlepší stavebnici dvouplošníku na světě. Stavebnice má spoustu vychytávek, které lepiči usnadní práci, jako systém vzpěr, podvozek, nebo způsob nasazení spodního křídla k trupu. Jestliže zvládnu nasadit horní křídlo bez jakýchkoli udělátek a samo drží ve správné poloze, pak mi to leccos napovídá. Na trh se dostane příští měsíc a mimo velké planžety fotoleptů bude obsahovat čtyři kamufláže a dva různé trupy verze OAW. Bude následovat množstvím tisíc kusů omezená edice Royal Class a v ní najdeme tři kompletní stavebnice různých verzí s vybavením, širokoúhlý plakát, repliku řádu Pour le Mérite a sadu německého personálu. Dále přijde na řadu Fokker a nakonec Albatros. V rámci velmi limitovaných stavebnic se můžeme těšit na krabice obsahující označení strojů různých Jast a Fokkery v cizích službách (americké, finské, polské, švédské). V příštím roce se jako překvapení pro naše modeláře chystá limitovaná série (tisíc kusů) Fokkeru sloužícího v Československé armádě s odlévanými díly chladiče, motoru, kulometů a vrtulí. Proč je počet limitovaných stavebnic tak nízký? Eduardi chtějí, aby si modeláři odvykli zkušenosti, že když přijdou do obchodu, najdou tam téměř jakoukoli stavebnici ze sortimentu. Tím, že počet limitek bude nízký, pokud se modeláři bude nějaká verze líbit, nesmí váhat, protože za měsíc už danou stavebnic nemusí sehnat.

Zatím to vypadá, že svaté předsevzetí prodávat na Mistrovství ČR konaném na Holešovickém výstavišti nový Hetzer 1:35 nic nenaruší. Ve stavebnici má být osm typů napínacích kol a dva typy pojezdů, po dvou typech vnitřních a vnějších štítů kanonu. V kamuflážích nebude chybět žádná z publikace MBI, takže se můžeme těšit i na varšavský povstalecký Chwat. V limitovaných sériích se objeví švýcarská G-13, československá ST-1 a dojde i na Hetzery obou stran pražského

povstání. Stejně jako v případě Avie B-534 si modeláři budou moci předplatit balení Royal Class, obsahující za velmi výhodnou cenu dvě kompletní stavebnice, kovové pásy, kovové hlavně, rozšířené lepty a kopii vyznamenání. Po Hetzerovi budou Fokker D.VIII a I-16 1:48; první typ 10, po ní Royal Class se třemi kompletními stavebnicemi a možností postavit typ 10, 17, 18, 24, 28 a 29 včetně repliky vyznamenání Hrdiny Sovětského Svazu. Pak už dojde na Spad XIII early version 1:72 a Bf 110 verzí C, D, E a F v měřítku 1:48. Na a potom už dlouho vyhlížená Avie B-534...

Nejvíce se v tomto měsíci urodilo v sérii masek vyřezávaných do pásky Kabuki, špatná není ani situace v leptech. V minulosti vydané sady pro **He 162** firmy Revell v měřítku **1:32** jsou sesypané v rámci edice Big Ed a prodávané za sníženou cenu. V sadě **Big Ed** nalezneme (**BIG 3220**) dva barevné lepty – exteriér (32540), interiér (32539) a masku na překryt kabiny a kola.

Na trhu se ve stejném měřítku objevil i trojplošník **Fokker Dr.I** firmy Roden. Pro stavebnici je určena barevná, nepříliš rozsáhlá sada **32547**, ve které najdete perforované chlazení hlavní kulometů, jejich závěry, drobné detaily pilotního prostoru a díly vnitřní struktury trupu.

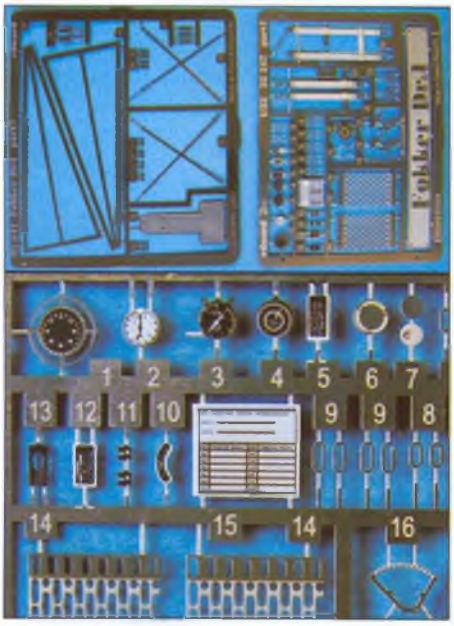

Tento měsíc Eduard vytvořil doposud největší kolekci sad fotoleptů na jeden typ. Pět obyčejných sad a dvě barevné pro **Avenger** firmy Trumpeter v měřítku **1:32** tvoří parádní porci plechu a určitě se stanou vyhledávaným doplňkem, zvlášť, když se příští měsíc má celý komplet prodávat jako Big Ed s výraznou slevou. V nebarvených nalezneme sady:

32140 pumovnice,

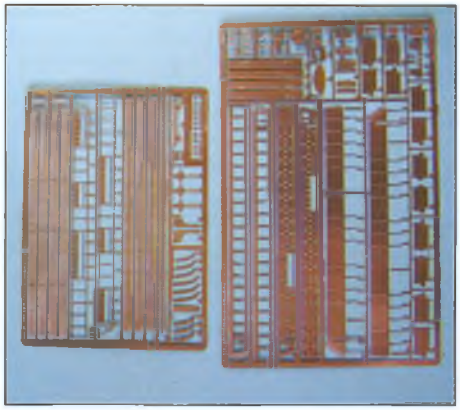

32143 stabilizátory pum,

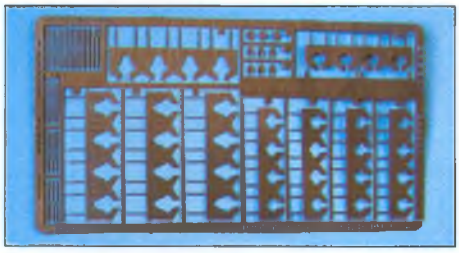

32131 motor,

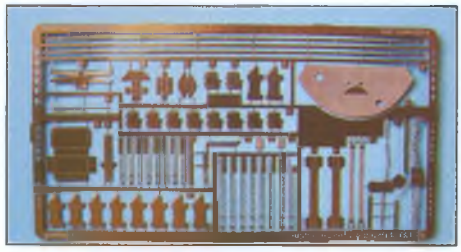

32138 vnější detaily

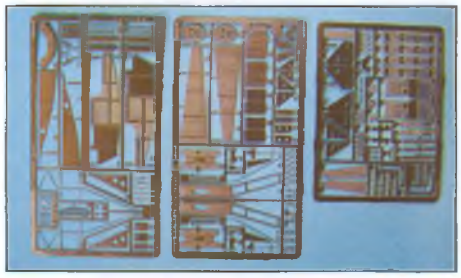

a **32139 přistávací klapky**.

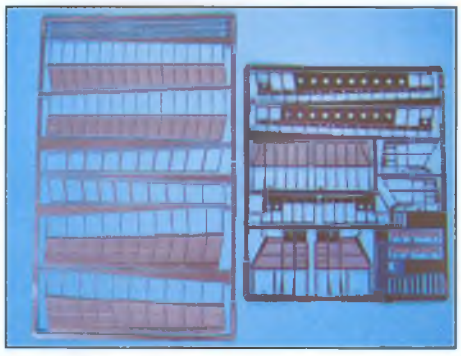

V barevných sadách najdeme samostatnou sadu **upínacích pásů** (**32543**)

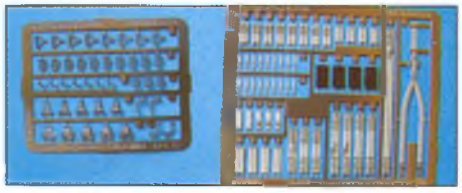

a **interiér** (**32524**). Sady jsou zpracovány po-

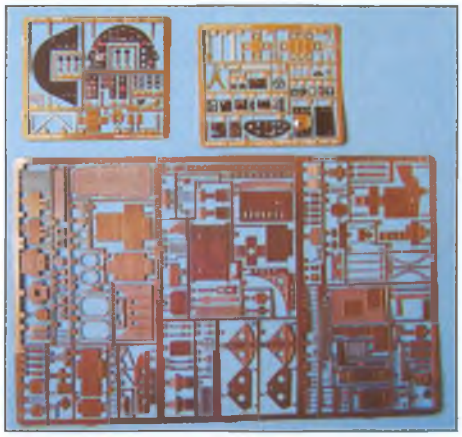

někud odlišným způsobem, než jsme zvyklí, ale o to může být konečný výsledek zajímavější. Jeden z našich autorů už se celé hromadě leptů věnuje. Zajímavě je koncipovaná sada **48506** s **přistávacími klapkami P-39 Airacobra** v měřítku **1:48** firmy Eduard. Nalezneme v ní nejen samotné klapky, ale i díly

vnitřní konstrukce křídla. Kvůli snadnosti sestavení jsou žebra vcelku s plochou klapek, takže je nemusíme samostatně odřezávat, ale pouze je ohneme a přilepíme na místo v ploše. Díky tomu má celá sada pouze čtrnáct dílů. Nová stavebnice firmy Italeri **Sd.Kfz. 232 6 Rad** v měřítku **1:35** si několik vylepšení určitě zaslouží a i proto je na trh uváděna sada **35794**. Nalezneme v ní velké množství povrchových

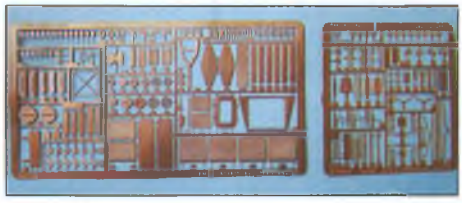

detailů, žaluzii před motorem s jednotlivými lamelami, vnitřní detaily poklopů průzory a panty. Není to tak dávno, co Revell vydal stavebnici vozidla **Fennek** (**22081**), a je to pár měsíců, co se objevila stavebnice tahače **Famo** (**22086**), obě v měřítku **1:72**. Sady obsahují jednu planžetu a obě jsou podobně konstruované. Zvláště v případě Famo jsou některé drobné díly pro mnoho modelářů za hranicemi použitelnosti, jiní si je naopak velmi užijí.

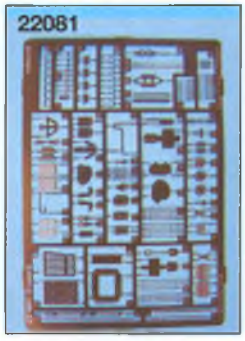

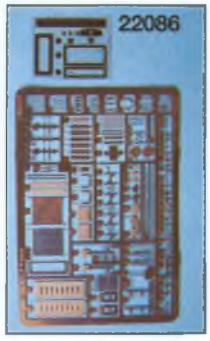

GRIFFON

Po krátkém čase o sobě dává vědět firma Griffon. Opět uvádí na trh několik drobných, ale žádaných doplňků pro britská letadla, na které ostatní výrobci tak trochu pozapomněli.

Sady jsou vyráběny v obou hlavních letadlových měřítkách (**1:72** a **1:48**). Pod označeními **72003** a **48036** najdeme sadu **britských přistávacích světel**. Obsahují tři velikosti světel, každá po čtyřech kusech, přičemž každé světlo je složeno ze dvou dílů. Podobně postrádaným doplňkem jsou **vstupy vzduchu ke karburátorům se sítkami** (**48035**, **72004**) tentokrát celkem de-

set. Poslední doplněk je píše vhodný pro diorámy nebo vojenskou techniku. V aršících fotoleptů jsou perforované ocelové desky, které sloužily ke zpevnění povrchů letišť, ale často je vozila pozemní bojová technika k překonávání různých nástrah přírody. V aršíku 1:72 nalezneme jedenáct kousků **PSP (Perforated Steel Plate) rohoží**, ve čtvrtce pět (**72005**, **48037**).

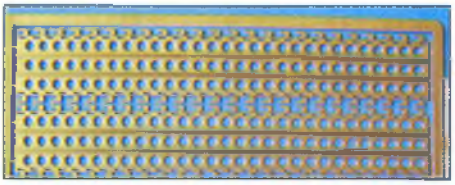

GUNZE

Mezi asijskými modeláři, zvláště pak mezi sběrateli sci-fi robotů zvaných Gundam, se už dávno proslavily **patinovací fixy Gundam marker**, na modelářské stoly Evropanů si cestu teprve hledají. Přitom by se mohly stát záchranou pro mnohé, kteří neuspěli při patinování olejovými barvami, nebo pro ty, kterým nebo jejichž okolí vadí zápach ředidel olejových barev. K recenzi jsme dostali dvě sady (**GMS - 112**; **GMS - 113**). V obou sadách je pět odstínů a zmizík, každá fixa má tenký

a tlustý hrot. Možnosti použití jsou nekonečné. Stačí tenkým hrotem projet rytím a po směru letu hned roztáhnout šmouhu. Z malé tečky poblíž zdroje znečištění můžeme „vytáhnout" olejovou šmouhu, znázornění difúzních skvrn je díky zmizíku, kterým se dají rozpatlat okraje barvených polí, hračkou. Rozhodně nedoporučuji ohrnovat nos nad odstíny jako je růžová, oranžová nebo fialová, protože jsem s nimi dosahoval nejrealističtějších výsledků zašpinění a zaolejování na podkladu tvořeném modrými a šedými kamuflážními odstíny. Určitě se budou hodit autíčkářům k „vytahování" spár. Dají se jimi tónovat celá pole kamuflážní barvy, jsou mírně transparentní, takže několika vrstvami teček stejných i různých odstínů můžeme dosáhnout neuvěřitelného množství efektů. Určitě se najde mnoho dalších způsobů použití, sám jsem teprve na začátku „výzkumu" a možností je nepočítaně. Nedoporučuji je přestříkávat silnou vrstvou laku GSI Superclear. Fixy se dají zakoupit jednotlivě, ale bez zmizíku se připravujete o polovinu škály efektů, které se dají vytvořit. Fixy důkladně vyzkoušíme určitě se o nich ještě dočtete. Za vzorky děkujeme dovozci, firmě Eduard.

ICM

Firma vydala sadu **výzbroje pro moderní letadla sovětské a ruské výroby** v měřítku

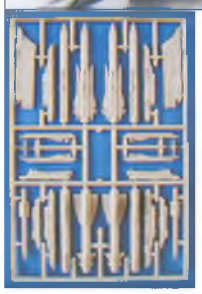

1:72. Sada **72103** obsahuje po dvou raketách vzduch-země Ch-31P s radarovým zaměřováním, vzduch-vzduch R-77 a vzduch-země Ch-29T. Za vzorky děkujeme dovozci, firmě Bílek Export Import.

ITALERI

Firma začala po zániku firmy Esci přebalovat část její produkce, takže se objevují kousky, o kterých jsem si myslel, že už je nikdy neuvidíme. Mezi posledními je pod označením **7027** i stavebnice **Morris Quad Tractor s pětadvaceti liberním kanonem** (podle kolegy

Kloučka je označení nesprávné a musím mu věřit, protože britská auta jsou pro mě turecká vesnice). Kvalitou výlisků se i přes své stáří dá stavebnice zařadit mezi špičku. Nenalezneme na nich otřepy, součástí rámečků s kanonem jsou i na měřítko **1:72** povedené figurky obsluhy. Na výběr máme ze čtyř schémat: jediná jednobarevná písková 50. Nortumbrijská pěší divize, El Alamein; 3 verze se schématem zvaným Mikymausí uši - černá s pískovou neznámé jednotky, Itálie 1943; černá s pískovou 5. pěší divize, Itálie 1943; černá se zelenou 7. obrněná divize, Normandie 1944). Za vzorky děkujeme dovozci, firmě Bílek Export Import.

LEGATO

Firma pokračuje ve vlasteneckém výběru typů. V měřítku **1:72** dostáváme možnost postavit si méně známou verzi vlečného **Zlinu Z-226SL Viktorie**, poháněnou motorem Textron Lycoming s třílistou stavitelnou vrtulí namísto tradičních motorů

Walter nebo Avia. Stavebnice má označení **LK071**. Potřebné podklady nalezneme v časopise L + K 1/88. Druhou novinkou je dlouho očekávaná čtvrtka **Avia BH-7A** (**4817**). Vydání stavebnice prototypu stíhacího vzpěrového hornoplošníku neúspěšně zkoušeného v letech 1923 a 1924, kdy utrpěl dvě havárie,

je v měřítku **1:48** velmi odvážným počinem. Doufejme, že se najde hodně zájemců,

protože pokud výrobce zaznamená zvýšený odbyt, mohli bychom se ve stejném měřítku v budoucnosti dočkat dalších typů (modeláři často zmiňují Letov Š-328, Letov Š-16 nebo Praga BH-39). Obě stavebnice jsou dobře odlity, detaily nemají neostré hrany ani nadměrné nálitky, které bývá těžké odstranit. Výrobci se podařilo odlít kvalitně velké křídlo, takže není ani minimálně ohnuto. Menší stavebnice obsahuje acetátový překryt kabiny.

PROFIKIT

Už do prvního výrobku firmy jsem v této rubrice omílal sice praktické, ale nepříliš přitažlivé balení výrobků v plastových krabičkách na 20 deka nebo půl kila vlašáku. Na soutěži v Mossonmagyaróváru mi pan Polc přišel ukázat nové papírové krabičky a blistery, které přece jen více odpovídají zajímavému a kvalitně odlitému obsahu. Počtem dílů nejrozsáhlejší je kompletní stavebnice **Bergepanther transition type** v měřítku **1:72** (**7210**). Mimo obrovského množství více než 150 odlévaných dílů odpovídajícího spíše stavebnici v mě-

řítku 1:35, obsahuje lept mřížek a zástěn přídavného pancéřování na boky (tzv. schurzen). Stavebnice skýtá kompletní interiér, všechny poklopy a krytky můžeme otevřít, takže z krabičky se dá postavit špičkový soutěžní model. Jak se dalo očekávat, po komplexních maxisadách pro Panther a Tiger se vydal Profikit cestou kanibalizace svých předchozích super sad, a vydává samostatně jejich části. Pro Tigery v měřítku **1:72** dostáváme jak kompletní **motorovou zástavbu Tigeru pozdních verzí** (**9206**), tak jediný odlitek **motoru** (**9211**), z je-

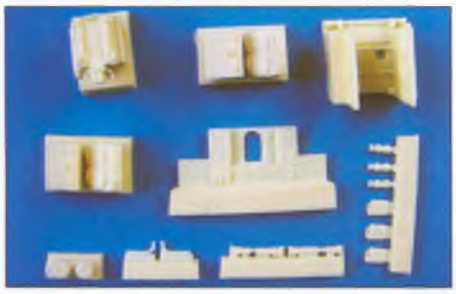

jichž kombinace se dá vytvořit dioráma s výměnou pohonné jednotky, sada **9207** nabízí

„výplň" přední části **Tigeru** v oblasti **stanoviště řidiče**. Podobné je rozvržení sad pro Panther, **motorová zástavba pro Panther A/D** má označení **9204** a obsahuje vše, co bychom viděli po odmontování celého zadního vodorovného pancíře (tedy nejen servisního poklopu), samotný **motor** pak **9210**. Proti Tigeru dostáváme i další drobnosti; sadu s **municí** obsahující tři otevřené bedny s víky a šestnácti náboji (**9205**) a osm opravených **kol na Panther**, které tvoří vnější řadu pojezdů (**9209**).

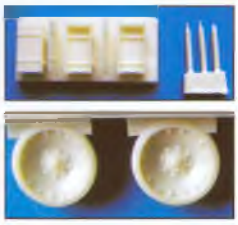

QUICKBOOST

Není to nová firma, ale nová řada výrobků firmy Aires, určená nejen pro modeláře, kteří nemají zkušenosti s odlévanými doplňky, nechtějí investovat do rozsáhlejších sad, nebo si chtějí postavit „krabičku" s drobným doplňkem. Při použití této řady nemusí modelář výrazně řezat či spíše vůbec řezat do modelu.

To je případ tvarově **opravené přídě Su-27** (pro Hasegawa/Revell **1:72 QB 72 001**), opravené **kapotáže motorů** s odvrtanými výfuky pro **B-25H/J** (pro Hasegawa/Revell **1:72 QB 72 002**.

Všechny odlitky řady jsou maximálně kompaktní, nemusí se dolepovat mnohočetné detaily a drobnosti, například pásy už jsou odlity spolu se sedadlem. Sedadel je zatím nejvíce a v plánu je kompletní pokrytí nejznámějších typů. V obou větších měřítkách jsou k dispozici pro typy **F/A-18A/C** (**QB 48 001** a **GB 32001**); **F-16A/C** (**QB 48 002**, **QB 32 002**); **F-15A/C** (**QB 48 003**, **32 003**);

pouze v měřítku **1:48** je zatím dvojice sedaček pro **F-4 Phantom II** (**QB 48 004**). Sady by měly uspokojit modeláře, kteří chtějí rychlý výsledek, protože spousta prací pro možnost lepšího detailního vylepšení je udělána předem. Tím vzniká dobrý poměr mezi detailností a jednoduchostí použití, což se týká dvouhvězdicových motorů odlitých z jednoho kusu pro **F4U-1 Corsair** a **P-47D** (Ta-

miya **1:72 QB 72 003**, **QB 72 004**). Další skupinou jsou drobnosti, které se v mnoha typech opakují jako **zaměřovače Revi 16B** po třech kusech v měřítku **1:48 QB 48 007** a **1:32 QB 32 006**. Poslední specialitkou je **přístrojová deska Su-27B** v měřítku **1:32** s přístroji odlitými z čirého polyuretanu (**QB 32 005**).

RISING DECALS

Firma se zabývá výhradně kamuflážemi letadel označených červenými „koblihami". Zajímavou novinkou je malý aršík s výsostnými znaky pro jeden stroj a označením pro dva **Ki-48-IIb** osmé Sentai, druhé Chutai létající nad Bramou v roce 1944 (**RD72003**). Oba létaly v šedé barvě s nepravidelnými zelenými skvrnami. Stavebnice na výběr nemáme,

tento typ v měřítku 1:72 vyrábí pouze Hasegawa. Druhý aršík je z edice **„Japonská zoo"**. Opakují se typy (P-40, F-6F Hellcat a P-51 Mustang), ale měřítko se změnilo na **1:48**. Aršík má označení **RD48002**.

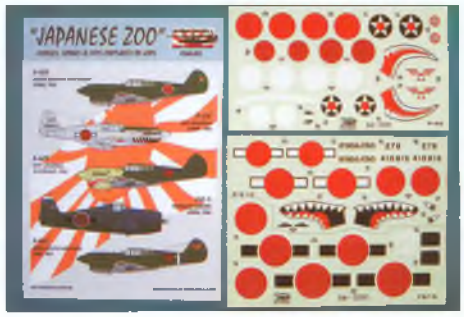

TALLYHO!

V minulém čísle v rubrice Žižkovská pavlač se mi podařilo čtenáře dokonale zmást zprávou: „Firma Tally Ho! se chystá vydat svůj první odlévaný čtvrtkový model. Překvapení je volba typu - Avia B-534 v měřítku 1:72."
Týden poté nám do redakce přišel balíček s odlitky stavebnic **B-534** v měřítku... **1:48**.

Stavebnice je velmi kvalitně odlitá, trup se lepí ze dvou polovin, nikoli z horní a dolní části. Obě poloviny spodního křídla patrně budou potřebovat na přechodu do trupu zapustit kovovou výztuhu z jehly nebo kancelářské sponky, aby unesly tíhu horního křídla. S tím si ale každý jen trochu zkušenější lepič poradí.
Některé firmy vyrábějící obtiskové aršíky se zaměřují na proflákle stroje s mnohokrát provařenými označeními, na nichž už je určena poloha i nejmenší skvrny od oleje na povrchu, jiné se zabývají bádáním v oblasti letadel málo známých, ale mnohdy počtem sestřelů ne nevýznamných pilotů, nebo malých letectev s raritními kamuflážemi. Svým novým aršíkem **48034** pro **Curtiss P-40E** v měřítku **1:48** se firma Tally Ho! zařadila do druhé sku-

piny. Aršík obsahuje označení pro jeden britský stroj v pouštní kamufláži zemitá/písková/azurová (Wing Commander Robert H. M. Gibbes, celkem 10 sestřelů); dva stroje kanadských vzdušných sil s kamufláží hnědá/zelená sloužící v okolí souostroví Aleuty a dva stroje v obvyklé kombinaci zelená/šedá, bránící Severní Teritorium Austrálie. Přivítal bych nákresy rozmístění kamuflážních polí na křídle. Je už zvykem, že se aršíky objevují v obou měřítkách, takže stejný obsah pro stavebnice v měřítku **1:72** má aršík s označením **72040**. K oběma aršíkům je přibalována maska s písmeny a britskými kruhovými znaky.

Pokud máte zájem o jakýkoli výrobek uvedený v rubrice Pod pokličkou, kontaktujte nás.

Artur M.C.

P. O. Box 79, 274 01 Slaný

tel.: 312 523 556

www.artur-m-c.cz

e-mail: info@artur-m-c.cz

Pravděpodobně jej naleznete mezi dalšími 17 101 položkami naší nabídky.

REVI 59

Starfightery v první indo-pákistánské válce; historie služby typu F-104 Starfighter v pákistánském letectvu.
Shigeyuki Noguchi; životopis dalšího nositele řádu Bukóshó.
Letecká havárie byla jejich osud; životní osudy bratrů Josefa a Antonína Ocelků ve službě RAF.
Leť klidně dál nebo se netrefím! válečný příběh setkání střelce v Messerschmittu Bf 110 Alfreda Staffy se spojeneckými stíhači P-47D Thunderbolt nad západní Evropou.
V ako Victory! letadla 3. squadrony RAAF s kódem CV-V (Bf 109, P-40E, Macchi MC.205) a informace o pilotech, kteří s nimi létali.
Modely v zaměřovači - Bf 109K AML 1:72, RA-5C Vigilante Trumpeter 1:48 + 1:72, P-40E Hasegawa 1:48, Nieuport Ni-24bis Choroszy Modelbud 1:72,
RA-5C Vigilante nýtovací výkres A3,
RA-5C Vigilante detaily

SAMI 6

Na osmi úvodních stranách nalezneme seznamy novinek na trhu, po nich následuje třináct stran stručných recenzí. Hlavním tématem čísla je Brewster Buffalo s výkresy a kamuflážními bokorysy (po čtyřech stranách). Je představena dlouho očekávaná novinka Concorde 1:72 (Airfix), na ní navazuje článek o „vykopávce" z produkce stejné firmy DHC Chipmunk 1:72 (Airfix). Stavební recenzí typu „krok za krokem" je představen RA-5C Vigilante 1:48 (Trumpeter) a Fokker D.VI 1:72 Roden včetně popisu metody nanášení obtisků Lozenge. V posledním článku je popsáno vylepšování stavebnice Nakajima Gekko 1:48 (Tamiya). Obsah časopisu uzavírají recenze knih. Za vzorek děkujeme dovozci firmě Jakab.

REZAVÁ VRTULE

Firma vydává tento měsíc v již tradiční padesátikusové sérii dva motivy na tričkách. Na prvním je tank T-34/76 Žižka, druhý má označení Vampire, ale spadá spíše do kategorie od 15 let výše, protože je na něm baba ve sporém a navíc notně potrhaném SM oděvu s netopýřími (upířími) křídly. Podrobně si tyto i starší motivy (například Avia B-534 nad mapou Československa v hranicích z roku 1938) můžete prohlédnout na adrese www.rezavavrtule.cz. Mimochodem, firma nezůstává pouze u „tričkových aktivit" ale zapletla se i do politických hrátek, konkrétně se účastní prezidentské kampaně, protože na balíčku, který přišel do redakce, byla samolepka s nápisem Red baron for president.

Mark I
Hawker Hunter F MK.6/6A

Michal Ovčáčík, Karel Susa
28 stran, 97 čb fotografií, 26 barevných fotografií, 4 strany barevných kamuflážních schémat v měřítku 1:72, anglicky
První publikace nové řady Mark I guide, přibližuje modelářům i zájemcům o historii dvě verze legendárního letounu. Huntery, postavené v počtu téměř 1800 kusů, byly významným typem ve výzbroji RAF po téměř dvě desítky let a byly úspěšně exportovány do nejméně dvaceti zemí.

INZERCE

Čitelně psané soukromé řádkové inzeráty zveřejňujeme zdarma pokud je zašlete e-mailem na adresu **typltova@aeromedia.cz,** nebo písemně (stačí korespondenční lístek) s inzertním kupónem, který je v každém čísle, na adresu **Modelář, Baranova 29, 130 00 Praha 3**

PRODEJ

■ **Prodám** časopisy Křídla vlasti a Letectví + Kosmonautika ročníky 1962 - 1992. Nejraději v celku nebo celé ročníky. Zlín, tel. 732 161 287

■ **Prodám** stříkací pistole: F.Prinz (Lepzig), Neopta, EFBE (Friedrich Boldt). Perník, Jablonecká 719/1, 190 00 Praha 9, tel.: 286 882 371

■ **Prodám** postavené kity letadel, vrtulníků a boj. techniky 1:72 a nepostavené kity letadel a tanků 1:48 a 1:72 za 2/3 původní ceny. Návody na stavbu kitů a krabiček od stavebnic. Pár postavených kitů 1:100, 1:144, 1:48. Kontakt: 241 442 255, mob.: 736 287 050

■ **Prodám** plány modelů 19 historických plachetnic a 41 válečných lodí i jednotlivě. Seznam za známku. Ing. Jindřich Švec, Slunečná 4556, 760 05 Zlín 5

■ **Prodám** kompletní ročníky časopisu HPM a to 1997-2000 plus rok 2002. Cena za ročník 150 Kč, pokud možno vcelku. Antonín Dorazil, Farského 19, 772 00 Olomouc

■ **Prodám** nesestavené kity 1:48 P-38J (Academy) za 350 Kč, Bf 109E-7 (Hasegawa) za 300 Kč, F-4U-ID (Tamiya) za 400 Kč, Fw 190D-9 (Dragon) za 450 Kč, Ta 152 H-1 (Dragon) za 500 Kč, 1:32 F-4U-ID (Trumpeter) za 1100 Kč. Tel.: 383 389 095 po 18 hod

■ **Prodám** modely sestavené 1:48, 1:35, voj. technika, letouny, časopisy i doplňky. Sestavím model podle přání. Tel.: 723 233 725

■ **Prodám** 1:72 H-21C Shawne (Italeri) za 280 Kč, Mi-2 (A-model) za 180 Kč, F-86D Sabre Dog (Hasegawa) za 350 Kč, Spitfire Mk XVI (Heller) za 50 Kč, Tu-2 Aš (Zlínek) za 90 Kč, T-33A/RT–33 (Heller) za 140 Kč. Tel.: 585 945 284, mobil: 732 948 858 (SMS)

■ **Prodám** nepostavené modely 1:35 M-18 Hellcat (Academy), Pkw. K2 s Schwimmwagen, German infantry weapons set, Allied vehicles accessory set (vše Tamiya), US tank crew, US paratrops (CMK), German cardboard boxes NO-2, WWII propaganda posters 003, Road sign. 057 a 059, statická tráva (posyp) a několik dalších doplňků. Jen vše dohromady za 2050 Kč (cena je včetně poštovného). Tel.: 732 727 807

■ **Prodám** levně větší množství časopisů L+K a ATOM z let 1977 až 1996, dále časopisy PKR, Krylja Rodiny 1990, Flieger Revue 1986 – 1992 a Modellbauheute 1985 – 1990. Tel.: 584 428 381

■ **Prodám** sbírku více než 100 ks nesestavených plastikových modelů letadel starších i nových českých a zahraničních výrobců. Seznam a ceny stavebnic proti známce. Osobní odběr. Josef Čihák, Vítězná 439, 356 01 Sokolov

■ **Predám** Messerschmit Bf 109 E výrobca: Flying Styro Kit, 1:15, lietajúci model, nezlepený, motor + farby. Cena: 1000 Sk, príp. dohoda. Tel.: 00421 907 689 561, email: westwood@azet.sk

■ **Prodám** Italeri 1:48 F-15E, JAS-39A, Hasegawa 1:48 F-4G W. Weasel, Italeri 1:72 A-7E. Academy 1:72 F-8E. Vše pouze dohromady za 1500 Kč. Nesestavené. Tel.: 777 155 625

■ **Prodám** 1:35 Tamiya Pz IV Ausf H + pásy + model + CMK interier, motor, prostor řidiče + Eduard Schurzen + Kagero Pz IV. Pouze vcelku, cena 3300 Kč. J. Durdis, Školní 543, 411 08 Štětí. Tel.: 607 821 206

■ **Prodám** soubor knih Válečná letadla, všechny díly (1 až 5) od Václava Němečka. Tel.: 483 390 894 po 17.00 hod., cena dohodou.

■ **Prodám** časopis Rozlet, 1946-48, 72 ks. Tel.: 732 781 550

KOUPĚ

■ **Koupím** plastikový model 1:72 letadla Brewster F2A Buffalo. Cenu respektuji, e-mail: jkovarik@unicov.cz, tel.: 602 745 101. Poctivá nabídka.

■ **Koupím** plastové modely Škodovek (100/110L, 110R Coupé, 120 a Favorit) v měřítku 1:43 firmy KDN - KADEN. Z. Viktorin, tel.: 737 917 801, e-mail: zdvik@seznam.cz

■ **Kupim** 1-2 kanál RC staršiu, komplet, Modela a pod., na riadenie kormidla lode. Trtik Karol, 851 04 Bratislava, SR

■ **Koupím** časopisy nebo jejich kopie: Letec r. 1925 - 1927, 1933 - 1936 a Letectví 1927 – 1930. Přivítám i jednotlivá čísla. Částečná výměna možná. František Urban, Moravcova 872, 280 02 Kolín 2

■ **Koupím** nepostavenou stavebnici 1:24 Heller Renault TN6C Bus Parisien, e-mail: olddriver@seznam.cz, mob.: 602 726 343, tel.: 572 571 487

■ **Koupím** 1:72 Dornier 172 (Revell), PB4Y-1 US Patrol Bomber H-205 (Revell), Lancaster Dam Bustr (Revell), 1:48 P-39 Airacobra (Monogram), TBD-1 Devastator (Monogram), P-40E Kyttyhawk (Revell). Obtisky 1:72 Sky Models 72025, Superscale 72325, 72616, na P51D Ridge Runner WD-A komplet, na P47D Miss Mary Lou. Vše jen kompletní. Seidl Vlastimil, Vondrušova 1151/19, 163 00 Praha 6, tel.: 235 311 926, mob.: 737 816 064

■ **Koupím** nesestavené modely firmy Maquette 1:35 T-34 mode 1940, T-34 destroger (57 mm), T-34/76 Stalingrad production, Valentine Mk X/XI. Tel.: 584 428 381

■ **Koupím** pěkně postavený model tanku T 34. Tel.: 720 333 984

■ **Koupím** Lockheed Constellation Warning Star (Heller 1:72). Cenu respektuji. tel.: 602 135 212, e-mail: vladislav@seidlseznam.cz

■ **Koupím** decály na model F-4J Phantom II, Show Time 100 (Hasegawa) 1:48. Tel.: 723 423 046

■ **Koupím** papírové modely tanků, letadel, ponorky a jiné. Nabídněte, uveďte cenu. Jan Humenský PS-400, 460 62 Liberec

■ **Koupím** figurky 1:16 vojáků, rytířů atd. boj. techniku 1:72 2 svět. Válka, časopisy ARTMI, Figurines, Osprey, Polské militaria. M. Klier, Chlajna 1, 370 05 České Budějovice. Tel.: 728 641 756

■ **Koupím** knihy Obrněná technika 1. díl (Pejčoch) a Květen 1945 v Českých zemích (Jakl). Tel.: 732 651 853

■ **Koupím** časopis Historie a plastikové modelářství 2000 / č.4, časopis Rozlet 1946 / č. 52 nebo alespoň jeho dobrou kopii, plastikový model 1:72 Lockheed U-2 za rozumnou cenu. Jan Hartman, Vojkov 52, 257 53 Vrchotovy Janovice

RŮZNÉ

■ Prosím komu zůstaly figurky od stavebnic 1:72 Hasegawa č. MT 014, MT 018, MB 033, MT 010, MT 038 a nepotřebuje je ať se ozve. Tel.: 728 569 069

■ Sháním obrazovou dokumentaci na Humwee i Humer pro civilní i vojenské hasičské verze. Tel.: 728 603 610, 257 761 310

■ Sháním stavebnici Fokker Dr. 1, Revel 1:72, na opravu modelu. Pavel Carbol, Na Dvorku 213, 747 69 Pustá Polom. Tel.: 723 735 449

■ Sháním výkres k onýtování MiGu-23 (1:72). Zapůjčené co nejrychleji a nepoškozené vrátím. Jakub Šticha, Bellušova 1811, Praha 5, 155 00, tel.: 737 629 853, email: beaufighter@seznam.cz

■ Omlouvám se všem lidem, kteří volali na inzeráty, na tel.: 607 108 159. Jelikož jsem byl v zahraničí, nemohl jsem se s vámi spojit. Děkuji za pochopení

MODELÁŘ 7/2005 Kupon pro bezplatnou inzerci

Jméno:

Adresa: PSČ:

Z kapacitních důvodů zařazujeme inzeráty postupně tak, jak do redakce docházejí. Omlouváme se, pokud musíte na zveřejnění čekat déle.

MODELÁŘ 8 VYCHÁZÍ 29. ČERVENCE

RA-5C VIGILANTE
Trumpeter 1:72

Dvoumachový letún našiel nové uplatnenie a viaceré operačné i bojové nasadenie a vo verzii RA-5C si svojimi ladnými tvarmi a hlavne rozmermi získal srdcia veľkého množstva leteckých nadšencov...

Vladimír Begera

PORSCHE 962C
Hasegawa 1:24

Porsche 962 patří mezi klasiky okruhových závodů se zajímavou historií. Poprvé startovalo při závodu Daytona 24 hours 1984, pětkrát získalo titul mistra světa na okruzích, šestkrát vyhrálo slavnou čtyřiadvacetihodinovku v Le Mans a prohánělo se v něm plno špičkových pilotů...

Jiří Pokorný

ANSALDO SVA-5
Spin model 1:48

Nevšední stroj z konce první světové války navrhla v roce 1917 dvojice vynikajících italských konstruktérů Umberto Savoni a Rudolfo Verduzi. Do vínku dostal výkonný motor SPA 6A o výkonu 220 k, mimořádně velkou nádrž v trupu pro dlouhý dolet, schopnost nosit dvě fotokamery pro dálkový průzkum, odnímatelné pumové závěsníky na bocích trupu pro plnění úkolů lehkého bombardéru, a výzbroj stíhače...

Miloslav Vaňous

PANHARD EBR FL 11
Terre models 1:35

Dostala se mi do ruky stavebnice pro mne méně známé německé firmy. Je dílem odlévaná, dílem jsou drobné části zhotoveny technologií short-run, což v tomto případě považuji za velkou nevýhodu. Stavebnice obsahuje 30 dílů, díky čemuž vypadá jednoduše...

Petr Vorobok

RYAN PT-22 RECRUIT
MPM 1:72

Pri hľadaní podkladov ma zarazilo, že lietadla, ktorého bolo vyrobených viac ako 1000 kusov, som našiel fotografie len na internete. Keď som si prezeral obsah krabičky, v duchu som si premietol stavbu modelu PT-19, ktorý som postavil za štyri dni. Aj keď je PT- 22 zložitejší, s radosťou som sa pustil do stavby s pocitom, že ma čaká ďalšia „pohodovka"...

Ján Répás

SCHWIMMWAGEN
Eduard 1:16

Tak jsme se po několika letech ohlašování a slibování konečně dočkali. Po předzvěsti, kterou byl Herr Oberst, vydala firma Eduard i jeho vozidlo: Schwimmwagen v měřítku 1:16. I když jsem zapřísahlá „čtvrtková vrtule", neodolal jsem a Schwimma si pořídil. Nevím, bylo-li to ze zvědavosti či rozmaru, ale velkou váhu měly při rozhodování i rozměry...

Josef Choreň

MODELÁŘ

7 červenec 2005 ročník 56

Vydavatel: AEROMEDIA, a. s.
(IČO 25133322)
www. aeromedia. cz, www.letectvi.cz
v licenci Pražské vydavatelské společnosti

Adresa redakce
Modelář
Baranova 29, 130 00 Praha 3
Tel.: 222 710 331, mobil: 605 265 696
E-mail: modelar@aeromedia.cz

Šéfredaktor Martin Salajka
(salajka@aeromedia.cz)
Redaktor Jindřich Štěrbáček
(sterbacek@aeromedia.cz)
Sekretářka redakce Hana Typltová
(typltova@aeromedia.cz)

Obchodní a inzertní oddělení:
Aeromedia, a. s., Baranova 38,
130 00 Praha 3
Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814
E-mail: obchod@aeromedia.cz
Řádkovou inzerci přijímá redakce
Zásilková služba a předplatné:
222 728 090

Objednávky a zvýhodněné předplatné:
Aeromedia, a.s, Baranova 38,
130 00 Praha 3
Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814
E-mail: obchod@aeromedia.cz

Předplatné pro rok 2005
u společnosti Aeromedia, a.s.:
roční 720 Kč / 840 Sk
pololetní 372 Kč / 430 Sk

u společnosti Mediaservis s.r.o.
roční 780 Kč, pololetní 390 Kč

Rozšiřuje Aeromedia a.s., společnosti holdingu PNS, a.s. a ostatní distributoři,
ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s.r.o.,
P. O. Box 169, 830 00 Bratislava.
Tel./fax: (+421-2) 67 20 19 52-3, 67 20 19 10, 20, 30
E-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk
Velkoodběratelé a prodejci si mohou objednat časopis Modelář za výhodných podmínek u Aeromedia, a.s..
Informace o předplatném podává a objednávky přijímá Aeromedia, a.s., doručovatel tisku a předplatitelské středisko,
ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s.r.o.
Objednávky také přijímá Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské náměstí 12D, P.O.Box 351, 659 51 Brno.
Objednávky tel.: 541 23 32 32, fax: 541 61 61 60,
e-mail: abocentrum@mediaservis.cz,
reklamace tel.: 800 171 181

For the foreign subscription please write to:
Aeromedia,a.s, Baranova 38, 130 00 Praha 3,
Czech Republic
Tel./Fax: (+420) 222 718 814,
E-mail: obchod@aeromedia.cz
One year subscription for 2005
for Europe 78 Euro, overseas 96 USD
or PNS Hvožďanská 5-7,
148 31 Praha 4, Czech Republic

Distribuce: Česká pošta, s. p.,
Postservis OZ Přeprava

Předtisková příprava:
Reprodukce Baroa s.r.o,
Svobodova 1, 128 17 Praha 2,
E-mail: baroa@atlas.cz
Grafická úprava: Iva Bílková
Tisk: Integraf, s.r.o., Náchod

Redakci nevyžádané příspěvky se nevracejí.

© Aeromedia 2005

ISSN 1214-7842
Registrační značka: MK ČR E 2275

Schwimmwagen

Foto M. Salajka

Fokker D.XXI

V květnu 1940 se na letišti De Fooy nalézal ve stavu 1e JaVa holandského letectva letoun Fokker D.XXI číslo 234. Nesl typické zbarvení holandských D.XXI - na základní čokoládově hnědou barvu byla nanesena nepravidelná pole tmavě zelené a pískové barvy. Výsostné znaky byly na trupu, křídle a SOP. Bílé identifikační číslo doplňoval znak firmy Fokker na kýlovce a znak jednotky (tři myši) na motorovém krytu

Po porážce Holandska v květnu 1940 německá vojska ukořistila několik D.XXI v různém stavu devastace. Existuje několik fotografií D.XXI v německých barvách, ale vzhledem k jejich kvalitě je tato podoba pouhou rekonstrukcí. Letounu zřejmě zůstalo původní zbarvení, pouze nizozemské výsostné znaky byly přetřeny německými barvami a úzkými trámovými kříži. Svastika na SOP je nezvykle veliká a mohlo by jít buď o identifikační prvek k rychlému rozpoznání kořistního letounu, nebo o zručný zásah cenzora do snímku. Poněkud nejasný zůstává také význam číslice 15 či kódu IS na boku trupu, může to ale být část Stammelzeichnen

Prototyp letounu Fokker D.XXI byl 27. března 1936 zalétán v jednoduchém zbarvení olivovou barvou na všech plochách. Výsostné znaky byly na tomto stroji pouze na trupu a na směrovce. Na boku měl bílý kód FD-322. Po jistou dobu prototyp D.XXI létal s dvoulistou vrtulí a bez krytu kabiny

Na letounu Fokker D.XXI FR-108 byla na počátku roku 1941 zkoušena zimní kamufláž. Stroj již měl v té době na svrchních plochách původní olivovou zelenou barvu doplněnou poli černé barvy. Šedá barva spodních ploch zasahovala u tohoto letounu poměrně vysoko, zejména na motorovém krytu

Po vypuknutí tzv. pokračovací války v červnu 1941 dostaly finské Fokkery D.XXI žluté identifikační pásy na trup a konce spodní plochy křídla. Příkladem může být tento FR-109, se kterým v červenci 1941 létal velitel LeLv 32 kpt. E. Heinilä. Označení velitelského stroje tvořilo bílé X na směrovce. Na krytech podvozkových noh měl nastříkány maskovací pruhy olivové barvy.

V září 1941 se na finských strojích objevily i žluté pruhy na přídích. V této podobě létal i FR-83 ze stavu 2/LeLv 12 v květnu 1942. Na boku trupu nesl znak jednotky - bílého osla. Zcela výjimečné je, že tento stroj nějakou dobu létal bez krytu kabiny

V období tzv. zimní války létal FR-97 s lyžovým podvozkem. Zbarven byl olivovou barvou na svrchních a světle šedou na spodních plochách. Taktické označení „bílá 2“ bylo umístěno na černě zbarvené směrovce

Kresby J. Mače
www.janmace.com